

k\$fzSM

ynf/f ufpKflnsfsf]sfoffo, vfihl aemf^a

knfg÷knofS; M

0djh : ito.thalaramun@gmail.com

j e ; f06 M www.thalaramun.gov.np

; Vof M \$) klt

; j fkwsf/ M ufpKflnsfsf]sfoffo, ynf/f

k/fdzpftM ofs gkfn

; xhstM an axfb/ /f\$fof

dbQf Mरोज अफ्सेट प्रेस क्याम्पस चोक, धनगढी

k\$fzSM

ynf/f ufpKflnsfsf]sfoffo, vfihl aemf^a

knfg÷knofS; M

0djh : ito.thalaramun@gmail.com

j e ; f06 M www.thalaramun.gov.np

; Vof M \$) klt

; j fkwsf/ M ufpKflnsfsf]sfoffo, ynf/f

k/fdzpftM ofs gkfn

; xhstM an axfb/ /f\$fof

dbQf Mरोज अफ्सेट प्रेस क्याम्पस चोक, धनगढी

विषय सूची परिच्छेद १

परिचय

प्रकाशकिय

१.१ पृष्ठभूमी	१
१.२ उद्देश्य	१
१.३ अध्ययनविधि र प्रक्रिया	२
१.३.१ गाउँपालिकास्तरीय सूचना संकलकहरुलाई अभिमुखीकरण कार्यक्रम	२
१.३.२ गाउँपालिकाका जनप्रतिनिधिहरु र सरोकारवालाहरुका लागि अभिमुखीकरण कार्यक्रम	२
१.३.३ घरधुरी सर्वेक्षण तथा संस्थागत सूचना संकलन	३
१.३.४ तथ्याङ्कप्रशोधनतथाविश्लेषण	३
१.३.५ गाउँपालिका वस्तुगतविवरणको मस्यौदा तयारी	३
१.३.६ गाउँपालिका वस्तुगतविवरण सुझाव संकलन	३
१.३.७ गाउँपालिका वस्तुगतविवरण अन्तिमप्रतिवेदनतयारी	३
१.४ सीमा	४

परिच्छेद २

२.१ बडभाग जिल्लाको संक्षिप्त परिचय	५
२.२ जिल्लाको ऐतिहासिक पृष्ठभूमी	५
२.३ थलारा गाउँपालिकाको संक्षिप्त परिचय	५
२.४ गाउँपालिकाको ऐतिहासिक पृष्ठभूमि	६
२.५ प्रशासनिक स्थिति तथा क्षेत्रफल	७
२.६ भौगोलिक स्वरुप तथा जमिनको किसिम र उर्वराशक्ति	७
२.७ स्थानिय चाडपर्व तथाजात्रा मेलाहरुको विवरण	८
२.८ पर्यटकिय स्थलहरुको विवरण	८
२.९ बर्तमान भू-उपयोग सम्वन्धीविवरण	९
२.१० सरकारी/सार्वजनिकजग्गाहरुको विवरण	१०

परिच्छेद ३

३ जनसांख्यिक विवरण	१०
३.१ पारिवारिक तथा जनसंख्या विवरण	१०
३.२ वडा अनुसार घरधुरी तथा जनसंख्याको विवरण	११
३.३ उमेर तथा लिङ्गका आधारमा जनसंख्याको विवरण	१२
३.४ आर्थिक रूपले सक्रिय जनसंख्याको अवस्था	१२
३.५ जातजाती धर्म तथा भाषागत विवरण	१२
३.६ धर्मको आधारमा जनसंख्याको विवरण	१३
३.७ जातियताको आधारमा जनसंख्याको विवरण	१३
३.८ लिंग र उमेरका आधारमा घरमुलिको विवरण	१३
३.९ उमेर अनुसार वैवाहिक स्थिति विवरण	१४
३.१० फरक क्षमता भएकाहरुको स्थिति	१४
३.११ व्यक्तिगत घटनाको विद्यमान स्थिति	१५

परिच्छेद ४ :

४ आर्थिक स्थिति	१६
४.१ पारिवारिक आम्दानी र खर्च विवरण	१६
४.१.१ आम्दानी अनुसार परिवार विवरण	१६
४.१.२ खर्च अनुसार परिवार विवरण	१६
४.२ बैंक खाता सम्बन्धी विवरण	१७
४.३ वैदेशिक रोजगारीको स्थिति	१७
४.४ कृषि	१८
४.५ कुखुरा पालन समुह	१९
४.६ कुखुरा पालनकृषक पाठशाला	२०
४.७ गाउँघर नमुनावगैचा र घरवारी वगैच	२०
४.८ कृषि तथावन संग सम्बन्धित उधोगको विवरण	२०
४.९ प्राकृतिक स्रोत -खानी खनिज	२१
४.१० खेती योग्य जमिन	२१
४.११ प्रति जग्गा उद्यान तथा खुला क्षेत्रको विवरण	२१
४.१२ पशुधन तथा उत्पादन	२२
४.१३ पशुपंक्षिमा लाग्ने रोग	२३
४.१४ खाद्य सुरक्षा तथा खाद्य उपलब्धता	२४
४.१५ परिवारको स्वामित्वमा रहेको जग्गाजमिनको विवरण	२४
४.१६ कृषि उपजमा लाग्ने रोग किरा	२५

परिच्छेद ५ :

सामाजिक स्थिति

५.१ शिक्षा	२६
५.१.१ शैक्षिक संस्थामा विद्यार्थी भर्नाको अवस्था	२६
५.१.२ विद्यालय छाड्ने दर	२८
५.१.३ बालकक्षा संचालन भएका विद्यालय र विद्यार्थी संख्या	२८
५.२ साक्षरताको स्थिति	२९
५.२.१ उच्च शिक्षा हासिल गरेको तह अनुसार शैक्षिक विवरण	२९
५.३ तहगत शिक्षक दरवन्दि	३०
५.३.१ विद्यार्थी शिक्षक अनुपात र कक्षाकोठा अनुपात	३०
५.३.२ विद्यालयमा पहुँचको स्थिति	३२
५.४ सीपमुलक तथा चेतनामुलक तालिम प्राप्त गरेकाहरुको विवरण	३३
५.५ स्वास्थ्य	३४
५.५.१ नजिकको स्वास्थ्य संस्थामा पुग्न लाग्ने समय	३४
५.५.२ सुरक्षित मातृत्वको स्थिति	३४
५.५.३ खोपलिने महिला तथा बालबालिकाको विवरण	३५
५.५.४ बालबालिका तथा गर्भवतिको आधारभुत स्वास्थ्य तथा पोषण	३५
५.५.५ गर्भवति महिला तथा खोप सम्बन्धी विवरण	३६
५.५.६ बालबालिकाको तौललिएको अवस्था	३६
५.५.७ प्रमुख स्वास्थ्य समस्या	३६

५.५.८ परिवार नियोजनका साधनको प्रयोग दर	३७
५.५.९ विद्यमान उपलब्ध स्वास्थ्य सेवाहरु	३७
५.६ खानेपानी तथा सरसफाई	३८
५.६.१ खानेपानीको स्रोत	३८
५.६.२ खानेपानी उपलब्धताको स्थिति	३८
५.६ सरसफाईको अवस्था	३९
५.६.१ चर्पीको उपलब्धता	३९
५.७ फोहरमैला व्यवस्थापन	३९
५.८ उपेक्षित उर्तपिडित दलित तथा जनजातीको स्थिति	४०
५.९ बालबालिका तथा युवामा लागुपदार्थ दुर्व्यसनको स्थिति	४०
५.१० वडा अनुसार सामाजिक सुरक्षा भत्ता पाउने व्यक्तिहरुको विवरण	४०

परिच्छेद ६ :

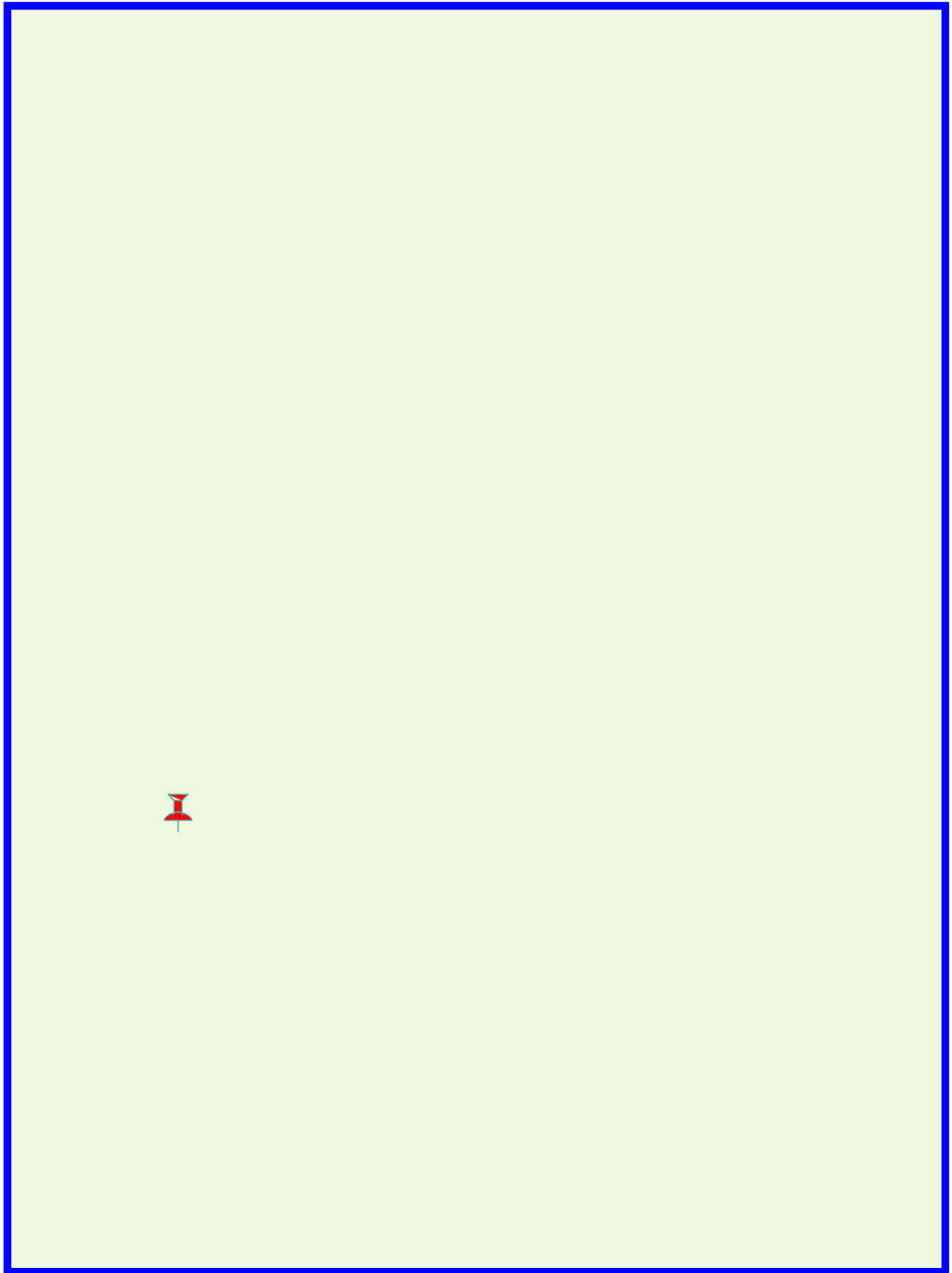
६ भौतिक विकासको अवस्था	४१
६.१ सिचाई प्रणाली	४१
६.२.१ विद्युततथा बैकल्पिक उर्जाको उपयोग	४३
६.२.२ विभिन्न स्रोतबाट विद्युत सेवा प्राप्त गर्ने परिवार	४४
६.२.३ घरमा प्रयोग हुने वत्तीको मुख्य स्रोत	४४
६.२.४ खाना पकाउन प्रयोग हुने मुख्यउर्जाको स्रोत	४४
६.२.५ दाउराको प्रमुख श्रोत	४५
६.२.६ घरमा प्रयोग हुने चुल्होको प्रकार	४५
६.३ सुचना तथा सञ्चार	४५
६.३.१ सञ्चार सुविधा उपलब्धता तथा उपयोग	४५
६.४ सार्वजनिक सञ्चार तथा यातायातका साधनको विवरण	४६
६.५ स्थानिय पूर्वाधारको अवस्था	४६
६.५.१ भोलुंगे पुल	४७
६.६ सडक संजालको विद्यमान अवस्था	४७
६.७ मुख्य व्यापारिक केन्द्रहरु	४८
६.८ होटेलहरुको विवरण	४८

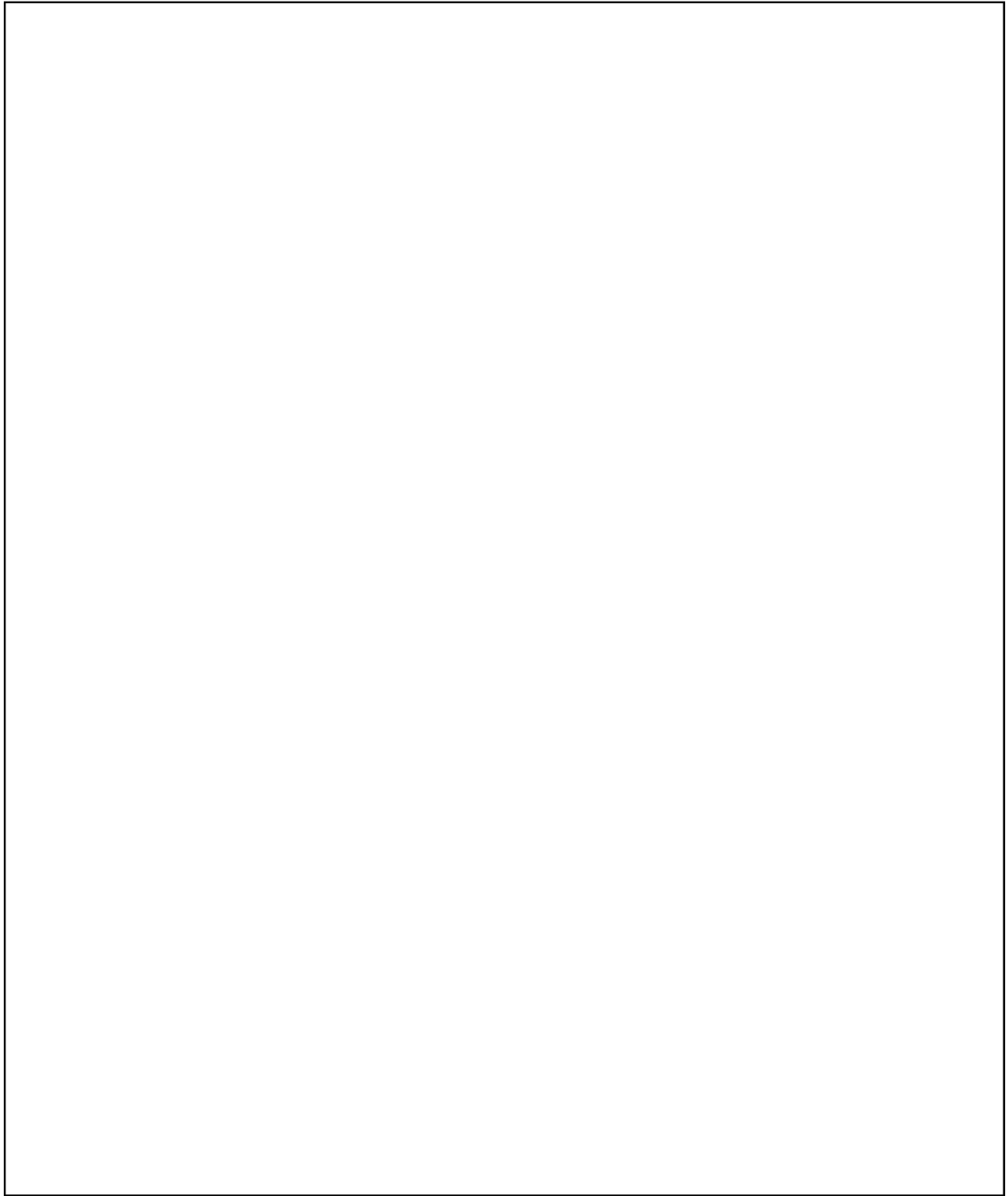
परिच्छेद ७ :

वन तथा वातावरणीय स्थिति	४९
७.१ खप्तड राष्ट्रिय निकुञ्ज	४९
७.२ सामुदायिक वन क्षेत्र	४९
७.३ कवुलियतिवन	५०
७.४ जलाधार तथाजलस्रोत र उपयोगको स्थिति	५१
७.५ भूक्षय सम्भावित क्षेत्र	५१
७.६ जैविकविविधता र वातावरणिय सेवा	५२
७.७ विपदव्यवस्थापन	५२
७.८ प्रकोप वाट भएको क्षतिविवरण	५३
७.९ प्रकोप जोखिम विश्लेषण	

परिच्छेद ८ :

संस्थागत तथा सुशासनको स्थिति	५४
८.१ सरकारी कार्यालय सम्बन्धी विवरण	५४
८.१.१ वडाकार्यालय देखि गाउँपालिका केन्द्र सम्म पुग्न लाग्ने समय	५६
८.१.२ कर्मचारीको विवरण	५७
८.१.३ वडा कार्यालयका कर्मचारीको विवरण	५८
८.२ सरकारी कार्यालयमा दरबन्दी र भौतिक संरचनाको अवस्था	५८
८.३ सरकारी कार्यालयको नाम र टेलीफोन विवरण	६०
८.४ निर्वाचित पदाधिकारीहरूको विवरण	६०
८.५ न्यायिक समितिका पदाधिकारीहरूको विवरण	६१
८.६ राजनैतिकदलका सम्पर्क व्यक्तिहरूको विवरण	६१
८.७ राजनैतिकदलहरूको प्रतिनिधित्व	६१
८.८ राजनैतिक दलहरूको प्रतिनिधित्व	६१
८.९ निर्वाचित पदाधिकारीहरूको विवरण	६२
८.१० विभिन्न समुह सम्बन्धिविवरण	६३
८.१०.१ विभिन्न सहकारी संस्था	६४
८.११ विकास साभेदार तथा गैसस	६४
८.१२ सामुदायिक भवनको विवरण	६५
८.१३ सामुदायिक संस्थाको विवरण	६५
८.१४ जातजातीगत समुदायको वर्गिकरण	६८

थलारा गाउँपालिका

गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय

खोली, बभाङ

७ नं. प्रदेश (नेपाल)

प्रकाशकीय

कुनै पनि स्थानको समग्र विकासको योजनाका लागि महत्वपूर्ण आधारको रूपमा विश्वसनीय तथा व्यवस्थित सूचना तथा तथ्यांकलाई मान्न सकिन्छ । कुनै पनि स्थानमा रहेको वर्तमान आर्थिक सामाजिक सांस्कृतिक भौतिक एवं वातावरणीय अवस्था वारे प्रयाप्त जानकारी नभई उपयुक्त योजना तर्जुमागर्न सकिदैन । तथ्य विना तयार गरिएका योजनाहरु काल्पनिक अपेक्षित प्रतिफल नदिने तथा योजनाहरु असफल हुने सम्भावना हुन्छ । यसका लागि गाउँपालिकामा उपलब्ध स्रोत साधन सम्भावना र आवश्यकता सम्बन्धि तथ्य परक सूचना एवं तथ्यांकहरु संकलन र विश्लेषण गर्न जरुरी हुन्छ । यस्तै कुराहरुलाई मध्यनजर गरी गाउँपालिकामा उपलब्ध तथ्यांकहरु संकलन गरी थलारा गाउँपालिका द्वारा थलारा गाउँपालिका पार्श्वचित्र २०७५ प्रकाशित गरिएको छ ।

यस पार्श्वचित्रले थलारा गाउँपालिकाको विविध पक्षका वस्तुस्थितिका सूचनाहरु वारे जानकारी गर्दै गाउँपालिकाको समग्र विकासमा सरोकार राख्ने सम्बन्धित सबै सरकारी निकायहरु राष्ट्रिय तथा अन्तराष्ट्रिय विकास साभेदार संघ संस्थाहरु लाई योजना तर्जुमा प्रक्रियामा सबै भन्दा बढी सहयोग पुरयाउने छ भन्ने अपेक्षा लिएको छु । साथै थलारा गाउँपालिकाको समग्रल भौगोलिक सामाजिक आर्थिक सांस्कृतिक तथा भौतिक अवस्था वारेमा जानकारी हासिल गर्न सहयोग पुग्ने छ ।

थलारा गाउँपालिकाको पार्श्वचित्रमा समेटिएका सूचना तथा तथ्यांकहरुलाई विश्वसनीय वैध र भरपर्दो बनाउन भरमग्दुर प्रयास गरिएको भएतापनि यो पूर्ण भने छैन किनकी थलारा गाउँपालिकाको यो पहिलो प्रयास हो । यस पार्श्वचित्र लाई अब्ब बढी विश्वसनीय र भरपर्दो बनाउन सम्बन्धित सबैवाट उचित सल्लाह सुझावको अपेक्षा गर्दछु ।

यस पार्श्वचित्र तयार गर्ने परामर्श दातृ संस्था याक नेपाल र सो संस्थाका संस्थापक अध्यक्ष सवं सहजकर्ता वल व रोकाया लाई हार्दिक धन्यवाद दिन चाहान्छु । अन्तमा यो पार्श्वचित्र तयार गर्न महत्वपूर्ण योगदान पुरयाउनु हुने सबै राजनैतिक दलहरु थलारा गाउँ कार्यपालिका का सम्पूर्ण निर्वाचित जनप्रतिनिधिहरु, गाउँपालिकाका सम्पूर्ण कर्मचारीहरु, सेवा केन्द्र को योगदानको उच्च कदर गर्दै विशेष धन्यवाद दिन चाहान्छु ।

भुवनेश्वर उपाध्याय
अध्यक्ष

परिचय

यस परिच्छेदमा गाउँपालिका वस्तुगत विश्लेषण विवरण तयारीको आधार, उद्देश्य, तयारी विधि तथा प्रक्रिया र सीमा समावेश गरिएको छ ।

१.१ पृष्ठभूमी

नेपाल सरकारले स्थानीय शासनलाई सुशासन प्रवर्धन, सामाजिक सशक्तिकरण तथा विकास प्रतिफल अभिवृद्धि गर्ने प्रमुख रणनीतिको रूपमा स्वीकार गरिएको छ । जसलाई हाल आएर नेपालको संविधान, ले संवैधानिक व्यवस्था गरेको छ । सो व्यवस्था अनुसार शासन सञ्चालनमा केन्द्रिय, प्रादेशिक तथा स्थानीय सरकारको संरचना व्यवस्था गरिएको छ । संविधानले गाउँपालिका र नगरपालिकालाई स्थानीय सरकार र जिल्ला तहमा विकास व्यवस्थापन तथा सेवा प्रवाह कार्यमा समन्वय गर्न जिल्ला समन्वय समितिको व्यवस्था गरेको छ । संवैधानिक व्यवस्था अनुसार स्थानीय तहमा समावेशी तथा लोकतान्त्रिक प्रणालीको अभ्यास र विकास प्रतिफलमा अभिवृद्धि गर्न स्थानीय शासनको अनुशरण गरिनेछ ।

स्थानीय सरकार सन्चालन ऐन, २०७४ तथा तत् सम्बन्धी कानूनी तथा नीतिगत व्यवस्था र योजनाबद्ध रूपमा गाउँपालिकाको विकासका प्रयासहरूले सम्बन्धित क्षेत्रको वस्तुगत विश्लेषण गर्ने, श्रोत अनुमान गर्ने, आवधिक योजना तथा वार्षिक कार्यक्रम र बजेट तर्जुमा गर्ने, विकासका गतिविधि तथा सेवा प्रवाह गर्ने, विकास कार्यहरूबाट प्राप्त प्रतिफलको अनुगमन तथा लेखाजोखा गर्ने अधिकार स्थानीय तह लाई प्रदान गरेको छ । सरकारलाई प्राप्त भएको कानूनी तथा नीतिगत व्यवस्था अनुसार थलारा गाउँपालिकाको नेतृत्व, गाउँपालिकाको सरोकारवालाहरूको सामुहिक प्रयास र परामर्श सहयोगबाट यसगाउँपालिकाको पार्श्वचित्र अर्थात वस्तुगत विवरण, २०७५ तयार गरिएको छ ।

१.२ उद्देश्य

थलारा गाउँपालिकाको घरधुरी सर्वेक्षण तथा संस्थागत तथ्याङ्क संकलन र विश्लेषण गरी भौगोलिक, जनसांख्यिक, आर्थिक, सामाजिक, भौतिक तथा वातावरणीय र संस्थागत स्थिति सहित गाउँपालिकाको हालको विश्लेषण सहितको वस्तुगत चित्रण गर्ने प्रमुख उद्देश्य रहेतापनि यसका विशिष्ट उद्देश्यहरू देहाय बमोजिम रहेका छन् ।

- गाउँपालिकाको भू-जैविक, भौतिक, आर्थिक, सामाजिक, वातावरण र संस्थागत विकाससमेत झल्किने किसिमको विषयगत वस्तुगत चित्रण तथा विश्लेषण सहितको “थलारागाउँपालिका वस्तुगत विवरण, २०७५ तयार गर्ने ।
- यसरी तयार भएको समग्र गाउँपालिकाको वस्तुगत चित्रण तथा विवरण सम्बन्धीत विभिन्न संघ संस्था तथा सरोकारवाला निकायहरूलाई जानकारी गराउने ।
- गाउँपालिकाको भौतिक, प्राविधिक, मानवीय तथा वित्तीय स्रोतसाधनको स्थिति र उपलब्धता बारे विश्लेषण गर्ने ।
- घरधुरी सर्वेक्षण र दोश्रो श्रोत (हालका वडा कार्यालय, सेवा केन्द्र, संघ/संस्थाको विवरण, अध्ययन, सर्वेक्षण तथा प्रगति प्रतिवेदन) बाट प्राप्त तथ्याङ्क एकमुष्ट र विश्लेषणगरी विषयगत रूपमा गाउँपालिकाको एकीकृत वस्तुगत विवरण तयार गर्ने ।
- गाउँपालिकाको विषयगत/क्षेत्रगत विकासका संभावना तथा समस्याहरूको पहिचान तथा विश्लेषण गर्ने ।

➤ जिल्लाको आवधिक तथा वार्षिक योजना तर्जुमा र अनुगमन तथा मूल्याङ्कनको लागि विषयगत र सामाजिक रूपमा खण्डीकृत र एकीकृत अद्यावधिक सूचना विवरण उपलब्ध गराउने ।

यो वस्तुस्थिति चित्रण तथा विश्लेषण मूलतः भविष्यमा हुने थलारा गाउँपालिकाको योजना तर्जुमा गर्न, गाउँपालिकाको वारेमा सवै सरोकारवालाहरूलाई जानकारी प्रदान गर्न, योजना तर्जुमा गर्दा तथ्याङ्कीय आधारमा तर्जुमा गराउन र तथ्याङ्कीय सुचना प्रवाह गर्ने सन्दर्भमा तयार गरिएको हो । यसले तथ्यांक र सूचनामा आधारित भई योजना तर्जुमा गर्ने प्रक्रियामा आधारभुत जगको काम गर्छ । यस दस्तावेजले थलारा गाउँपालिकाको विकास सम्बन्धी कार्यमा संलग्न संघ संस्था तथा निकायहरूलाई गाउँपालिकाको विद्यमान अवस्थाको जानकारी दिई जिल्लालाई विकासको कुन वाटोतिर लग्ने भन्ने कुरा निक्यौल गर्न मद्दत गर्नेछ । यस गाउँपालिकाको विशेष चाख राख्ने, अध्ययन अनुसन्धान गर्ने र जिल्ला, प्रदेश तथा राष्ट्रिय योजना तर्जुमामा समेत यो पुस्तक सहायकसिद्ध हुनेछ,

यस विश्लेषणमा गाउँपालिकाको विद्यमान अवस्था कस्तो छ ? हालको अवस्था रहे गाउँपालिकाको विकासमा के असर होला ? गाउँपालिकाको विकासको गति तथा प्रभावकारी ढंगले लग्न के कस्ता योजना बनाउन सकिन्छ, सो को लागी तथ्यांकीय आधार, गाउँपालिकाको सम्भावनाहरु र अवसरहरु कहाँ कसरी रहेको छ, सो को जानकारी र विवेचना गर्ने प्रयास गरिएको छ ।

१.३ अध्ययन विधि र प्रक्रिया

नेपाल सरकारको प्रचलितकानूनी तथा नीतिगत व्यवस्था र विभिन्न गाउँपालिकामा भएका अभ्यास र संघीय मामिला तथा स्थानीय विकास मन्त्रालयबाट जारी गाउँपालिका वस्तुगत विवरण ढाँचा अनुसार यस गाउँपालिका वस्तुगत विवरण तयार गरिएको छ । जसलाई गाउँपालिकाको विकास योजना तर्जुमाको लागि आवश्यक पर्ने सूचनाको आधाररेखा र विभिन्न योजनाहरूको अनुगमन तथा मूल्याङ्कनकालागि आधारभूत सूचनाको आधारसहित देहायका विधि तथा प्रक्रिया पूरा गरी तयार गरिएको छ ।

१.३.१ गाउँपालिकास्तरीय सुचना संकलकहरूलाई अभिमुखीकरण कार्यक्रम

गाउँपालिका वस्तुगत विश्लेषण तथा गाउँपालिका विकास योजनासम्बन्धी कानूनी तथा नीतिगत व्यवस्था, उद्देश्य, तयारी विधि तथा प्रक्रिया, गाउँपालिकाको विकासमा सरोकारवालाको भूमिका एवम् समयतालिका बारे प्रस्तुती तथा छलफलका लागि सूचना संकलकहरूलाई गाउँपालिका स्तरीय अभिमुखीकरण कार्यक्रम संचालन गरियो । कार्यक्रममा गाउँपालिका वस्तुगत विवरणको तथ्याङ्कको श्रोत, ढाँचा तथा विषय क्षेत्र, प्रयोग र गाउँपालिका विकास योजना तर्जुमाको आवश्यकता र तर्जुमा प्रक्रियाबारे समेत अन्तरक्रिया तथा छलफल गरिएको थियो ।

१.३.२ गाउँपालिकाका जनप्रतिनिधि र सरोकारवालाहरूका लागि अभिमुखीकरण कार्यक्रम

गाउँपालिकाको वस्तुगत विवरण निर्माण तथा गाउँपालिकाको विकास योजना सम्बन्धी कानूनी तथा नीतिगत व्यवस्था, उद्देश्य, तयारी विधि तथा प्रक्रिया, गाउँपालिकाको विकासमा सरोकारवालाको भूमिका एवम् समयतालिका बारे प्रस्तुती तथा छलफलका लागि गाउँपालिकाका जनप्रतिनिधि र सरोकारवालाहरूका लागि गाउँपालिका स्तरिय अभिमुखीकरण कार्यक्रम संचालन गरियो । कार्यक्रममा गाउँपालिका वस्तुगत विवरणको आवश्यकता, उद्देश्य, कानूनी प्रावधान, सरोकारवालाहरूको भूमिका तथ्याङ्कको श्रोत, ढाँचा तथा विषय क्षेत्र, र गाउँपालिका विकास योजना तर्जुमाको आवश्यकता र तर्जुमा प्रक्रियाबारे समेत अन्तरक्रिया तथा छलफल गरिएको थियो ।

१.३.३ घरधुरी सर्वेक्षण तथा संस्थागत सूचना संकलन

संघीय मामिला तथा स्थानीय विकास मन्त्रालयबाट जारी गाउँपालिका वस्तुगत विवरणको ढाँचालगायत स्थानीय निकायहरूले विगतमा अभ्यास गरेका गाउँ वस्तुगत विवरण तथा आवधिक गाउँ विकास योजनाको आधार र सूचनाको ढाँचा अनुसार सर्वप्रथमतयाङ्क संकलन फाराम (औजार) विकास गरी घरधुरी सर्वेक्षण र संस्थागत सूचना संकलन गर्ने काम सम्पन्न गरियो । यसको तयारीका क्रममा घरधुरी सर्वेक्षण तथा संस्थागत तथ्याङ्क विवरण, विभिन्न अध्ययन, सर्वेक्षण र प्रगति प्रतिवेदनबाट सूचनाको आधार पहिचान गरी गाउँ वस्तुगत विवरण तयार गरियो । घरधुरी सर्वेक्षणका लागि स्थानीय गणकहरूलाई तालिम प्रदान गरी घरधुरी सर्वेक्षण तथा तथ्याङ्क संकलन गरियो भने पेशागत विज्ञ प्राविधिक टोलीले संस्थागत स्रोत तथा अध्ययन, सर्वेक्षण र प्रगति प्रतिवेदन जस्ता स्रोतहरूबाट संस्थागत तथ्याङ्क विवरण संकलन गर्ने काम भयो । यस कार्यका लागि तथ्याङ्कको पहिलो श्रोतका रूपमा घरधुरी सर्वेक्षण र दोश्रो श्रोतमा संस्थागत तथा अध्ययन सर्वेक्षणबाट प्राप्त विवरणलाई नै आधारमा मानिएको छ । संस्थागत तथ्याङ्कको प्रमुख श्रोतहरूमा हालका वडा कार्यालय, साविकाका गाविस, स्वास्थ्य संस्था, विद्यालय, सेवा केन्द्र तथा संघ/संस्थामा उपलब्ध तथ्याङ्क विवरण, राष्ट्रिय जनगणना, नेपाल जीवनस्तर सर्वेक्षण, कृषि गणना, केन्द्रिय तथ्याङ्क विभाग सर्वेक्षण र अध्ययन प्रतिवेदन, मानव विकास प्रतिवेदन, आर्थिक सर्वेक्षण, विभिन्न विषयगत अध्ययन प्रतिवेदनहरू रहेका छन् ।

१.३.४ तथ्याङ्क प्रशोधन तथा विश्लेषण

घरधुरी सर्वेक्षण तथ्याङ्कलाई कम्प्युटर सफ्टवेयर तयार गरी प्रत्येक घरपरिवारको संकलित तथ्याङ्कलाई प्रविष्ट तथा कम्प्युटर प्रणालीबाट प्रशोधन गरी तथ्याङ्कशास्त्रीय विधिद्वारा तथ्याङ्क विश्लेषण गर्ने काम सम्पन्न भयो । यसरी विश्लेषित तथ्याङ्कलाई गाउँपालिकाको वस्तुगत विवरणसंकलनमा उपयोग गरियो । त्यसै गरी दोश्रो श्रोत तथा संस्थागत तथ्याङ्कलाई प्राविधिक विषय विज्ञले विश्लेषण गरी विवरण तयारीमा उपयोग गरियो भने दोश्रो श्रोतबाट प्राप्त तथ्याङ्कलाई घरधुरी सर्वेक्षणबाट उपलब्ध हुन नसक्ने गाउँपालिकाको वस्तुगत चित्रण गर्ने तथा प्राप्त तथ्याङ्क उपलब्ध भएसम्म दुई समयावधिमा तुलना गर्ने, जिल्ला, केन्द्र र अन्य गाउँपालिकाको विवरणसँग तुलना गर्ने कार्यमा प्रयोग गरियो ।

१.३.५ गाउँपालिका वस्तुगत विवरणको मस्यौदा तयारी

संघीय मामिला तथा स्थानीय विकास मन्त्रालयबाट जारी गाउँपालिका वस्तुगत विवरणको परिमार्जित ढाँचा तथा विभिन्न विकास साभेदार तथा स्थानीय निकाय स्वयंले विगतमा अभ्यास गरेका नमूना योग्य ढाँचा अनुसार गाउँपालिका वस्तुगत विवरणको मस्यौदा तयार गरियो ।

१.३.६ गाउँपालिका वस्तुगत विवरण सुझाव संकलन

उपलब्ध ढाँचामा तयार गरिएको गाउँपालिका वस्तुगत विवरणको मस्यौदालाई गाउँपालिका स्तरीय सुझाव संकलन का लागि प्रमुख विषयवस्तु तथा विवरण प्रस्तुत गरी राय सुझाव संकलन गर्ने कार्य सम्पन्न भयो ।

१.३.७ गाउँपालिका वस्तुगत विवरण अन्तिम प्रतिवेदन तयारी

गाउँपालिका र गाउँपालिकाका सरोकारवालाबाट प्राप्त राय सुझाव समावेश गरी गाउँपालिका वस्तुगत विवरणको अन्तिम प्रतिवेदन तयार गरियो ।

१.४ सीमा

गाउँपालिका वस्तुगत विवरणलाई संघीय मामिला तथा स्थानीय विकास मन्त्रालयबाट जारी ढाँचा तथा विगतमा स्थानीय निकायहरूले अभ्यास गरेका ढाँचा अनुसार घरधुरी सर्वेक्षण तथा संस्थागत तथ्याङ्कको अद्यावधिक विवरण प्रयोग गरि तयार गरिएको छ । जुन कार्यका लागि सम्भव भएसम्म तथ्याङ्क विश्लेषण सहित सामाजिक र लैंगिक रूपमा खण्डीकृत र विषयगत रूपमा एकीकृत गर्ने प्रयास गरिएको छ । उपलब्ध भएसम्म सूचनालाई दुई समयरेखामा प्रस्तुत गरी तुलना गर्ने प्रयास गरिएको भएता पनि विगतका धेरै सूचना उपलब्ध हुन नसकेका कारण धेरै सूचनालाई दुई समयरेखामा तुलना गर्न सकिएको छैन भने धेरैजसो सूचना विवरणलाई उपयुक्त सूचनाको कमीको कारण जिल्ला, क्षेत्र र राष्ट्रिय सूचनासँग तुलना गर्न सकेको छैन । यो गाउँपालिका वस्तुगत विवरण यस गाउँपालिकाको पहिलो प्रयास भएकोले केही कमी कमजोरी रहेका छन् र यसलाई आवधिक रूपमा परिमार्जन गर्दै लगिनेछ ।

परिच्छेद २

२.१ बन्नाङ्ग जिल्लाको संक्षिप्त परिचय

बन्नाङ्ग जिल्ला प्रदेश नं. ७ मा पर्ने ९ वटा जिल्ला मध्य सेती अंचलको एउटा उच्च हिमाली जिल्ला हो । समुद्री सतहबाट ३००० फिट देखि २३००० फिट सम्ममा अवस्थित यस जिल्लाको कूल क्षेत्रफल ३४२२ वर्ग कि.मि छ । यस जिल्लाको अवस्थिति २९° २९' देखि ३०° ९' उत्तरी अक्षांश तथा ८०° ४६' देखि ८१° ३४' पूर्वी देशान्तर सम्म रहेको छ । यस जिल्लाको अधिकांश उत्तरी भूभाग हिमाली क्षेत्र र वनजंगलका कारण मान्छेहरुको बसोबास नगन्य रुपमा छ भने मध्य तथा दक्षिणी भेगमा सिचाई सुविधा भएकाले खेती योग्य जग्गा तथा सेती नदी किनारमा बनेका फाँटहरुका कारण जनघनत्व बढी छ ।

यस जिल्लाको पूर्वमा वाजुरा र हुम्ला, पश्चिममा वैतडी र दार्चुला, उत्तरमा हुम्ला र चिनको स्वशासित क्षेत्र तिव्वत र दक्षिणमा डोटी र अछाम जिल्ला रहेका छन् ।

राजनैतिक तथा प्रशासनिक विभाजन :- नेपालको प्रदेश नं. ७ को सेती अंचलमा पर्ने बन्नाङ्ग जिल्लामा संसदिय निर्वाचन क्षेत्र १ प्रदेश निर्वाचन क्षेत्र २ र १२ वटा स्थानीय तह (न.पा. २ र गा.पा. १०) रहेका छन् स्थानीय तह, प्रदेश र संघमा समन्वय गर्नका लागि जिल्ला समन्वय समिति रहेको छ जनसंख्या :- २०६८ को जनगणना अनुसार यस जिल्लाको कुल जनसंख्या १९५१५९ रहेको छ जसमध्ये महिला १०२३६५ (५२%) र पुरुषको जनसंख्या ९२७९४ (४८%) रहेको छ । यस जिल्लामा कूल ३३७८६ घरधुरी रहेका छन् भने सरदर परिवार संख्या ५.६४ रहेको छ । जनघनत्व ५७ जना प्रति वर्ग कि.मि. रहेको यस जिल्लामा जनसंख्या वार्षिक वृद्धिदर १.६१% रहेको छ ।

शैक्षिक स्थिति : यस जिल्लामा आधारभूत तहका विद्यालय ४०६ (१४ निजी सहित) छन्, माध्यमिक तह ४२ वटा, उच्च मा.वि. ४० वटा, बालविकास केन्द्र २९३ वटा, समुदायिक अध्ययन केन्द्र ३८ वटा, विशेष शिक्षा कक्षा ५ वटा, क्याम्पस ८ वटा र स्रोत केन्द्र १३ वटा रहेका छन् । बन्नाङ्ग जिल्लाको पुरुष साक्षरता दर ७२.९० र महिला साक्षरता दर ४०.१२ प्रतिशत र औषत साक्षरता दर ५५.५०% रहेको छ ।

२.२ जिल्लाको ऐतिहासिक पृष्ठभूमि

यस जिल्लाको नामको बारेमा एउटा प्राचीन किम्बदन्ति छ । प्राचीन कालमा बन्नाङ्गका राजाले ब्यासी गा.वि.स. अन्तर्गत पर्ने अति अग्लो चट्टानी डाँडामाथि कोट अर्थात् दरवार बनाउनका लागि जग खन्दा एउटा कालो ढुंगा भेटियो । राजाले त्यसलाई खोलामा फालिदिन अह्राए । राजाले भने अनुसार खोलामा फालिएको त्यो ढुंगा भोलिपल्ट फेरि पहिलैकै ठाउँमा आएर बसेको पाइयो । राजाले यो कुरा थाहा पाएपछि उक्त ढुंगा भेटिएको स्थानमा काल भैरवको मन्दिर बनाउन लगाई नियमित पूजा गर्न थाले । केही समयपछि उक्त दरवार भएको ठाउँमा ठूलो चट्टयाङ्ग / वज्र पत्थर तर काल भैरवको प्रतापले राजालाई दरवारलाई कुनै क्षति नपुगेकोले उक्त चट्टयाङ्ग परेको ठाउँलाई वज्राङ्ग भनियो । कालान्तरमा यही वज्राङ्ग शब्द अपभ्रंस भई बन्नाङ्ग भएको हो भन्ने विश्वास गरिन्छ ।

२.३ थलारा गा.पा.को संक्षिप्त परिचय

प्रदेश नं. ७ मा पर्ने उच्च हिमाली जिल्ला बन्नाङ्गका १२ वटा स्थानिय तह मध्ये जिल्लाको दक्षिण भेगमा अवस्थित थलारा गाउँपालिका साविक ५ वटा गा.वि.स.हरु (दंगाजी, पाराकाटने, कोटभैरव, कोईरालाकोट र मालुमेला) मिलेर बनेको छ । थलारा गा.पा.को पूर्वमा खप्तड छान्ना गाउँपालिका र खप्तड राष्ट्रिय निकुञ्ज पश्चिममा डोटी जिल्ला र केदारस्युँ गा.पा. र उत्तरमा सेती नदी केदारस्युँ, छविश पाथिभरा र दुर्गाथली गा.पा. र दक्षिणमा खप्तड राष्ट्रिय निकुञ्ज र डोटी जिल्ला रहेका छन् । यस गाउँपालिको कुल क्षेत्रफल १०५.५१ वर्ग किमि रहेको छ ।

२०६८ को राष्ट्रिय जनगणना अनुसार यस गाउँपालिकामा कुल घरधुरि ३२२१, कुल जनसंख्या ९,६९१ महिला सहित १७,९५२ रहेको छ । साक्षरताको दर महिला ४५ प्रतिशत र पुरुष ७६.६ प्रतिशत को औषत साक्षरता ५९.२ प्रतिशत रहेको छ ।

वडा विभाजन

वडा नं.	साविक वडा	गाउँ/टोल	वडा कार्यालय
१.	२,४,५,७	सिमतोला, थापागाउँ, ढाँडेगडा, वस्ती, मोतीपुर, रेगम, पिपलकोट, चुथी, तेडिमाडुँ	सिमखाली
२.	१,३,६,८,९	वगाडा, काप्रा, दंगाजी, डोरगाउँ, कफलकाडा, वेत्तोला, धमाडा, भनाडा, वेराडी तलगाउँ, काँडा।	शारदा मा.वि.
३.	१,६,७,८,९	देवलवाँज, जाम्वाज, सिमलेख, धामीगाउँ, गढगाउँ, गुंगर, दिविल, मडासैन, वायल, कुच, भल्मा, गुरेना ।	दिपिल
४.	२,३,४,५	गढीगाउँ, गोत्राडी, डिक्ला, ठिड, पडेस, तोली, काप्रा, पलाई, मोयल ।	महेन्द्रधार
५.	१,३,७,८,९	कोटफेरा, खोली, खारखोला, ठाडाढुंगा, दुवाली, भिडीगाउँ, खुलम, हाट, वान्यागाउँ, गोठी गाउँ ।	खोली
६.	२,४,५, ६	पिखेत, नुवाघर, सडिल, तराटी, सेरालागाउँ, भाटगाउँ, विसौनी, गुंगै ।	पिखेत (टिन्नी खोला)
७.	१,२,३,६	अदुकाली, घोडादाउना, आठविस, सुनारगाउँ, आग्रीगाउँ, दमाई टोल, भण्डारी गाउँ, गोठीगाउँ ।	माडुकाटेन
८.	४,५,७,८,९	विस्खेत, देवस्थली, कोइरालकोट, खडितोला, डाँडागाउँ, डिस्ती गण्डाउला, पण्डितगाउँ, जोशीगाउँ, टुडा ।	देवस्थली
९.	१ देखि ९	राब्ली, सिरैटा, चित्रु, फगाली, मालुमेला, तामाखानी, लिस्ताडा, अफ्ला, जडार, कुलाकाटने ।	मालुमेला

२.४ ऐतिहासिक पृष्ठभूमी

ऐतिहासिक रूपमा बभनाङ्ग जिल्ला नेपालका राजा रजौटा चौविसे राज्य मध्येको एउटा थियो । यस जिल्लामा सिंह ठकुरीहरुले राज्य गरेका थिए । हालको बभनाङ्ग जिल्ला भित्र चौविसे राजाका रूपमा थलारी राज्य समेत रहेको थियो । थलारी राज्यमा पनि सिंह ठकुरी वंशीय राजाहरुले शासन गरेका थिए । थलारी राजाहरुमा वंशीय पहिलो राजा जक्ति सिंह देखि अन्तीम राजा राधवनारायण सिंह सम्म राज्य सन्चालन गरेका थिए । तिनै सिंह वंशीय राजाहरुले राजकाज चलाउने स्थान कोटमा हा थलारा मा.वि. रहेको छ ।

पंचायती शासन कालमा थलारा भित्र कोटभैरव, पाराकाटने र दंगाजी गाउँ पंचायत रहेका थिए । २०२८ सालमा कोटभैरव पंचायतको वडा नं. ९ चित्रु फगाली खानी राब्ली सिरैटा (त्रिशाली) छुट्टिएर अलग्गै मालुमेला पंचायत बन्यो र २०३३ सालमा मालुमेला पंचायत परिङ्गाल पंचायतमा गाभियो । २०३८ सालमा कोटभैरव पंचायतका केहि वडा हरु छुट्टिएर कोइरालकोट पंचायत बन्यो । २०३८ सालमै परिङ्गाल पंचायतबाट मालुमेला छुट्टियो र पौवागढी पंचायतका अफ्ला, जडार, आमवगर छुट्टिएर मालुमेला पंचायतका गाभियो । बहुदलिय ब्यवस्थाको पुनरस्थापना पछि मालुमेला गा वि स बाहेकका ४ वटा गा वि स मिलाएर थलारा ईलाका बनाइएको थियो । देशमा संधिय लोकलान्त्रिक गणतन्त्र स्थापना भएपछि पुन साविक ५ गा वि स हरु लाई एउटैमा गाभेर थलारा गाऊपालिका बनाईएको छ ।

नामाकरण

तत्कालिन थलारा राज्य हालको थलारा र यस अर्न्तगतका प्रमुख स्थानहरूको नामाकरणका सम्बन्धमा जानकारहरूका अनुसार परापूर्वकालमा थलारालाई स्थलहरा भनिन्थ्यो जसको अर्थ स्थल भनेको स्थाना / ठाउँ र हरा भनेको हरियाली हो । अर्थात् हरियो स्थान / ठाउँ हो । त्यसपछि स्थलहरा शब्द अपभ्रंश भई थलहरा रहन गयो र बोलीचालीमा सजिलोको लागि थलहरालाई थलारा भनियो ।

पंचायतकालमा कोटभैरव गाविसवाट कोईरालाकोट अलग गाउँपंचायत वन्यो उक्त कोईरालाकोट पंचायत कोईरालाकोट गाउँको नामवाट रहन गएको थियो । कोईरालकोट गाउँमा परापूर्वकालमा कोईराला थरका बाहुनको राज्य रहेको भन्नेकुरा जानकारहरू वताउन्छन् ।

कोटभैरवका सम्बन्धमा सिंह वंसिय राजाको राज्य संचालन गर्ने कोट र सोही स्थानमा भैरव (दत्तात्रय) को मन्दिर रहेकोले कोटभैरव नामाकरण भएको भन्ने भनाई रहेको पाईयो ।

त्यस्तै तत्कालिन पारकाटने गाविसको नामाकरणका सम्बन्धमा पाराकाटने रहेको स्थान नजिक मष्टाको मन्दिर रहेको जुन मन्दिरमा धामी वा देवताले वर्षेनि पाठा (वोका) काटने वा भोग गर्ने हुदा त्यसको नाम पाठाकाटने रहेको र त्यस्तै अर्का थरीको भनाई अनुसार पाराकाटने मा काठको पारा (ठेकी) बनाउने गरिन्थ्यो जसको अर्थ पारा भन्नाले काठको ठेकी र काटने भन्नाले कोर्ने । पछि गएर यस ठाउँको नाम पाराकाटने रहन गएको भन्ने भनाई रहेको छ ।

त्यस्तै थलारा गाउँपालिका अर्न्तर्गत पर्ने साविक मालुमेला गाविसमा मालु (लहरा भएको रुख) प्रशस्त मात्रामा पाईने जहाँ मालुका लहराहरूले सेतीनदीमा प्राकृतिक रुपमानै भुलंगो बनेको र मान्छेहरू वारपार गर्ने भएको हुनाले मालुमेला नाम रहेको भन्ने भनाई छ भने अर्का तिर मालुमेला लाई त्रिसाली भन्ने गरेका पाईन्छ जसको अर्थ मालुमेलामा धेरै जसो जमिन पाखो र बाभो रहेका कारण उब्जनी कम हुने भएकोले थलारी राजाले मालपोत तिर्दा तिन साल पछि तिर्ने व्यवस्था मिलाएकोले मालुमेलालाई त्रिसाली भन्ने गरेको भनाई रहेको छ ।

२.५ प्रशासनिक स्थिति तथा क्षेत्रफल

थलारा गाउँपालिका प्रदेश न ७ अर्न्तगत सेती अञ्चलको बझाङ जिल्लामा अवस्थित रहेको छ । जिल्लाका १२ वटा स्थानीय तह मध्येको एक थलारा गाउँपालिकाको क्षेत्रफल १०५.५१ वर्ग कि.मि. रहेको छ । यस गाउँपालिका लाई ९ वटा वडामा विभाजन गरिएको छ । यस गाउँपालिकाको केन्द्रको रुपमा वार्ड न ५ स्थित खोलीमा रहेको छ । भौगोलिक विकटता, शिक्षाको कमी र सञ्चारको असुविधाका कारण यस गाउँपालिकाका जनताहरूमा राजनीतिक चेतनाको कमी देखिन्छ । सदरमुकाम चैनपुर देखी करिब ९ कोष टाढा रहेको यस गाउँपालिकामा यातायातको असुविधाले गर्दा राजनीतिक गतिविधिहरू पनि त्यति देखिदैन । गाउँपालिकाको सबै वडाहरूमा सञ्चारको सुविधा सहज नभएकाले जिल्लामा भएका गतिविधिहरूको जानकारी पनि थाहा पाउन सकिने अवस्था पनि देखिदैन ।

२.६ भौगोलिक स्वरूप तथा जमिनको किसिम र उर्बरा शक्ति

बझाङ जिल्लाको दक्षिणी भागमा अबस्थित थलारा गाउँपालिका थलारा कै सबभन्दा होचो भाग सेती नदि को किनारा देखी दक्षिणमा रहेको खप्तड राष्ट्रिय निकुन्ज सँग जोडिएका उच्च पहाडी भागहरू विविधतायुक्त उचाई मा रहेको छ । नेपालको भु वनोट दक्षिण तराई देखी उत्तरको हिमाल सम्म उचाई बढदै गएको छ भने थलाराको भुवनोट उत्तर देखी दक्षिण तिर उचाई बढदै गएको छ । यदि यस गाउँपालिका लाई सेती नदिको बेशी, मध्य भाग स्थित समथर जिउलाहरू र उच्च पहाडी भागको भिरालो जमिनमा बर्गिकरणगर्ने हो भने सेती नदिको बेशी मा जडार, मालुमेला, खानी, लिस्ताडा, पिखेत, कुच, मोयल र रेगम जिउला सिचाई योग्य खेती क्षेत्रका रुपमा उपयोग भैरहेका छन् । साथै जडारी गाड, थलारी गाड, छडे गाड, भुपाली गाड, गोमती गाड, डिक्लि गाड र रेगम गाड तिरका समथर फाटहरू जिल्ला मै कृषि उत्पादनका लागि महत्वपूर्ण मानिन्छन् ।

२.७ स्थानिय चाडपर्व तथा जात्रा मेलाहरुको विवरण

यस गाउँपालिका धार्मिक तथा ऐतिहासिक मनोरम स्थलहरु उल्लेखनिय मात्रामा रहेका भएतापनि ति स्थलहरुको प्रचार प्रसार हुन नसकेका कारण सबैको जानकारीमा आउन सकेको छैन । यस गाउँपालिकामा रहेका स्थानिय चाडपर्व तथा जात्रा मेलाहरुको विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ ।

तालिका नं. १ : स्थानिय चाडपर्व तथा जात्रा मेलाहरुको विवरण

क्र.स	चाड पर्व,जात्रा,मेलाहरुको नाम	मनाईने महिना	मनाउने जातीहरु	वडा न	स्थान
१	दसै	असोज कार्तिक	ब्राहमण क्षेत्री र दलित	सबै	थलारा कोट
२	तिहार	असोज कार्तिक	ब्राहमण क्षेत्री र दलित	सबै	
३	भाडे (भदौ) संक्रान्ति	भदौ	वादी	५	थलारा कोट
४	काठेपुनी	मंशिर पुष	क्षेत्री	सबै	पिखेत
५	चनुकाँडा	जेठ असार	ब्राहमण क्षेत्री र दलित	७ र ९	चनुकाँडा
६	चढ्ढसी दंगाजी	कार्तिक	ब्राहमण क्षेत्री र दलित	२	दंगाजी
७	चढ्ढसी पाराकाटने	कार्तिक	ब्राहमण क्षेत्री र दलित	४	डिक्ला
८	शिवरात्री मेला काकर खेलाउने दिपिल	फागुन	ब्राहमण क्षेत्री र दलित	३,९	दिपिल,मालुमेला
९	विसु?नयाँ वर्ष	वैशाख	ब्राहमण क्षेत्री र दलित	सबै	सिरेटा र भोता
१०	गौरा ठिड	साउन भदौ	ब्राहमण क्षेत्री र दलित	४	ठिड
११	भुवो	पुष	ब्राहमण क्षेत्री र दलित	सबै	
१२	होली	फागुन चैत्र	ब्राहमण क्षेत्री र दलित	कोही	
१३	भगवती मेला देवलवाज	चैत्र	ब्राहमण क्षेत्री र दलित	४	देवलवाँज
१४	चतुदश मेला माडुकाटने	कार्तिक	ब्राहमण क्षेत्री र दलित	७	माडुकाटने
१५	गंगा दशहरा	जेठ	ब्राहमण क्षेत्री र दलित	सबै	खप्तड

(श्रोत : लक्षित समुह केन्द्रित छलफल २०७५)

२.८ पर्यटकिय स्थलहरुको विवरण

यस गाउँपालिका अन्तर्गत रहेका पर्यटकिय स्थलहरुलाई देहाय बमोजिमको तालिका र यसको फोटो सहितको प्रस्तुति उल्लेख गरिएको छ ।

तालिका नं. २ : पर्यटकीय स्थलहरूको विवरण

क्र.स	पर्यटकीय स्थलहरूको नाम	वडा नं.	स्थान	स्थलको महत्व
१	छडिभेल भरना	७	कोइरालाकोट /विस्वैत	छहरा
२	ठिडमालीका पारीवन	२	दंगाजी	वर माग्ने डोटी वभाङ्ग
३	खापर सहस्त्रलीङ्ग वासुधारा	४	ठिङ्ग	खापर देवताको पुजा
४	खप्तड राष्ट्रिय निकुञ्ज		खप्तड	प्राकृतिक सौन्दर्य र जैविक विविधता
५	दहताल खापर मन्दिर	२	वगाडा	दह वा ताल
६	देवल भगवती मन्दिर	३	देवलवाज	ऐतिहासिक पुरातात्विक
७	थलारा कोट, गुफा कालिका भैरव दत्तात्रय मन्दिर	५	कोट	ऐतिहासिक गुफा
८	विखम्म माडुकाटने	७	माडुकाटने	धार्मिक , ऐतिहासिक
९	जामकोट	६ र ८	भुलराजाको कोट	दृश्यावलोकन
१०	डुम्राकोट	६	खडका राजाको कोट	पुरातात्विक
११	माडुआग्रदहकोट	७	आगर लेक	धार्मिक , ऐतिहासिक
१२	मालुमेला सिवालय	९	मालुमेला	मन्दिर
१३	माहालिङ्ग मन्दिर	९	रावली	धार्मिक
१४	त्रीवेणी डुडेमाडु	५,६,८	डुडेमाडु	धार्मिक, तिर्थस्थल
१५	खप्तड माईको थान	७	खप्तड	देवीको मन्दिर
१६	खापर माडु चनुकाँडा	७	आगरलेक	धार्मिक
१७	दहकोट	७	खापरमाडु	कोट
१८	महात्मा छडो भल्मा गोत्राडी	४	भल्मा गोत्राडी	भरना
१९	वजाउने ढुंगो महेन्द्रधार	४	महेन्द्रधार	
२०	रानीखेत गुफा	२	भनाडा	गुफा
२१	साप्रो	९	चित्रु	सिमसार क्षेत्र
२२	ढुंगेसाघु (पत्थर साँगु गुफा) गुयालवन	७		सिद्ध बाबाको तपस्या गुफा

(श्रोत :लक्षित समुह छलफल २०७५)

२.९ बर्तमान भू-उपयोग सम्वन्धी विवरण

यस गाउँपालिकाको बर्तमान भू-उपयोग सम्वन्धी विवरण निम्न बमोजिमले उल्लेख गरिएको छ ।

तालिका नं. ३ : बर्तमान भू-उपयोग सम्बन्धी विवरण (हेक्टरमा)

किसिम	दंगाजी	पाराकाटने	कोटभैरव	कोइरालकोट	मालुमेला	जम्मा
बुट्याना भाडीले ढाकेको क्षेत्रफल	६८०.२९	५१०.६२	१०१.०१	१८४.३	५५.०४	१५३१.२६
खेतीयोग्य भूमि	९६१.३५	९५१.९२	३६४.०७	५३१.८६	३९५.८१	३२०५
वनले ढाकेको क्षेत्रफल	११४९.४	१५६६	५४४.७९	७३५.५१	१२१०.४	५२०६.१
चरण क्षेत्र	१२६.९१	६५.८४	६५.५९	७७.७	११.४९	३४७.५३
नदी खोलाले ओगटेको भूमि	१४.४४	१६.१७	८.०४	१.९२	३६.२४	७६.८१
ढुंगा र बलौटे भूमि	१७.७९	५०.२९	२२.७७	३१.२८	२३.९४	१४६.०७
जम्मा	२९५०.१८	३१६०.८४	११०६.२७	१५६२.५७	१७३२.९२	१०५१२.८

(श्रोतावार्षिक पुस्तिका २०७१/२०७२ जिल्ला वन कार्यालय बभाङ्ग)

२.१० सरकारी/सार्वजनिक जग्गाहरुको विवरण

यस थलारा गाउँपालिका अन्तर्गत रहेको सामुदायिक वन,व्यक्तिगत घर खेत पाखो र सरकारी कार्यालयको जमिन बाहेक अरु भुगोलमा नेपाल सरकारको स्वामित्वरहेको छ ।

परिच्छेद ३ : जनसांख्यिक विवरण

यस परिच्छेदमा गाउँपालिकामा पर्ने घरधुरीको विवरण, जनसंख्या वनौट, संरचना तथा वितरण जस्ता विषयहरु समाविष्ट रहेका छन् ।

३.१ : पारिवारिक तथा जनसंख्या विवरण

थलारा गाउँपालिका भित्रको घरधुरी तथा जनसंख्याको अवस्थालाई हेर्दा राष्ट्रिय जनगणना २०६८ ले कूल जनसंख्या १७९५२ देखाएको छ भने हालको घरधुरी सर्वेक्षण २०७५ मा कूल जनसंख्या २३९६० जना रहेको छ ।जनसंख्या वृद्धिदर को प्रतिशत ३३.४६ रहन गएको छ । त्यस्तै घरधुरीको अवस्थालाई हेर्दा राष्ट्रिय जनगणना २०६८ ले कूल घरधुरी ३२११ देखाएको छ भने हालको घरधुरी सर्वेक्षण २०७५ मा कूल घरधुरी ३५७३ रहेको छ । घरपरिवारको वृद्धिदर को प्रतिशत ११.२७ रहन गएको छ ।जसको विवरण तलको तालिकामा प्रस्तुत गरिएकोछ ।

तालिका नं. ४ : पारिवारिक तथा जनसंख्या विवरण

सि.नं.	साविक गा.वि.स.	घरधुरी		जनसंख्या				hddf	
		२०६८	२०७५	महिला		पुरुष		२०६८	२०७५
		८	५	२०६८	२०७५	२०६८	२०७५		
१.	दंगाजी (१,२)	७३२	८४४	२२४६	२८६८	२०४४	२८९४	४२९०	५७६२
२.	पाराकाटने (३,४)	७८६	८६५	२३२२	२७९२	१९३५	२८४५	४२५७	५६३७

३.	कोटभैरव (५,६)	६६८	७३९	१९२४	२४०१	१५७१	२४१५	३४९५	४८१६
४.	कोइरालकोट (७,८)	६१५	६८७	१९८०	२३८६	१६५१	२३३३	३६३१	४७१९
५.	मालुमेला (९)	४१०	४३८	१२१९	१४५८	१०६०	१५६८	२२७९	३०२६
जम्मा		३२११	३५७३	९६९१	११९०५	८२६१	१२०५५	१७९५२	२३९६०

स्रोत : राष्ट्रिय जनगणना २०६८, घरधुरी सर्वेक्षण २०७५

३.२ : वडा अनुसार घरधुरी तथा जनसंख्याको विवरण

थलारा गाउँपालिका अन्तर्गतका वडा अनुसारका घरधुरी तथा जनसंख्याको विवरण यस प्रकार रहेको छ।

तालिका नं. ५ : वडाको आधारमा पारिवारिक तथा जनसंख्या विवरण

वडा नं.	गाउँ/टोल	घर परिवार संख्या	जनसंख्या		जम्मा
			महिला	पुरुष	
१.	सिमतोला, थापागाउँ, ढाँडेगडा, वस्ती, मोतीपुर, रेगम, पिपलकोट, चुथी, तेडिमाडुँ	३६०	११८०	१२२१	२४०१
२.	वगाडा, काप्रा, दंगाजी, डोरगाउँ, कफलकाडा, वेत्तोला, धमाडा, भनाडा, वेराडी तलगाउँ, काँडा।	४८४	१६८८	१६७३	३३६१
३.	देवलवाँज, जाम्वाज, सिमलेख, धामीगाउँ, गढगाउँ, गुँगर, दिविल, मडासैन, वायल, कुच, भल्मा, गुरेना	४६०	१४११	१४७०	२८८१
४.	गढीगाउँ, गोत्राडी, डिक्ला, ठिङ्ग, पडेस, तोली, काप्रा, पलाई, मोयल।	४०५	१३८१	१३७५	२७५६
५.	कोटफेरा, खोली, खारखोला, ठाडाढुंगा, दुवाली, भिडीगाउँ, खुलम, हाट, वान्यागाउँ, गोठी गाउँ।	३६७	१२३१	१२४१	२४७२
६.	पिखेत, नुवाघर, सडिल, तराटी, सेरालागाउँ, भाटगाउँ, विसौनी, गुँगै।	३७२	११७०	११७४	२३४४
७.	अदुकाली, घोडादाउना, आठविस, सुनारगाउँ, आग्रीगाउँ, दमाई टोल, भण्डारी गाउँ, गोठीगाउँ।	३५६	१२६२	१२७९	२५४१
८.	विस्खेत, देवस्थली, कोइरालकोट, खडितोला, डाँडागाउँ, डिसी गण्डाउला, पण्डितगाउँ, जोशीगाउँ, टुडा।	३३१	११२४	१०५४	२१७८
९.	राब्ली, सिरैटा, चित्रु, फगाली, मालुमेला, तामाखानी, लिस्ताडा, अफ्ला, जडार, कुलाकाटने।	४३८	१४५८	१५६८	३०२६
जम्मा		३५७३	११९०५	१२०५५	२३९६०

(स्रोत : घरधुरी तथा टोल सर्वेक्षण २०७५)

३.३. उमेर तथा लिङ्गका आधारमा जनसंख्याको विवरण

प्राप्त तथ्यांक अनुसार यस गाउँपालिकाको उमेर समुहको जनसंख्या मध्ये २५ - ४५ वर्ष उमेर समुहको जनसंख्या अधिकरहेको देखिन्छ भने ७० वर्ष भन्दा माथिको उमेर समुहको जनसंख्या सबै भन्दा कम रहेको छ । जसको विवरण उमेर समुह अनुसार तलको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका नं. ६ : उमेर तथा लिङ्गका आधारमा जनसंख्याको विवरण

उमेर समुह	महिला	पुरुष	जम्मा
५ वर्ष भन्दा मुनि	१६३२	१६६९	३३०१
५ - ९ वर्ष सम्म	१२९३	१४१०	२७०३
१० - १४ वर्ष सम्म	१३८९	१६३८	३०२७
१५ - १८ वर्ष सम्म	९८०	१०७२	२०५२
१९ - २४ वर्ष सम्म	१३६६	१५६६	२९३२
२५ - ४५ वर्ष सम्म	३१३०	२९८७	६११७
४६ - ५९ वर्ष सम्म	१०३९	९३२	१९७१
६० - ६९ वर्ष सम्म	६२४	५०२	११२६
७० वर्ष भन्दा माथी	४५२	२७९	७३१
जम्मा	११९०५	१२०५५	२३९६०

(श्रोत : घरघुरी तथा टोल सर्वेक्षण २०७५)

३.४. आर्थिक रूपले सक्रिय जनसंख्याको अवस्था

यस गाउँपालिका अन्तर्गत रहेको आर्थिक रूपले सक्रिय जनसंख्याको अवस्थाको विश्लेषण देहाय बमोजिमको उल्लेख गरिएको छ ।

तालिका नं. ७ : आर्थिक रूपले सक्रिय जनसंख्याको अवस्था

० देखी १४	१५ देखी ५९ सम्म	६० वर्ष भन्दा माथी	जम्मा	प्रतिशत
	५४७४	२६४	५७३८	२४

(श्रोत : घरघुरी तथा टोल सर्वेक्षण २०७५)

३.५. जातजाती धर्म तथा भाषागत जनसंख्या विवरण

नेपालमा पछिल्लो जनगणनाका आधारमा १२५ जातजाती तथा १२३ भाषाभाषी रहेका छन् । जातजातीगत आधारमा यस गाउँपालिकामा पनि खस आर्य समुदायको उच्च उपस्थिति रहेको छ । जसमा क्षेत्री सबै भन्दा बढी रहेका छन् । बझाङ्ग जिल्ला मै वादीहरुको ठुलो वस्ती थलारा मै रहेको छ ।

तालिका नं. ८ : मातृभाषाको आधारमा जनसंख्याको विवरण

क्र.स.	मातृभाषा	जम्मा घरघुरी संख्या	जम्मा जनसंख्या	प्रतिशत
१	बझाङ्गी	३५७३	२३९६०	१००
	जम्मा	३५७३	२३९६०	१००

(श्रोत : घरघुरी तथा टोल सर्वेक्षण २०७५)

३.६ धर्मको आधारमा जनसंख्याको विवरण

यस गाउँपालिकामा हिन्दु धर्मावलम्बीहरूले बसोबास गरेको पाइयो । यस सम्बन्धी अन्य विवरण देहाय बमोजिमको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका नं.९ : धर्मको आधारमा जनसंख्याको विवरण

क्र.स.	धर्म	जम्मा घरधुरी संख्या	जनसंख्या	प्रतिशत
१	हिन्दु	३५७३	२३९६०	१००
जम्मा		३५७३	२३९६०	१००

(श्रोत :घरधुरी तथा टोल सर्वेक्षण २०७५)

३.७ जातियताको आधारमा जनसंख्याको विवरण

यस गाउँपालिकामा अधिकांश पहाडी समुदायको बाहुल्यता रहेको यो क्षेत्रमा अन्य जातजातिको उपस्थिति अति नै न्युन देखिन्छ । यस सम्बन्धी अन्य विवरण तलको तालिकामा देहाय बमोजिम प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका नं. १० : जातियताको आधारमा जनसंख्याको विवरण

वडा नं	जम्मा घरधुरी संख्या	जम्मा जनसंख्या	क्षेत्री	ब्राह्मण	सार्की,कामी, सुनार,पार्की, लुहार,वड, ओखेडा	दमाई/ढोली/नगार्जी/डौडे /	गुरुग	दशनामी	वादी	घरधुरि प्रतिशत
१	३६०	२४०१	१०१८	८८७	३०८	४४		१४४		१०.१
२	४८४	३३६१	२४८८	१३१	३८१	३६१				१३.५
३	४६०	२८८१	१७६४	३८२	५६२	१७३				१२.९
४	४०५	२७५६	१९४५	२११	३५२	२४८				११.३
५	३६७	२४७२	७३६	७१२	५०९	३८४			१३१	१०.३
६	३७२	२३४४	१२६२	२८४	५६९	७०	१६	१४३		१०.४
७	३५६	२५४१	५९४	९४२	८९९	१०६				९.९६
८	३३१	२१७८	५४१	११९७	२३६	१८९		१५		९.२६
९	४३८	३०२६	१९११	२२१	७३५	१५९				१२.३
जम्मा	३५७३	२३९६०	१२२५९	४९६७	४५५१	१७३४	१६	३०२	१३१	१००
जम्मा जनसंख्या प्रतिशत			५१.२	२०.७३	१८.९९	७.२३७	०.०	१.२६	०.५	१००

(श्रोत :घरधुरी तथा टोल सर्वेक्षण २०७५)

३.८ लिंग र उमेरका आधारमा घरमुलिको विवरण

यस गाउँपालिकामा लिंग र उमेरका आधारमा घरमुलीको विवरण निम्न बमोजिम उल्लेख गरिएको छ ।

तालिका नं. ११ : लिंग र उमेरका आधारमा घरमुलिको विवरण

विवरण	जम्मा घरमुलि संख्या	घरमुलीको संख्या						
		१४ वर्ष सम्म	१५ देखि २५ वर्ष सम्म	२६ देखि ३६	३७ देखि ४७	४८ देखि ५८	५९ देखि ६९	७० देखि माथी
महिला	५३४		३	७९	१२६	११४	११६	९६
पुरुष	३०३९		११४	७२२	७७९	६९२	५०४	२२८
जम्मा	३५७३		११७	८०१	९०५	८०६	६२०	३२४

(श्रोत : घरधुरी तथा टोल सर्वेक्षण २०७५)

३.९ विवाहको उमेर

तालिका नं. १२ : उमेर अनुसार वैवाहिक स्थिति विवरण १० वर्ष र सो भन्दा माथिका महिला पुरुषहरूको पहिलो पटक विवाह गरेको उमेर

उमेर समुह	१० वर्ष भन्दा मुनी	११-१४ वर्ष	१५-१९ वर्ष	२०-२४ वर्ष	२५-३९ वर्ष	४० र सो भन्दा वढी	जम्मा
महिला	५०	४३६	२२८४	२३७५	२४७	८	५२०७
पुरुष	१८	३२७	१८७८	२४४३	२५२	१५	४७७२
जम्मा	६८	७६३	४१६२	४८१८	४९९	२३	९९७९

(श्रोत : घरधुरी तथा टोल सर्वेक्षण २०७५)

तालिका नं. १३ : घरको छानाको प्रकार

घरधुरि अनुसार घरको छानाको प्रकार						जम्मा
फुस तथा खरले छाएको	जस्ता वा च्यादरले छाएका	टायल तथा हुंगा ले छाएका	आर सी.सी (ल्यान्टर भएको)	अन्य		
३०	३२०	३२०३	३८	१	३५९२	

(श्रोत : घरधुरी तथा टोल सर्वेक्षण २०७५)

३.१० फरक क्षमता भएकाहरूको स्थिति

नेपाल सरकारले अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरूको अधिकार सम्वन्धि महासन्धि र यसको इच्छाधिन आलेख २००६ लगायत अन्तराष्ट्रिय प्रतिवद्धताहरूलाई व्यवहारमा उतार्नका लागि समुदायमा आधारित पुर्नस्थापना कार्यक्रम, विशेष शिक्षा, समाहित शिक्षा, नि शुल्क सहायक सामाग्री, अपाङ्गता सम्वन्धि श्रव्य दृश्य सामाग्री, समावेशीकरण, अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरूको संस्थागत विकास, अनुदान, सामाजिक सुरक्षा भत्ता वितरण लगायत विभिन्न लक्षित कार्यक्रमहरू संचालन गर्दै आएको छ। थलारा गाउँपालिकामा रहेका फरक क्षमता भएका व्यक्तिहरूको विवरण तलको तालिकामा उल्लेख गरिएको छ।

तालिका नं. १४ : अपांगताको आधारमा जनसंख्या

सि.न	अपांगताको प्रकार	दंगाजी	कोइरालाकोट	कोटभैरव	मालुमेला	पाराकाटने	जम्मा
१	शारीरिक अपाङ्ग	५२	३१	९७	२१	१०	२११
२	दृष्टिविहिन (आँखा नदेख्ने)	५१	२४	४५	१०	१४	१३४
३	बोल्न तथा सुन्न नसक्ने (बहिरा)	२५	१४	५३	२	१४	१०८
४	अन्धोपन	२	१	३	०	२	८
५	बोल्न नसक्ने	१३	४	९	३	६	३५
६	सुस्त मनस्थिति	९	५	६	१	१	१२
७	बौद्धिक अपांग	३	१	५	१	०	१०
८	बहुअपाङ्गता	५	३	२	१	१	१२
जम्मा		१५०	८३	२२०	३९	४८	५४०

(श्रोत : राष्ट्रिय जनगणना २०६८)

३.११ ब्यक्तिगत घटनाको विद्यमान स्थिति

गाउँपालिका क्षेत्रका ब्यक्तिगत घटना सम्बन्धी विवरणलाई हेर्दा समुदाय र लिंगका आधारमा फरक स्थिति रहेको देखिन्छ । यस क्षेत्रमा गत वर्षमा जन्म, मृत्यु, विवाह, सम्बन्ध विच्छेद र वसाई सराई सम्बन्धी घटनालाई देहाय बमोजिम प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका नं. १५.: ब्यक्तिगत घटना दर्ता स्थिति

सि.न	जन्म दर्ता							मृत्यु दर्ता संख्या							विवाह दर्ता(जोडी)				वसाई सराई दर्ता(परिवार)				
	कुल संख्या			जातिगत संख्या				कुल संख्या			जातिगत संख्या				दलित		जन्म		आएको	राएको	जम्मा		
	केटी	केटा	जम्मा	दलित	जनजाति	ब्राह्मण, क्षेत्री	अन्य	महिला	पुरुष	जम्मा	दलित	जनजाति	ब्राह्मण क्षेत्री	अन्य	दलित	जनजाति	ब्राह्मण क्षेत्री	जन्म	जम्मा	आएको	राएको	जम्मा	
१	४८१	४८२	९६३					१८	३५	५३									११४				२०
जम्मा	४८१	४८२	९६३					१८	३५	५३									११४				२०

(श्रोत : गाऊ पालिकाको अभिलेख)

परिच्छेद ४ :

आर्थिक स्थिति

गाउँपालिकाको आर्थिक अवस्था विकासका लागि एक प्रमुख मेरुदण्डका रूपमा लिन सकिन्छ । आर्थिक विकास अन्तर्गत खासगरि कृषि, उद्योग, पर्यटन, रोजगारी लगायतका क्षेत्रहरू पर्दछन् । यस परिच्छेदमा गाउँपालिकाको यिनै कृषि, रोजगारी, पशुपालनक्षेत्र संग सम्बन्धित विविध विषयहरू समावेश गरिएका छन् ।

४.१ पारिवारिक आम्दानी र खर्च विवरण

यस क्षेत्रका बासिन्दाहरूले विविध पेशा मार्फत आय आर्जन गरेर जिविकोपार्जन गरेको देख्न सकिन्छ । यस गाउँपालिकामा नोकरी तथा पेन्सन, कृषि तथा पशुपालन, ज्याला, मजदुरी गरेर आम्दानी गर्ने गरेको पाइन्छ । यस सम्बन्धी थप विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ ।

क) आम्दानी अनुसार परिवार विवरण

प्राप्त तथ्यांकको आधारमा आम्दानीको स्तर अनुसार घरधुरी संख्याको विवरण देहाय बमोजिम उल्लेख गरिएको छ ।

तालिका नं. १६ : आम्दानी अनुसार परिवार विवरण

क्र.स.	आम्दानीको आकार	परिवार संख्या	प्रतिशत	कैफियत
१	रु. १ हजार भन्दा कम	१७	०.४९	३५७३ घरधुरीमध्ये १६१ घरधुरिले आम्दानी नभएको उल्लेख गरेको
२	रु. १००१ देखि २००० सम्म	१२९	३.७८	
३	रु. २००१ देखि ३००० सम्म	१०३	३.०२	
४	रु ३००१ देखि ५००० सम्म	५२१	१५.२७	
५	रु. ५००१ देखि १०००० सम्म	१०६५	३१.२१	
६	रु १०००० देखि १५००० सम्म	५२७	१५.४४	
७	रु १५००० देखि २५००० सम्म	६४३	१८.८	
८	रु २५००० भन्दा माथी	४०७	११.९३	
जम्मा		३४१२	१००	

(श्रोत : घरधुरी सर्वेक्षण, २०७५)

ख) खर्च अनुसार परिवार विवरण

परिवारको खर्चको स्तर हेर्दा पनि यस गाउँपालिकामा विभिन्नता पाइन्छ । तत् सम्बन्धी खर्चको आकार अनुसार परिवार संख्या र परिवारका प्रतिशतलाई तलको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ ।

क्र.स.	खर्चको आकार	परिवार संख्या	प्रतिशत	कैफियत
१	रु. १० हजार भन्दा कम	१६२७	४५.५९९८	३५७३ घरधुरीमध्ये ५वटा घरधुरिले खर्च विवरण उल्लेख नगरेको ।
२	रु. १० देखि २० हजार सम्म	१५२५	४२.७४१	

३	रु. २१ देखी ४० हजार सम्म	३६०	१०.०८९७
४	रु ४१ देखी ८० हजार सम्म	५२	१.४५७४
५	रु ८१ देखी १ लाख सम्म	३	०.०८४०८
६	रु १ लाख भन्दा बढी	१	०.०२८०३
जम्मा		३५६८	१००

(श्रोत : घरघुरी सर्वेक्षण, २०७५)

४.२ बैंक खाता तथा ऋण सम्बन्धी विवरण

यस सम्बन्धी विवरण वडा अनुसार देहाय बमोजिम उल्लेख गरिएको छ ।

तालिका नं. १८ : बैंक खाता तथा ऋण सम्बन्धी विवरण

वडा नं.	बैंक खाता		खाताको किसिम अनुसार परिवार संख्या			खाता खोल्नुको उद्देश्य अनुसार घरघुरी				
	भएका परिवार	नभएका परिवार	बचत	मुद्दत	चलती	बचत जम्मा गर्ने	लगानी गर्ने	उद्योग ब्यवसाय गर्ने	कारोवार गर्ने	अन्य
१	७३	२८७				७०		३		
२	२०	४६४				२०				
३	१७९	२८१				१६१		१३		
४	५७	३४८				५७				
५	१४६	२२१				१४५		१		
६	१०२	२७०				१०२				
७	३९	३१५				३५		२		
८	१०७	२२४				७९		२८		
९	२२०	२१८				२२०				
जम्मा	९४५	२६२८				८८९		५६		

(श्रोत : घरघुरी सर्वेक्षण, २०७५)

४.३ बैदेशिक रोजगारीको स्थिति

यस गाउँपालिकाको रोजगार गन्तव्य क्षेत्र तथा रोजगारी सम्बन्धी विवरण तलको तालिकामा देहाय बमोजिम प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका नं. १९ : बैदेशिक रोजगारीको स्थिति सम्बन्धी विवरण

वडा नं	बैदेशिक रोजगारीमा गएकाको संख्या							
	घरघुरि	भारत			तेस्रो मुलुक			
		महिला	पुरुष	जम्मा	घरघुरि	महिला	पुरुष	जम्मा
१	२१२	१०	२३९	२४९	२	३	३	६
२	४५०	१४	५२८	५४२	७		१०	१०
३	३३०	१०२	३९८	५००	१५	१	१९	२०
४	२६९	३	३०५	३०८	४		५	५
५	२०७	१७८	३०५	४८३	५		५	५
६	२३७	८४	२५१	३३५	१६	४	१३	१७
७	२८९	६२	३४६	४०८	४	१	४	५
८	१४७	२९	१३४	१६३	६	१	५	६
९	२७९	२०९	४२१	६३०	१९	३	२१	२४
जम्मा	२४२०	६९१	२९२७	३६१८	७८	१३	८५	९८

(श्रोत : घरघुरी सर्वेक्षण, २०७५)

४.४ कृषि

बहुसंख्यक नेपालीहरूको जीविकोपार्जनको मुख्य आधार कृषि व्यवसाय रही आएको छ । बभ्राङ्ग जिल्ला अन्तरगत पर्ने थलारा गाउँपालिकाको प्रमुख आयस्रोत पनि कृषि नै हो । खेतीपाती व्यावसायिक उद्देश्यले नभई जिविकोपार्जनको लागि गर्ने गरिन्छ । यसर्थ किसानहरू खेतवारीमा उब्जनी भएका सम्पूर्ण चिजहरू आफै उपभोग गर्दछन् । नगन्य रूपमा केहि कृषि उत्पादन विक्रि पनि गर्दछन् । यहाँका मुख्य वालीहरूमा धान, गहुँ, मकै, जौ र कोदो हुन । थलारा गाउँपालिकामा लगाइने विभिन्न कृषि वाली तथा फलफुलहरूको विवरण यस प्रकार रहेको छ ।

तालिका नं. २० : स्थानीय कृषि प्रजातीहरू

सि. नं.	वालीका नाम	प्रजातिको नाम	विशेषता	कैफियत
१.	धान	थापाचिनी हंसराज/वास्मती मासो गुडधौलो (कालेधान) अन्जना तागमारो राँगे (तलारी अंजना) कालो खुतुडी चिउडी धान,	खेतमा रोप्ने वास्ना आउने, भुस भएको, नभएको उच्च पहाडी भागमा रोप्ने सबै ठाउँमा चामल मसिनो, भुसपातलो पाखोमा रोप्ने चामल मोटो, भुस बाक्लो	मुख्य रूपमा सेती नदीको किनारका वेशीहरू जडारी गाड, थलारी गाड तथा रेगमगाड, छडेगाड, भूपाली गाडका वेंसी भागहरू र पाखे धान विशेषगरी उच्च भागमा उत्पादन हुन्छ । खाजा, चम्चुडा (चामे)

२.	गहुँ	कालो दाउतखानी वड्डि गहुँ हासो, भालो	मध्य तथा उच्च भाग मध्य तथा उच्च भाग उच्च पहाडी भागमा धेरै चिसो सहन सक्ने	
३.	मकै	मुरली पहेँलो तेमासे सेतो तेमासे	उच्च तथा मध्य पहाडी भागमा	
४.	कोदो	तेमासे डल्ले भाग्ने	तीन महिनामा पाक्ने (असार-भदौ) चार महिनामा पाक्ने (असार-असोज) असार-कार्तिक	
५.	जौ	भुसे ठाँगे	भुस भएको भुस नभएको	
६.	फाँपर		उच्च पहाडी भागमा	
७.	कागुनो		मध्यम पहाडी भागमा	
८.	वेथ्या		उच्च पहाडी भागमा	
९.	डंगसाल्लो		उच्च र मध्य पहाडी	
१.	दलहन :- मसुरो, कालो मास,भटमास (सेतो, कालो र खैरो),गहत, देशीमास,गुराउस,कलाँ (सानो केराउ)			
२.	तेलहन :- तिरकुलो (सिलाम),तिल,तोरी, चिउरी ।			
३.	तरकारी :- आलु,चोटो, मुला, प्याज, फर्सी, भन्टा, काउली,बन्दा,रायो, पालुंगो,मेथी,चम्सुर ।			
४.	फलफूल :-सुन्तला,अमिलो(निवुवा), कागती, ओखर, आँप, मेवा, अम्बा, आरु, आलु वखरा, अठन्नी ।			
५.	जंगली फलफूल :- ऐंसेलु, तिर्मडा, काफल, डिम्मुर आदि ।			

स्रोत : लक्षित समुह केन्द्रित छलफल

४.५ कुखुरा पालन समुह

तालिका नं. २१ : कुखुरा पालन

सि.नं.	समूह	साविक गा.वि.स.	सदस्य संख्या
१.	हरियाली महिला	दंगाजी ५	२५ जना
२.	भवानी महिला	दंगाजी २	२५ जना
३.	लाली गुराँस महिला	दंगाजी १	२५ जना
४.	खापरदेव महिला	दंगाजी ६	२५ जना
५.	कालिका महिला	दंगाजी ७	२५ जना
६.	नमुना महिला	पाराकाटने ४	२५ जना
७.	कालिका महिला	पाराकाटने १	२५ जना

८.	सिजा महिला	पाराकाटने ७	२५ जना
९.	मष्टा महिला	पाराकाटने ६	२५ जना
१०.	गठिगाउँ महिला	पाराकाटने २	२५ जना
११	प्रगतीशिल महिला	दंगाजी, ८	२५ जना
१२	जनचेतना महिला	पाराकाटने ३	२५ जना

४.६ कुखुरापालन कृषक पाठशाला

तालिका नं. २२ : कुखुरापालन कृषक पाठशाला

सि.नं.	नाम	ठेगाना (साविक)	आ.व
१.	कालिका	पाराकाटने १	२०७१/०७२
२.	हरियाली	दंगाजी ५	२०७१/०७२
३.	कालिका	दंगाजी ७	२०७२/०७३
४.	जनचेतना	पाराकाटने ३	२०७२/०७३
५.	वाँठवाला	पाराकाटने १	२०७२/०७३
६.	फूलवारी	दंगाजी २	२०७४/०७५

स्रोत: आयोजना उपलब्धी पुस्तिका आ.व.२०७४/०७५, जिल्ला पशुसेवा कार्यालय बन्धाङ्ग

४.७ गाउँघर नमूना बगैचा र घरवारी बगैचा

तालिका नं. २३ : घरवारी बगैचा

सि.नं.	नम	समूहको नाम	साविक गा.वि.स.
१.	दंगाजी गाउँघर नमूना	भवानी स्वास्थ्य आमा समूह	दंगाजी २
२.	भगवती गाउँघर नमूना बगैचा	भगवती स्वास्थ्य आमा समूह	पाराकाटने
३.	हरियाली गाउँघर नमूना बगैचा	कालिका स्वास्थ्य आमा समूह	दंगाजी ७
४.	दंगाजी गाउँघर नमूना बगैचा	कालिका स्वास्थ्य आमा समूह	दंगाजी ७
५.	कालिका गाउँघर नमूना बगैचा	कालिका स्वास्थ्य आमा समूह	पाराकाटने, १

स्रोत : जिल्ला पशुसेवा कार्यालय, बन्धाङ्ग

४.८ कृषि तथा वन सँग सम्बन्धित उद्योगको विवरण

तालिका नं. २४ : उद्योगको विवरण

सि.नं.	उद्योग	साविक गाविस	वार्ड नं.		संचालक
			साविक	हाल	
१.	डाँडाबाध निजी नर्सरी	कोइरालकोट	४	८	काले सिंह
२.	श्री सरस्वती फलफूल निजी नर्सरी	कोइरालकोट	९	८	गोरख राज जोशी
३	भगवती फलफूल नर्सरी	कोइरालकोट	९	८	धर्मराज जोशी
४	नरदेव मष्टा कृषि नर्सरी तथा विउविजन उद्योग	पाराकाटने	५	४	विर बहादुर रावल
५	जयमष्टा गाइपालन फर्म	पाराकाटने	१	३	जय बहादुर वली
६.	नवादेउ वाखापालन फोर्म	पाराकाटने	८	३	रमेश बहादुर सिंह

७	वाँठपाला उत्थान वाखापालन उद्योग	कोटभैरव	२	६	आनन्द बहादुर रोकाया
८.	पारश जडीवुटी सप्लायर्स	कोइरालकोट	९	८	पारश प्रसाद जोशी
९	जय तेडी अग्रवृत्ती उद्योग	कोटभैरव	२	६	पानमती देवी रोकाया
१०	चन्द्र शुभम अग्रवृत्ती उद्योग	कोटभैरव	२	६	सीता देवी रोकाया
११	डाडाबाघ पशुपन्छ फारम	पाराकाटने	८	३	प्रविन सिंह

स्रोत : वार्षिक कृषि विकास कार्यक्रम तथा उपलब्धी पुस्तिका २०७२/०७३, जि.कृ.वि.कार्यालय बन्नाङ्ग

४.९ प्राकृतिक स्रोत (खानी खनिज)

तालिका नं. २५ : खनिज

सि न	विवरण	स्थान	कैफियत
१	स्लेट	जडार, गोया, वड्डा, खुलम, भिडिगाउँ, सिमल्लेख, छानभाड पेलापाल्ता (देउराजे)	
२	अभ्रख	खप्तड	
३	रोडा हुंगा	साविक ५ वटै गाविस	
४	वालुवा	सेती नदीको किनारमा रहेका मालुमेला, खानी, लिस्ताडा, पिखेत, कुच, मोयल र रेगम	
५	फलामको धाउ	आगरलेख	
६	तामा	खानी	

स्रोत: लक्षित समुह केन्द्रित छलफल

४.१० खेती योग्य जमिन

तालिका नं. २६ : खेतीयोग्य जमिन (हेक्टरमा)

सि.नं.	साविक गा.वि.स.	खेत	पाखो	जम्मा
१.	मालुमेला	१२५	२९०	४१५
२.	कोइरालकोट	१३०	१९९	३२९
३.	कोटभैरव	१८८	२२५	४१३
४.	पाराकाटने	१५७	५११	६६८
५.	दंगाजी	११०	४७५	५८५
	जम्मा	७१०	१७००	२४१०

स्रोत : वार्षिक कृषि विकास कार्यक्रम तथा उपलब्धी पुस्तिका २०७२/०७३, जि.कृ.वि.कार्यालय बन्नाङ्ग

४.११ पर्ति जग्गा उद्यान तथा खुला क्षेत्रको विवरण

तालिका नं. २७ : खुला क्षेत्रको विवरण

गा.वि.स (साविक)	पर्ति जग्गाको विवरण		कैफियत
	किता संख्या	रोपनी	
दंगाजी	९३	६४०५	स्रोत वार्षिक कृषि विकास कार्यक्रम तथा उपलब्धी २०७२/२०७३ जिल्ला कृषि विकास कार्यालय बन्नाङ्ग
कोइरालकोट	९१	१९१२	
कोटभैरव	८०	६५३३	
मालुमेला	८	६७	
पाराकाटने	३९	६४७०	
जम्मा	३११	२१,३१७	

४.१२ पशुधन तथा उत्पादन

यस थलारागाउँपालिकामा दुधको लागि गाई भैसी खेत जोत्न गोरु र गोठेमलको आपूर्तिको लागि गाइ गोरु भैसी प्राय परिवारले पाल्ने गरेको पाईन्छ भने हाल आएर दिनानुदिन थारा भैसी मासुका लागि काटिने ठाउँमा विकासी हुन थालेपछि भैसी र भैसी पालन गर्ने परिवारको संख्यामा गिरावट आउन थालेको छ । कमशल नश्ल गुजारामुखि गाई भैसी पालन पद्धती पशु आहाराको कमी र स्थानीय गाई भैसी हरुको न्यून उत्पादन क्षमताले गर्दा यहा दुध उत्पादन आवश्यकता अनुसार हुन सकेको छैन । जिल्लामा यातायातको सुविधा हुन थालेपछि सडक छेउमा विकास भएका वजार क्षेत्रमा ब्रोईलर कुखुरापालन र वंगुरपालन व्यवसायले स्थान लिन थालेको छ भने आसातित कुखुराको खपत तिव्र बढेको पाईन्छ । हाल आएर केही किसानहरुले बाखापालन र कुखुरापालन व्यवसाय शुरुवात पनि गरेको पाईन्छ ।

तालिका नं. २८ : पशु पालन सम्बन्धि विवरण

क. गाई

जात	साढे	गोरु	दूधालू गाई	थारो गाई	बहर	कोरेली	बाच्छा	बाच्छी	जम्मा
स्थानिय	४२३	५४८२	२५६७	२०२५	१२४५	२२३१	१०३८	२१२७	१७१३८
उन्नत	२		५	३	०	२	२	५	१९
जम्मा	४२५	५४८२	२५७२	२०२८	१२४५	२२३३	१०४०	२१३२	१७१५७

ख. भैसी

जात	रांगो	जोत्नेरांगो	दूधालू भैसी	थारोभैसी	पाडो	कोरेली	पाडा	पाडी	जम्मा
स्थानिय	१२		४२३	३०४	१२२	१३४	२०९	४३२	१६३६
उन्नत	९		११३	१६५	८९	२५६	१०२	१२३	८५७
जम्मा	२१		५३६	४६९	२११	३९०	३११	५५५	२४९३

ग. बाखा

जात	बोका	खसी	व्याउनेबाखा	थारोबाखा	पाठा १ वर्षमूनी	पाठी १ वर्षमूनी	पाठा ६ महिनामूनी	पाठी ६ महिनामूनी	जम्मा
स्थानिय	६५४	२३४	२३५६	३२८	५५३	५७५	१२४२	२४०७	८३४९
उन्नत	२१३	९८	६५४	२९८	२४५	३४२	२१३	२५६	२३१९
जम्मा	८६७	३३२	३०१०	६२६	७९८	९१७	१४५५	२६६३	१०६६८

घ. भेडा

जात	थूमा	खसी	व्याउने भेडी	थारो भेडी	छतौरी १ वर्षमूनी	छतौरा १ वर्षमूनी	पाठा ६ महिनामूनी	पाठी ६ महिनामूनी	जम्मा
स्थानिय									
उन्नत									
जम्मा									

ज. सुंगुर/बंगुर

जात	भूना	खसी	भूनी	थारो भुनी	छतौरी १ वर्षमूनी	छतौरा १ वर्षमूनी	पाठा ६ महिनामूनी	पाठी ६ महिनामूनी	जम्मा

स्थानिय									
उन्नत	५	०	६	४	१३	६	६	१२	५६
जम्मा	५	०	६	४	१३	६	६	१२	५६

च. कूखुरा

जात	फूल पार्ने	फूल नपार्ने	भाले	चल्ला	जम्मा
स्थानिय	१०२	५४	७६	१६५	३९७
उन्नत	१११३	९५४	७२१	६१२	३४००
जम्मा	१२१५	१००८	७९७	७७७	३७९७

घोडा / खच्चर :		१४
हांस:		४३
चौरी / भ्रोपा		०
खरोयो		२९

स्रोत पशु सेवा शाखा थलारा गाऊ पालिका

पशुजन्य पदार्थ उत्पादन विवरण - तालिका : २९

सि.नं.		इकाई	वार्षिक उत्पादन
१	दूध उत्पादन	मे.ट.	१५१
क	गाईबाट	"	२०५
ख	भैसीबाट	"	३५६
		"	
२	मासु उत्पादन	"	
क	रांगो	"	७७५
ख	बंगूर	"	३६
ग	कूखुरा,हांस	"	२५१२
घ	खसी,बोका,बाखा	"	४६३३
ड		"	१५२६
३	फूल उत्पादन	गोटा	४५००१०
क	कूखुरा,हांस	ह.गोटा	
४	ऊन उत्पादन		
क	भेडा,थूमा	के.जि.	

४.१३ पशुपन्थीमा लाग्ने रोग

यस क्षेत्रमा पशुपन्थीमा मौसम अनुसार लाग्ने विभिन्न खालका रोगले वेला बखतमा क्षति पुऱ्याउने गरेको छ । यस्ता रोग ब्याधिलाई कतिपयले घरमै त कतिपयले भेटेरनरीमा उपचार गराउने गर्दछन । यहाँ देखा पर्ने रोग तथा उपचारको अभ्यासलाई तलको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका नं. ३० : पशुपन्थीमा लाग्ने रोग किरा सम्वन्धी विवरण

पशुपन्थी जन्य उत्पादन	रोगको नाम
पशु (गाई भैसी भेडा वाखा)	खोरेत,चर्चरे,मुखेलो,खोइरो,जुका, जुम्मा,आंखा पाक्ने, भ्यागुत्ते, साउने ज्वरो, रातो पिसाव
पंक्षी	जुका, सुलसुले, फलपक्स, रानीखेत, सि आर डी, कक्सिडियोसिस

(श्रोत : पशु सेवा सांखा तथा समुह छलफल, २०७५)

४.१४ खाद्य सुरक्षा तथा खाद्य उपलब्धता

थलारा गाउँपालिका समग्रमा खाद्य असुरक्षित देखिन्छ । नेपाल खाद्य सुरक्षा अनुगमन प्रणालीको सन सन २००८ देखि २०११ सम्मको नतिजालाई विश्लेषण गरी हेर्दा मध्यम स्तरीय खाद्य असुरक्षित अवस्थामा रहेको देखिन्छ । यसको प्रमुख कारणहरूमा भौगोलिक विकटता, यातायात, संचार, समुदयको वजार संगको पहुँच न्यून हुनु, न्यून खेतीयोग्य जमिन परम्परागत खेती प्रणाली, कृषि प्रचार प्रसारको कमी रोजगारीको अभाव वजार प्रणालीमा विस्तार हुन नसक्नु आदि रहेका छन् ।

यस गाउँपालिकाका मानिसहरूको मुख्य पेशा कृषि भएतापनि माथि उल्लेखित कारणका आधारमा प्राप्त तथ्यांकलाई विश्लेषण गर्दा आफ्नै कृषि उत्पादनले मात्र ६ महिना भन्दा कम खान पुग्ने परिवार ६५.४ प्रतिशत रहेको देखिन्छ । यि परिवारहरूले जिविकोपार्जनका लागि ज्याला मजदुरी, नोकरी, व्यापार तथा भारतमा चौकिदारी गरेको देखिन्छ । त्यस्तै ७ देखि १२ महिना सम्म खान पुग्ने परिवार २८.४ प्रतिशत रहेका छन् भने ६.२९ प्रतिशत घरघुरिले वर्षभरि खाएर थोरै मात्रामा वचत हुने गरेको देखिन्छ । प्राप्त तथ्यांक अनुसार ३२ परिवारको घरवास बाहेक जग्गा जमिन नभएको देखिन्छ ।

तालिका नं. ३१ : खाद्य सुरक्षा तथा खाद्य उपलब्धताको विवरण

वडा नं	आफ्नै उत्पादनबाट खान पुग्ने महिना अनुसार घरघुरी						कैफियत
	३ महिना भन्दा कम	३ देखि ६ महिना	६ देखि ९ महिना	९ देखि १२ महिना	१२ महिना पुग्ने र वचत हुने	जम्मा	
१	१०३	१३३	५३	३०	२८	३५९	३५७३ घरघुरि मध्ये ३२ घरघुरिले जमिन नभएको उल्लेख गरेकाले घरघुरि संख्या कम देखिएको छ ।
२	२२८	१३८	७७	१७	२४	४८४	
३	११७	१२७	१२१	७१	२६	४६२	
४	१९९	१०४	४५	२७	३०	४०५	
५	१२९	९४	५०	३८	२६	३३७	
६	९६	१०८	६८	६७	३२	३७१	
७	१२३	१२८	३९	४६	२०	३५६	
८	७२	८७	७५	७३	२२	३२९	
९	१९५	१२५	७०	३४	१४	४३८	
जम्मा	१२६२	१०४४	५९८	४०३	२२२	३५४१	
प्रतिशत	३५.८	२९.६	१७	११.४	६.२९	१००	

(श्रोत : घरघुरी सर्वेक्षण, २०७५)

४.१५ परिवारको स्वामित्वमा रहेको जग्गा जमिन को विवरण

तालिका नं. ३२ : परिवारको स्वामित्वमा रहेको जमिन

वडा नं	परिवारको स्वामित्वमा रहेको जग्गा जमिन को विवरण					जम्मा
	२ रोपनी भन्दा कम	२ देखि ५ रोपनी सम्म	६ देखि १० रोपनी सम्म	११ देखि २० रोपनी सम्म	२० रोपनी भन्दा माथि	
१	१३६	१८५	१८	४	२	३६०
२	२३	४२२	३६	१		४८२
३	१८१	२३९	२७	१	२	४५०

४	७१	२९१	१७			३७९
५	१०८	१५३	४६	२		३०९
६	११५	१७३	७			२९५
७	१६१	१८८	१			३५०
८	६५	२३०	३	१		२९९
९	२२६	१८४	२०			४३०
जम्मा	१०८६	२०६५	१७५	९	४	३३५४
प्रतिशत	३२.३८	६१.५७	५.२२	०.२७	०.१२	१००

(श्रोत : घरधुरी सर्वेक्षण, २०७५)

४.१६ कृषि उपजमा लाग्ने रोग किरा

यस गाउँपालिकामा विभिन्न किसिमका रोग तथा कीराको प्रकोपले वाली तथा कृषि उपजमा क्षति पुगाउने गरेको छ। यस क्षेत्रमा देखापर्ने यस्ता रोग तथा कीराको विवरण वाली अनुसार देहाय वमोजिम रहेको छ।

तालिका नं. ३३ : कृषि वालीमा लाग्ने रोग कीरा सम्बन्धी विवरण

तरकारी वालीमा लाग्ने रोगको नाम	फलफुल खेतीमा लाग्ने रोगको नाम	खाद्यान्न वालीमा लाग्ने रोगको नाम	दलहन वालीमा लाग्ने रोगको नाम	नगदे वालीमा लाग्ने रोगको नाम
ओंसाकिरा	गवारो	गवारो	चुसाहा किरा	ढुसी रोग
डढुवा	ओंसाकिरा	डढुवा	गवारो	गानो कुहिने रोग
पात खुम्चिने	लाही किरा	कालोपोके	पात खुम्चिने	
लाही किरा	गान्धी किरा	सिन्दुरे	पतेरो	
भाइरस	पतेरो	खैरा		
निमाटोड	खपटे			

(श्रोत कृषि विकास शाखा)

परिच्छेद ५ : सामाजिक स्थिति

यस परिच्छेदमा शिक्षा, स्वास्थ्य, मानव संसाधन, लक्षित वर्ग, खेलकुद आदि क्षेत्रसँग सम्बन्धीत विवरण समावेश गरिएको छ ।

५.१ शिक्षा

शिक्षा कुनै पनि गाउँ समाज देश वा क्षेत्रको विकासको प्रमुख आधारशिला हो । शिक्षाको माध्यम वाट व्यक्तिमा अर्न्तनिहित प्रतिभा तथा क्षमताको प्रस्फुटन हुन गई समग्र समाज र राष्ट्रमा नै सकारात्मक परिवर्तन ल्याउन सकिन्छ । सचेत अनुशासित एवं उत्पादनशिल जनशक्तिले नै कुनै पनि विकास प्रयासले अपेक्षित गति प्रदान गर्दछ । समाज उपयोगी जनशक्ति निर्माणमा शिक्षा क्षेत्रको सर्वोपरी भुमिका रहन्छ । यसै कुरालाई मध्यनजर गरी नेपालमा गुरुकुल शिक्षा पद्धती हुँदै शिक्षाको विकास र विस्तार गर्ने प्रयासहरु भएको पाईन्छ । योजनावद्ध ढंगले विकास प्रयास थालिए यता शैक्षिक कार्यक्रमहरु लाई पनि समयानुकूल परिवर्तन र योजनावद्ध तवरले विस्तार गर्ने प्रयास हुँदै आएको छ ।

शिक्षा आर्जन गर्न पाउनु सम्पूर्ण नागरिकहरुको नैसर्गिक अधिकार हो । यस गाउँपालिकामा अबै पनि समाजका सबै बालबालिका एवं नागरिकहरुले सर्वशुलभ एवं गुणस्तरीय शिक्षाको अवसर प्राप्त गर्न सकिरहेको पाईदैन । यसका पछाडी यहाँको भौगोलिक सामाजिक लैंगिक आर्थिक जातीय आदि सवालहरु जिम्मेवार रहेका छन् । पिछडीएका वर्ग, जातजाती, महिला, बालबालिका, विपन्न एवं सामाजिक मुलप्रवाह वाट अलग रहेका वर्गलाई समेत शिक्षाका अवसरहरु पुर्याउन नसक्नु चुनौतिका थप विषयहरु रहेका छन् ।

५.१.१ शैक्षिक संस्थामा विद्यार्थी भर्नाको अवस्था

तालिका नं. ३४ : तहगत विद्यार्थी संख्या

विद्यालयको नाम	स्थान	प्राथमिक विद्यालय			नि मा वि			मा वि			कक्षा ११ र १२			कुल जम्मा
		बालिका	बालक	जम्मा	बालिका	बालक	जम्मा	बालिका	बालक	जम्मा	बालिका	बालक	जम्मा	
साविक दंगाजी गाविस		४९९	४९६	९९५	१६९	२०३	३७२	४३	३५	७८	२७	२८	५५	१५००
जनप्रिय प्रा वि	ऐडी गाउँ	२७	३२	५९										५९
जनता प्रा वि	तेडीमाडु	५५	६३	११८										११८
कालिका भैरव प्रा वि	रेगम	५३	५६	१०९										१०९
कालिका प्रा वि	पिपलकोट	३३	३७	७०										७०
करविर नि मा वि	कफलकाँडा	९४	८०	१७४	२१	३०	५१							२२५
खापरदेव नि मा वि	वगाडा	७८	५९	१३७	२८	४१	६९							२०६
लक्ष्मी नि मा वि	मोतीपुर	८७	६२	१४९	५९	६८	१२७							२७६
शारदा मा वि	वाँसगडा	७२	१०७	१७९	६१	६४	१२५	४३	३५	७८	२७	२८	५५	४३७

साविक कोइरालाकोट गाविस		३६१	२८३	६४४	१६१	१४८	३०९	७८	९०	१६८				११२१
भगवती नि मा वि	गोठीगाउँ	७२	४९	१२१	४७	४२	८९							२१०
भवानी मा वि	माडुकाटने	३७	२९	६६	७८	७७	१५५	७८	९०	१६८	१८	२०	३८	४२७
डाडाँवाग प्रा वि	पण्डित गाउँ	२९	१८	४७										४७
दुलै प्रा वि	रिठागाउँ	३९	४३	८२										८२
कालिका प्रा वि	विस्वत	४४	१७	६१										६१
खापर प्रा वि	घोडादाउना	३३	२६	५९										५९
खप्तड प्रा वि	अदुकाली	१९	२४	४३										४३
मष्टा प्रा वि	गन्डाउला	२३	१३	३६										३६
शैलेश्वरी नि मा वि	देवस्थली	४४	३९	८३	३६	२९	६५							१४८
साविक कोटभैरव गाविस		२५१	२०७	४५८	१५९	९८	२५७	१११	११६	२२७				९४२
देवदुर्गा प्रा वि	दुवाली	५६	२९	८५										८५
दुर्गेश्वर नि मा वि	गुगै	३३	५८	९१	३१	२४	५५							१४६
दुर्गा भवानी नि मा वि	सडतोल	७६	५४	१३०	४६	३०	७६							२०६
कृष्ण प्रा वि	सेरालागाउँ	७	३	१०										१०
थलारा मा वि	खोली	४९	५२	१०१	८२	४४	१२६	१११	११६	२२७	२०	१९	३९	४९३
त्रिभुवन प्रा वि	पिखेत	३०	११	४१										४१
साविक मालुमेला गाविस		३०९	२४७	५५६	१२८	१५१	२७९	९७	७१	१६८				१००३
भवानी नि मा वि	चित्रु फकाली	६०	४३	१०३	३५	४१	७६							१७९
चक्रेश्वर मा वि	मालुमेला	४६	३४	८०	६६	६०	१२६	४६	४६	९२				२९८
कालिका प्रा वि	खानी	३२	३०	६२										६२
कालिका प्रा वि	अफला	४०	२९	६९										६९
महालिंग प्रा वि	रावली	१४	१२	२६										२६
मष्टा प्रा वि	अफला	२१	१७	३८										३८
प्रगतिशिल प्रा वि	सिरेटा	५७	४९	१०६										१०६
पुर्ण चन्द्रादय मा वि	कुलाकाटने	१४	१४	२८	२७	५०	७७	५१	२५	७६				१८१
ताडी प्रा वि	चित्रु	२५	१९	४४										४४
साविक पाराकाटने गाविस		३४९	३५८	७०७	१५९	१३३	२९२	५८	६९	१२७				११२६
ऐश्वर्य प्रा वि	मोयल	२६	२६	५२										५२
भगवती प्रा वि	देवलवाँज	८३	६४	१४७										१४७

५.१.२ विद्यालय छाडने दर

तालिका नं. ३५ : विद्यालय छोडने दर

साविक गाविस	छात्रा	छात्र	जम्मा	कैफियत
दंगाजी	२२.९४	२१.४५	२२.२०	
कोईरालाकोट	१२.४७	१०.५१	११.४९	
कोटभैरव	२४.५५	२६.४१	२५.४८	
मालुमेला	१३.९८	१२.९४	१३.४६	
पाराकाटने	२३.६५	२२.२२	२२.९४	

(स्रोत : बभ्राङ्ग जिल्ला पाश्वचित्र २०७०)

५.१.३ बाल कक्षा संचालन भएका विद्यालय र विद्यार्थी संख्या

तालिका नं. ३६ : बालकक्षा सम्बन्धि विवरण

क्र.सं.	विद्यालयको नाम	बाल कक्षा		
		बालिका	बालक	जम्मा
१	लक्ष्मी नि.मा.वि.मोतिपूर	१४	१८	३२
२	जनप्रिय प्रा.वि. वगाडा दंगाजी	२८	२०	४८
३	शारदा उमावि दंगाजी	१७	२५	४२
४	कालिका प्रा.वि. विस्वत	१४	८	२२
५	खप्तड प्रा.वि. अदूकाली	१०	११	२१
६	खापर प्रा.वि. घोडादाउना	८	१२	२०
७	शैलेश्वरी नि.मा.वि. देवस्थली	१७	१३	३०
८		१०	१०	२०
९	थलारा उमावि खोली	१०	२	१२
१०	दूर्गा भवानी नि.मा.वि.सर्तोल	९	११	२०
११	त्रिभुवन प्रा.वि. पिखेत	६	९	१५
१२	देवदूर्गा प्रा.वि. दूवाली	१४	६	२०
१३		३९	२८	६७
१४	चक्रेश्वर निमावि मालुमेला	९	६	१५
१५	कालिका प्रा.वि. अफला	१०	११	२१
१६	मष्टा प्रा.वि. आमवगर	७	९	१६
१७	महालिंग प्रावि रावली	१०	७	१७
१८	तेडी प्रावि चित्रू	८	१२	२०
१९	नवरत्न प्रा.वि. कुच	३	११	१४
२०	कालिका नि.मा.वि. दिपिल	४	५	९
२१	नवादेव प्रा.वि. जामवाज	१३	१७	३०
२२				
२३				
२४	सरस्वती प्रा वि डिक्ला			
		२६०	२५१	५११

(स्रोत : थलारा गाउपालिकाशिक्षा शाखा)

५.२. साक्षरताको स्थिति

यस सम्बन्धी विवरण वडागत रुपमा तलको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका नं ३७ : साक्षरता सम्बन्धी विवरण

वडा नं	५ वर्ष भन्दा माथिको जनसंख्या			निरक्षर जनसंख्या			साक्षर जनसंख्या			साक्षरता प्रतिशत औषत		
	महिला	पुरुष	जम्मा	महिला	पुरुष	जम्मा	महिला	पुरुष	जम्मा	महिला	पुरुष	जम्मा
१	९८५	९९६	१९८१	४६२	२६८	७३०	५२३	७२८	१२५१	५३.१	७३.१	६३.१
२	१४१४	१४१९	२८३३	६७२	४६९	११४१	७४७	९५०	१६९७	५२.८३	६६.९	५९.९
३	१२५३	१३००	२५५३	४९७	३२३	८२०	७५६	९७७	१७३३	६०.३४	७५.२	६७.८
४	११८४	११७३	२३५७	४६६	२५७	७२३	७२१	९१६	१६३७	६०.९	७८.१	६९.५
५	१०६३	१०४९	२११२	४१७	२७०	६८६	६४६	७७९	१४२५	६०.७७	७४.३	६७.५
६	१०५५	१०५०	२१०५	३८१	७९	४६०	६६९	९३६	१६०५	६३.४१	८९.१	७६.३
७	१०६१	१०७१	२१३२	६२२	४९०	१११२	३९५	५७३	९६८	३७.२३	५३.५	४५.४
८	९८७	९२७	१९१४	२३८	१०८	३४६	७४९	८१९	१५६८	७५.८९	८८.३	८२.१
९	१२६१	१३६५	२६२६	५१८	२३७	७५५	८४३	१०१८	१८६१	६६.८५	७४.६	७०.७
जम्मा	१०२६३	१०३५०	२०६१३	४२७३	२५०१	६८३३	६०४९	७६९६	१३७४५	५८.९४	७४.४	६६.७

(श्रोत : घरघुरी सर्वेक्षण, २०७५)

५.२.१ उच्च शिक्षा हासिल गरेको तह अनुसार शैक्षिक स्तर विवरण

यस गाउँपालिकामा उच्च शिक्षा हासिल गर्नेको पनि तथ्यांक प्राप्त भएको देखिन्छ । यस सम्बन्धी विविधता वडागत रुपमा पनि राम्रै पाइन्छ । यस सम्बन्धी अन्य विस्तृत विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ ।

तालिका नं. ३८ : वडा अनुसार परिवारको शैक्षिक स्तर विवरण

वडा नं.	एस.एल.सि			कक्षा १२ पास			स्नातक			स्नातकोत्तर		
	महिला	पुरुष	जम्मा	महिला	पुरुष	जम्मा	महिला	पुरुष	जम्मा	महिला	पुरुष	जम्मा
१	४३	९७	१४०	३९	६६	१०५	१५	१३	२८	५	४	९
२	५५	१०५	१६०	८	३१	३९	१	७	८	०	२	२
३	१२५	१८२	३०७	९१	१७४	२६५	१७	४७	६४	२	१५	१७
४	७३	१०३	१७६	४८	८७	१३५	१६	५१	६७	१	१०	११
५	५९	१०५	१६४	४२	९०	१३२	१४	१९	३३	५	१४	१९
६	१०८	११५	२२३	८०	१३६	२१६	५१	९४	१४५	१६	५५	७१
७	७४	१२०	१९४	३३	५७	९०	११	३६	४७	२	१४	१६

८	७७	१००	१७७	४६	८१	१२७	३९	५८	९७	६	२१	२७
९	६५	१२८	१९३	८२	१२४	२०६	३७	८३	१२०	३४	१६	५०
जम्मा	११२८	१५१३	२६४१	४६९	८४६	१३१५	२०१	४०८	६०९	७१	१५१	२२२

श्रोत : घरधुरी सर्वेक्षण, २०७५

५.३ तहगत शिक्षक दरबन्दी

तालिका नं. ३९ : शिक्षक विवरण

तह	दरबन्दी				राहत				अनुदान				जम्मा
	दलित		अन्य		दलित		अन्य		दलित		अन्य		
	महिला	पुरुष	महिला	पुरुष	महिला	पुरुष	महिला	पुरुष	महिला	पुरुष	महिला	पुरुष	
प्रा वि	०	१	१०	७६	२	२	२८	८	०	०	०	०	१२७
नि मा वि	०	०	१	९	०	१	१	११	०				२३
मा वि	०	०	०	७	०	०	०	१७	०				२४
उ मा वि					०	०	०	०	०	०	०	१२	१२
जम्मा	०	१	११	९२	२	३	२९	३६	०	०	०	१२	१८६

स्रोत : शिक्षा शाखा थलारा गाउँपालिका

५.३.१ विद्यार्थी शिक्षक अनुपात र विद्यार्थी कक्षा कोठा अनुपात

तालिका नं. ४० : विद्यार्थी शिक्षक र कक्षाकोठा विवरण

साविक गाविस	विद्यालय संख्या			जम्मा	विद्यार्थी संख्या			शिक्षक संख्या	कक्षा कोठा संख्या	शिक्षक विद्यार्थी अनुपात	कक्षा कोठा विद्यार्थी अनुपात	कैफियत
	प्रा वि	नि मा वि	मा वि		वालक	वालिका	जम्मा					
दंगाजी	४	३	१	८	७३८	७६२	१५००	५२	७२	२८.८	२०.८३	५९ जना निजि शिक्षक सहित
पाराकाटने	७	१	२	१०	५६६	५६०	११२६	६६	८६	१७.१	१३.०९	
कोटभैरव	३	२	१	६	५२१	४२१	९४२	३८	६३	२४.८	१४.९५	
काईरालाकोट	६	२	१	९	६००	५२१	११२१	४३	६३	२६.१	१७.७९	
मालुमेला	६	१	२	९	५३४	४६९	१००३	४६	५८	२१.८	१७.२९	
जम्मा	२६	९	७	४२	२९५९	२७३३	५६९२	२४५	३४२	२३.२	१६.६	

स्रोत : थलारा गाउँपालिका शिक्षा शाखा २०७५

५.३.२ शिक्षक दरबन्दी विवरण तालिका नं. ४१

सि न	विद्यालयको नाम	ठेगाना साविकको गा बि स	शिक्षक दरबन्दी										निजि शिक्षक विवरण	कोठा संख्या	शौचालय	खानेपानी		
			तह															
			प्रा वि			नि मा वि			मा वि			उच्च मा वि						
			दरबन्दी	राहत	जम्मा	दरबन्दी	राहत	जम्मा	दरबन्दी	राहत	जम्मा	दरबन्दी					अनुदान	जम्मा
१	कालिका प्रा वि पिपलकोट	दंगाजी	२	०	२	०	०	०	०	०	०	०	०	२	५	२	छ	
२	लक्ष्मी नि मा वि मोतिपुर	दंगाजी	३	०	३	०	२	२	०	०	०	०	०	४	७	३	छैन	
३	जनता प्रा वि तेडीमाडु	दंगाजी	२	०	२	०	०	०	०	०	०	०	०	३	६	१	छैन	

४	जनप्रिय प्रा वि खानीडांडा	दंगाजी	१	०	१	०	०	०	०	०	०	०	०	०	१	६	१	छैन
५	शारदा उ मा वि	दंगाजी	४	१	५	३	०	३	१	४	५	०	४	४	०	२०	५	छ
६	कारविर प्रा वि कफलकाडा	दंगाजी	३	२	५	०	०	०	०	०	०	०	०	०	३	१२	१	छ
७	खापरदेव नि मा वि बगाडा	दंगाजी	२	२	४	०	०	०	०	०	०	०	०	०	३	१०	१	छैन
८	कालिका भैरव प्रा वि रेगम	दंगाजी	०	३	३	०	०	०	०	०	०	०	०	०	२	६	१	छैन
९	भुवनेश्वर प्रा वि ठिड	पाराकाटने	३	०	३	०	०	०	०	०	०	०	०	०	२	८	१	छैन
१०	ऐश्वर्य प्रा वि मोयल	पाराकाटने	३	०	३	०	०	०	०	०	०	०	०	०	१	९	४	छ
११	नवरत्न प्रा वि कुच	पाराकाटने	४	०	४	०	०	०	०	०	०	०	०	०	१	९	२	छ
१२	कालिका प्रा वि दिविल	पाराकाटने	२	१	३	०	०	०	०	०	०	०	०	०	५	१०	२	छैन
१३	शान्ती मा वि	पाराकाटने	५	०	५	३	०	३	१	३	४	०	०	०	१	१६	२	छ
१४	भगवती प्रा वि देवलबाज	पाराकाटने	२	१	३	०	०	०	०	०	०	०	०	०	३	८	१	छैन
१५	धौलेदेव प्रा वि गढीगाऊ	पाराकाटने	२	१	३	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	६	१	छैन
१६	त्रिभुवन मा वि महेन्द्रधार	पाराकाटने	४	१	५	०	३	०	०	३	३	०	०	०	२	१३	२	छ
१७	सरस्वती प्रा वि डिकला	पाराकाटने	१	१	२	०	०	०	०	०	०	०	०	०	१	५	२	छ
१८	नवादेव प्रा वि जाम्बाज	पाराकाटने	०	१	१	०	०	०	०	०	०	०	०	०	१	२	२	छ
१९	मस्ता प्रा वि गण्डाउली	कोइरालाकोट	२	०	२	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	६	१	छ
२०	कालिका प्रा वि बिस्खेत	कोइरालाकोट	३	०	३	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	६	१	छ
२१	दुलै प्रा वि रिठागाऊ	कोइरालाकोट	१	०	१	०	०	०	०	०	०	०	०	०	२	२	१	छ
२२	खप्तड प्रा वि अदुकाली	कोइरालाकोट	१	२	३	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	६	२	छैन
२३	खापर प्रा वि घोडादाउना	कोइरालाकोट	३	०	३	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	७	२	छ
२४	भवानी उ मा वि माडुकाटने	कोइरालाकोट	४	१	५	०	३	३	०	४	४	०	३	३	०	१०	१	छ
२५	शैलेश्वरी नि मा वि देवदस्थली	कोइरालाकोट	२	१	३	०	०	०	०	०	०	०	०	०	२	१०	१	छ
२६	डाडावाग प्रा वि	कोइरालाकोट													१	३	१	छैन
२७	भगवती प्रा वि गोठीगाऊ	कोइरालाकोट	०	३	३	०	०	०	०	०	०	०	०	०	४	१३	२	छैन
२८	थलारा उ मा वि खोली	कोटभैरव	५	०	५	३	१	४	५	०	५	३	०	३	२	२९	५	छ
२९	दुर्गा भवानी नि मा वि सतौल	कोटभैरव	४	१	५	०	०	०	०	०	०	०	०	०	१०	२	छ	
३०	कृष्ण प्रा वि सेरालागाऊ	कोटभैरव	२	०	२	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	५	१	छ

३१	दुग्देश्वरी प्रा वि गुणौ	कोटभैरव	३	२	५	०	०	०	०	०	०	०	०	०	१०	२	छ
३२	त्रिभुवन प्रा वि पिखेत	कोटभैरव	२	२	४	०	०	०	०	०	०	०	०	१	६	१	छैन
३३	देवदुर्गा प्रा वि दुवाली	कोटभैरव	०	१	१	०	०	०	०	०	०	०	०	३	१	छैन	
३४	पूर्ण चन्द्रोदय मा वि	मालुमेला	४	१	५	१	२	३	०	३	३	०	०	२	१०	२	छ
३५	चक्रेश्वर मा वि	मालुमेला	४	२	६	१	२	३	०	०	०	०	०	२	१३	२	छ
३६	भवानी नि मा वि चित्र फकली	मालुमेला	२	२	४	०	०	०	०	०	०	०	०	३	७	२	छ
३७	कालिका प्रा वि अफला	मालुमेला	२	१	३	०	०	०	०	०	०	०	०	१	५	१	
३८	प्रगतीशिल सा प्रा वि सिरेटा	मालुमेला	०	२	२	०	०	०	०	०	०	०	०	१	५	१	
३९	कालिका प्रा वि खानी	मालुमेला	०	२	२	०	०	०	०	०	०	०	०	०	५	१	छ
४०	महालिंग प्रा वि	मालुमेला												१	३	१	छ
४१	ताडी प्रा वि	मालुमेला												१	३	१	
४२	मष्टा प्रा वि आमबगर	मालुमेला	०	३	३	०	०	०	०	०	०	०	०	१	७	१	छ
जम्मा			८७	४०	१२७	११	१३	२४	७	१७	२४	३	७	१०	५९	३४२	

५.३.३ विद्यालयमा पहुँच स्थिति

थलारा गाउँपालिकाका कतिपय वार्डहरुमा ५ वटा सम्म विद्यालयको संख्या देखिएकोले तलको तालिकामा समयको हिसाव गर्दा औषत समय उल्लेख गरिएको छ

तालिका नं. ४२ : विद्यालय पहुँच स्थिति

वडा नं.	विद्यालय पुग्न लाग्ने समय अनुसार घरधुरी											
	प्राथमिक विद्यालय				निम्न माध्यमिक विद्यालय				माध्यमिक विद्यालय			
	१५ मिनेट भन्दा कम	१५-३० मिनेट	३०-६० मिनेट	६० मिनेट भन्दा बढी	१५ मिनेट भन्दा कम	१५-३० मिनेट	३०-६० मिनेट	६० मिनेट भन्दा बढी	१५ मिनेट भन्दा कम	१५-३० मिनेट	३०-६० मिनेट	६० मिनेट भन्दा बढी
१		✓				✓						✓
२		✓				✓						✓
३		✓				✓					✓	
४		✓				✓					✓	
५		✓				✓					✓	
६		✓				✓					✓	
७		✓				✓					✓	
८		✓				✓					✓	
९		✓				✓					✓	

(श्रोत : घरधुरी सर्वेक्षण, २०७५)

५.४ सीपमुलकतथा जनचेतना मुलक तालिम प्राप्त गरेकाहरुको विवरण

अवधि अनुसार सीपमुलक तालिम प्राप्त विवरण पनि यस गाउँपालिकामा वडागत र क्षेत्रगत रुपमा पनि फरक फरक रहेको छ । यस सम्बन्धी विस्तृत विवरण तलको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका नं. ४३ : सीपमुलक तालिम प्राप्त मानिस संशाधनको विवरण

क्र.स	तालिम विवरण	वडा न	लिंग		जम्मा	सहयोगी निकाय
			महिला	पुरुष		
१	गाउँपालिका स्तरिय ५ दिने अगुवा कृषक तालिम	गाउँपालिका	१४	१६	३०	ग्रामिण जलस्रोत व्यवस्थापन परियोजना
२	नर्सरी नाईके ५ दिने तालिम	गाउँपालिका स्तरिय	५	२५	३०	
३	पलाष्टिक घरमा वेमौसमि तरकारी खेती तालिम		७	१३	२०	
४	समुदाय स्तरिय घरवारी व्यवस्थापन तालिम	६ भाटगाउँ	२५	५	३०	
		६ पिखेत	३०	४	३४	
		५ हाट	३०	३	३३	
		३ जामवाज	३१		३१	
		५ दुवाली	१८	९	२७	
		५ दुवाली	२६	४	३०	
		६ सडिल	२५	५	३०	
५	मातृ शिशु तथा बाल्यकालिन पोषण तथा पोषण लेखाजोखा परामर्श सेवा र एच.एम.आइ.एस. सम्बन्धि महिला स्वास्थ्य स्वयंम सेविका २ दिने पुर्नताजकि तालिम	कोइरालाकोट र कोटभैरव	२१		२१	सुआहारा
६	बहु क्षेत्रिय पोषण योजना अनुसार वडा स्तरिय पोषण तथा खाद्य सुरक्षा समितिको क्षमता विकास	कोइरालाकोट र कोटभैरव				
७	स्वास्थ्य सम्बन्धि (स्वास्थ्य स्वयंम सेविका)	१ देखि ९ सम्म	४५		४५	स्वास्थ्य शाखा
८	परिवार नियोजन सम्बन्धि	१ देखि ९ सम्म	४५		४५	स्वास्थ्य शाखा
९	सिलाई कटाई सम्बन्धि	४	६	७	१३	वडापालिका
१०	५१ दिने ग्रामिण कृषि कार्यकर्ता तालिम	साविक ५ वटै गाविस	२	८	१०	जिल्ला कृषि विकास कार्यालय
११	कूखुरा पालन कृषक पाठशाला तालिम	पाराकाटने र दंगाजी	४	१	५	जिल्ला पशुसेवा कार्यालय
१२	लघुउद्यमी सम्बन्धि तालिम		६	८	१४	गाउँपालिका
१३	हाते होजियारी	साविक ५ वटै गाविस	५०		५०	गाउँपालिका
१४	अगरवत्ती तालिम		१५		१५	गाउँपालिका

५.५ स्वास्थ्य

स्वास्थ्य मानव जीवनको सर्वोपरी महत्व राख्छ । कुनै पनि देशको विकासको स्थितिको एक महत्वपूर्ण सूचकको रूपमा जनस्वास्थ्यको स्थिति रहने गरेको पाईन्छ । रोगी एवं दुर्बल जनताबाट विकासको अपेक्षित प्रतिफल प्राप्त गर्न सकिदैन । लोककल्याणकारी राज्यको अवधारणा अनुरूप जनताले स्वास्थ्य सेवा प्राप्त गर्न पाउनु र राज्यले सो को व्यवस्था मिलाउने मानव अधिकारको एक पक्ष भएको पाईन्छ । नेपालका स्वास्थ्य सेवा लाई मौलिक हकका रूपमा स्विकार गरिसकेको अवस्था छ ।

यस गाउँपालिकामा स्वस्थ्य चौकीको सुविधा रहेको छ । यसका अतिरिक्त जिल्ला अस्पताल, र अधिकांस मानिस सेती अञ्चल अस्पताल, अतरिया अस्पताल साथै छिमेकि देश भारतमा गएर उपचार सेवा लिने गरेको पाईन्छ । आधुनिक स्वास्थ्य उपचारका अतिरिक्त परम्परागत तथा आयुर्वेदिक उपचार पद्धतिको पनि अनुसरण यस क्षेत्रका वासिन्दाहरुले गर्ने गरेका छन ।

५.५.१. नजिकको स्वास्थ्य संस्थामा पुग्न लाग्ने समय

यस सम्बन्धि विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ ।

तालिका नं. ४४ : नजिकको स्वास्थ्य संस्थामा पुग्न लाग्ने समय विवरण

स्वास्थ्य सेवामा पुग्न लाग्ने समय अनुसार घरधुरी संख्या									
उपस्वास्थ्य चौकी/स्वास्थ्य चौकीमा पुग्न लाग्ने समय									
वडा नम्बर	१	२	३	४	५	६	७	८	९
३० मिनेट भन्दा कम		✓	✓		✓		✓		
३० देखि १ घण्टा सम्म	✓			✓		✓		✓	✓

(श्रोत : स्वास्थ्य शाखा थलारा गाउँपालिका)

५.५.२ सुरक्षित मातृत्वको स्थिति

यस गाउँपालिकामा पनि सुरक्षित मातृत्व कार्यक्रम तथा नीति अनुसार नजिकमा रहेका स्वास्थ्य संस्था मार्फत यस्ता किसिमका सुविधाहरु लिने गरेको देखिन्छ । गत वर्ष यस क्षेत्रको स्वस्थ्य चौकीबाट प्राप्त विवरण अनुसार मातृत्व शिशु स्वास्थ्य सम्बन्धी विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ ।

तालिका नं. ४५ : मातृशिशु स्वास्थ्य विवरण

स्वास्थ्य संस्थाको नाम	स्वास्थ्य परिक्षण गर्ने गर्भवती				घर र स्वास्थ्य संस्थामा प्रसूति हुने गर्भवति			आइरन चक्की प्रयोग गर्ने		प्रसूति पछि स्वास्थ्य जाँच गराएका	
	पहिलो पटक	दोश्रो पटक	तेस्रो पटक	चौथो पटक	स्वास्थ्य संस्थामा	दक्ष स्वास्थ्यकर्मीको सहयोगमा घरमा	स्वास्थ्यकर्मीको अनुपस्थितिमा घरमा	२२५ वटै प्रयोग	केही प्रयोग गर्ने	गर्भवति	नवजात शिशु
दंगाजी	७८%	०	०	५४%	३८	०	३	२३		१८%	१८%
पाराकाटने	६०%	०	०	२९%	१६	०	५	९		१९%	१९%
कोटभैरव	११८%	०	०	७८%	३०	०	२	२१		३५%	३५%
कोइरालाको ट	६८%	०	०	३२%	६	०	१६	४		५%	५%
मालुमेला	७४%	०	०	५६%	१२	०	८	१०		२०%	२०%

(श्रोत : स्वास्थ्य शाखा थलारा गाउँपालिका)

५.५.३ खोप लिने महिला तथा बालबालिकाको विवरण

नजिकको खोप केन्द्र तथा स्वास्थ्य चौकीवाट विभिन्न किसिमका खोप सेवा लिने गरेका विवरण यस गाउँपालिकामा पाइन्छ । गत वर्षको अभिलेख अनुसार विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ ।

तालिका नं. ४६ : खोपको उपयोग सम्बन्धी विवरण

खोपको किसिम	वि.सि.जी (१ महिना भित्र)	पेन्टाभ्यालेण्ट(डी.पी.टी)			पोलिया १			दादुरा		टी.टी खोप पाएका गर्भवति महिला	
		पहिलो	दोस्रो	तेस्रो	पहिलो	दोस्रो	तेस्रो	९ देखी ११ महिना	१२ देखी २३ महिना	टी.टी १	टी.टी २
दंगाजी		५३	५४	४७	४८	४७	४३	६१	२४	१७	२
पाराकाटने		३३	३३	३०	३३	३३	३०	३२	२०	९	४
कोटभैरव		३४	२०	१८	३४	२०	१८	३३	१४	२४	१३
कोइरालाकोट		३९	३१	३०	३९	३१	३०	२६	२०	११	७
मालुमेला		१७	१५	१७	१५	१५	१७	२९	८	८	७
खोप पाएका संख्या		१७६	१५३	१४२	१६९	१४६	१३८	१८१	८६	६९	३३

(श्रोत : स्वास्थ्य शाखा थलारा गाउँपालिका)

५.५.४ बालबालिका तथा गर्भवतिको आधारभुत स्वास्थ्य तथा पोषण

बालबालिकाको स्वास्थ्य तथा पोषण सम्बन्धमा राष्ट्रिय नीति अनुसार नै यस क्षेत्रमा विभिन्न प्रवर्द्धनात्मक कार्यहरु हुँदै आएका छन् । यस सम्बन्धी अन्य विवरण स्वास्थ्य थलारा गाउँपालिकाको अभिलेख अनुसार देहाय बमोजिम रहेको छ ।

तालिका नं. ४७ : बालबालिका तथा गर्भवतिको आधारभुत स्वास्थ्य तथा पोषण सम्बन्धि विवरण

तौल लिएको(५ वर्ष मुनिका बालबालिकाको पोषणको स्थिति)	उमेर समूह				५ वर्ष मुनिका बच्चाहरुको उपचार गरिएको संख्या				गर्भवति महिला संख्या	६ हप्ता भित्रका सुत्केरी महिलाको संख्या	२२५ आइरन चक्की पाएका महिला संख्या						
	०-११ महिना		१२-२३ महिना		२४-३५ महिना		३६-५९ महिना					जम्मा	भिटाभिन ए वाट				
	कम	सामान्य	कम	सामान्य	कम	सामान्य	कम	सामान्य	आँखा सम्बन्धि	दादुरा	दीर्घ भाडा पखाला		कडा कुपोषण	जुकाको औषधिवाट उपचार	जुकाको औषधि पाएका	आइरन चक्की पाएका	आइरन चक्की पाएका
नयाँ	३३	३८८	२५	७									१८०	१८०	१४९	१४	९

(श्रोत : स्वास्थ्य शाखा थलारा)

५.५.५ गर्भवति महिला तथा खोप सम्बन्धी विवरण

यस क्षेत्रमा गर्भवति महिलालाई आवश्यक खोप सुविधाको उपलब्धता सहज रूपमा रहेको पाइन्छ । यस सम्बन्धी अन्य थप विवरण तलको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको

तालिकानं. ४८ : गर्भवति महिला तथा खोप सम्बन्धी विवरण

स्वास्थ्य चौकीको नाम	टीटी खोप लिने गर्भवति महिलाको संख्या		
	टीटी १	टीटी २	जम्मा
दंगाजी	१७	२	१९
पाराकाटने	९	४	१३
कोटभैरव	२४	१३	३७
कोइरालाकोट	११	७	१८
मालुमेला	८	७	१५
जम्मा	६९	३३	१०२

(श्रोत : स्वास्थ्य शाखा थलारा गाउँपालिका)

५.५.६ बालबालिकाको तौल लिएको अवस्था

यस गाउँपालिका अन्तर्गत उमेर समुहमा बालबालिकाको औषत तौल तथा संख्या सम्बन्धी विवरण तलको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका नं. ४९ : बालबालिकाको तौल सम्बन्धी विवरण

वच्चाको उमेर समुह	बालबालिका			बालबालिकाको औषत तौल	
	बालिका	बालक	जम्मा	बालिका	बालक
१ वर्ष मुनि			३८८		
१२ देखी २३ महिना			२५७		
जम्मा			६४५		

(श्रोत : स्वास्थ्य शाखा थलारा गाउँपालिका)

५.५.७ प्रमुख स्वास्थ्य समस्या

यस गाउँपालिकामा विभिन्न समयमा आउने भन्डा पखाला जस्ता महामारीका अतिरिक्त निमोनिया ग्यास्टीक जस्ता रोगले जनस्वास्थ्यमा प्रभावित गर्ने गरेको छ । यस सम्बन्धी अन्य विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ ।

तालिका नं. ५० : स्वास्थ्य समस्या र उपचार सम्बन्धी विवरण

क्र.सं.	रोगको नाम	विरामी संख्या	उपचार भएको संख्या	फलोअप गरिएको संख्या	रेफर गरिएको संख्या	मृत्यु भएको संख्या
१	भन्डा पखाला	६६९	६६९	१००	२०	०
२	निमोनिया	२०५	२०५	०	०	०
३	ग्यास्टीक	८१६	८१६	०	०	०
जम्मा		१६९०	१६९०	१००	२०	

(श्रोत : स्वास्थ्य शाखा थलारा गाउँपालिका)

५.५.८ परिवार नियोजनका साधनको प्रयोग दर

यस गाउँपालिकामा परिवार नियोजनका साधनहरूको प्रयोग उच्च रहेको छ। यस सम्बन्धी अन्य जानकारी तलको विवरणमा प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका नं. ५१ : परिवार नियोजनका साधनको प्रयोगको स्थिति

साविक गाविस	१५ देखि ४९ वर्षका महिलाको संख्या	स्थायी साधन प्रयोग गर्नेको संख्या		अस्थायी साधन प्रयोग गर्नेको संख्या		जम्मा	
		महिला	पुरुष	महिला	पुरुष	महिला	पुरुष
दंगाजी	१३३४	८५	१४०	६१	२१	१४६	१६१
पाराकाटने	१४५०	६२	१२९	२६	१६	८८	१४५
कोटभैरव	९१०	४५	२१०	१२६	३३	१७१	२४३
काईरालाकोट	१०५८	८७	१८	५९	३०	१४६	४८
मालुमेला	७४८			३५	१८	३५	१८
जम्मा	५५००	२७९	४९७	३०७	११८	५८६	६१५

(श्रोत : स्वास्थ्य शाखा थलारा गाउँपालिका)

५.५.९ विद्यमान उपलब्ध स्वास्थ्य सेवाहरू

तालिका नं. ५२ : उपलब्ध स्वास्थ्य सेवा विवरण

विद्यमान स्वास्थ्य सेवाहरू		
सि न	स्वास्थ्य सेवा	संख्या
१	स्वास्थ्य चौकि	५
२	क्लिनिक (मेडिकल)	७
३	बर्थड सेन्टर	४
४	स्वास्थ्य संस्थामा सुत्केरी गराउने प्रतिशत	७०
५	दक्ष स्वास्थ्यकर्मी वाट सुत्केरी गराउने प्रतिशत	७०
६	महिला स्वयंसेवी संख्या	४५
७	टि.वि उपचार केन्द्र	५
८	परिवार नियोजनका ५ विधि र ३ विधिको सेवा उपलब्ध स्वास्थ्य संस्था	५
९	गर्भवती जाँच पहिलो पटक प्रतिशत	९८
१०	गर्भवती जाँच चौथो पटक प्रतिशत	४१
११	सुत्केरी पश्चात जाँच गराउन आउने प्रतिशत	७

(श्रोत : स्वास्थ्य शाखा थलारा गाउँपालिका)

५.६ खानेपानी तथा सरसफाई

खानेपानी तथा सरसफाई शिर्षक अन्तरगत खानेपानी, शौचालय र सरसफाईका अभ्यासहरु रहेका छन । यस सम्बन्धमा उप शिर्षक अन्तर्गत विविध पक्षहरुको सम्बन्धमा तल प्रस्तुत गरिएको छ ।

५.६.१. खानेपानीको स्रोत

यस गाउँपालिकामा खानेपानीको मूलस्रोतका रूपमा पाइपको धारा नै रहेको छ । यस सम्बन्धी अन्य थप विवरण वडागत रूपमा स्रोत अनुसार खानेपानीको विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ ।

तालिका नं. ५३ : पानी प्रयोगको स्रोत अनुसार घरधुरीको विवरण

वडा नं	पानी प्रयोगको स्रो अनुसार घरधुरी						
	पाइपको धारा	मुल	ढाकिएको इनार वा कुवा	खोला वा नदी, कुलो नहरको पानी	नढाकिएको इनार वा कुवा	जम्मा	कैफियत
१	२९२	२५	२७	१६		३६०	विभिन्न वडाहरुमा एउटै घरले विभिन्न खानेपानीको स्रोतको प्रयोग गर्ने भएकोले घरधुरी अनुसार स्रोत फरक पर्न गएको
२	३६७	२१४	२८४	६		८७१	
३	४४६	६१		१		५०८	
४	३९६	९		१		४०६	
५	३११	९	२७		१८	३६५	
६	३६९	४				३७३	
७	३५५		१			३५६	
८	२८७	४५	१०		८	३५०	
९	४३२	३१				४६३	
जम्मा	३२५५	३९८	३४९	२४	२६	४०५२	

(स्रोत : घरधुरी सर्वेक्षण, २०७५)

५.६.२ खानेपानी उपलब्धताको स्थिति (निकाय अनुसार लाभान्वित घरधुरी)

तालिका नं. ५४ : खानेपानी सम्बन्धि विवरण

सि.नं.	गा.वि.स.	खा.पा. कार्यालय	गाविस	जिविस	गैसस	अन्य	जम्मा	जम्मा घरधुरी
१.	कोटभैरव	११६			४७२		५८८	६०१
२.	कोइरालकोट	५११			७		५१८	६०२
३.	पाराकाटने	३८२		९२	१३	४७	५३४	८०६
४.	दंगाजी	२९८		२३७	२६		५६१	७३०
५.	मालुमेला	२०६			८५	२९	३२०	४६९
जम्मा		१५१३		३२९	६०३	७६	२५२१	३२०८

स्रोत : बभाङ्ग जिल्ला पाश्वचित्र २०७०

५.६.३ सरसफाईको अबस्था

खुला दिशा मुक्त घोषणा २०७१ सम्म

तालिका नं. ५५ : खुला दिसामुक्त गर्दा चर्पीको विवरण

सि.नं.	गा.वि.स.	घोषणा मिति	घरधुरी संख्या		२०७१ वैशाख मसान्त सम्म	घरधुरी सर्वेक्षण २०७५
			२०६८	घरधुरी सर्वेक्षण २०७५		
१.	दंगाजी	२०७०/३/२२	७३०	८४४	७३०	८३७
२.	पाराकाटने	२०७०/६/१४	८०६	८६५	८०६	८५४
३.	कोटभैरव	२०७०/१/१७	६३२	७३९	६३२	७००
४.	कोइरालकोट	२०७०/२/१	६०२	६८७	६०२	६७४
५.	मालुमेला	२०७०/३/३१	४६९	४३८	४६९	४३७
जम्मा			३२३९		३२३९	

स्रोत : बभनाङ्ग जिल्ला पार्श्वचित्र २०७०/जिल्ला खानेपानी तथा सरसफाई डिभिजन कार्यालय २०७०

५.६.४ चर्पीको उपलब्धता

तालिका नं. ५६ : चर्पीको उपलब्धता अनुसार घरधुरी विवरण

विवरण	चर्पीको अबस्था									जम्मा
	१	२	३	४	५	६	७	८	९	
वडा नम्बर										
जम्मा घरधुरि संख्या	३६०	४८४	४६०	४०५	३६७	३७२	३५६	३३१	४३८	३५७३
चर्पीको उपलब्धता	३५३	४८४	४५७	३९७	३३१	३६९	३५५	३१९	४३७	३५०२
चर्पी नभएका घरधुरि	७	०	३	८	३६	३	१	१२	१	७१
चर्पी उपलब्ध प्रतिशत	९८	१००	९९	९८	९०	९९	१००	९६	१००	९८

(स्रोत : घरधुरी सर्वेक्षण तथा जलउपयोग गुरुयोजना, २०७४)

५.७ फोहोरमैला ब्यवस्थापन

फोहोरमैला विसर्जनको स्थिति हेर्दा यस गाउँपालिकामा निर्धारित स्थानमा विसर्जन गर्ने अभ्यास न्यून रहेको छ । यस सम्बन्धी थप विवरण वडागत रुपमा देहाय बमोजिम रहेको छ ।

तालिका नं. ५७ : फोहोरमैला विसर्जन विधि अनुसार घरधुरी विवरण

वडा न	नदी वा खोल्सामा	सडकमा	फोहर थुपार्ने ठाउमा	आफनै कम्पाउण्डमा	कम्पोष्ट मल वनाईन्छ	कैफियत
१	८			३५२	१४९	एउटै घरपरिवारले फोहोरमैला विसर्ज गर्न विभिन्न विधिको प्रयोग गर्ने भएकोले घरधुरि संख्या अनुसार नमिलेको
२				४८८		
३		१२	२५२	१९५	१	
४	७२	४	१५५	१९०	२	
५	१	५	१०८	१९५	१०१	
६		४	२८	३५०	२७८	
७				३५५	८	
८	१४		१९	१८०	२४२	
९				४१४	५२	
जम्मा	९५	२५	५६२	२७१९	८३३	

(स्रोत : घरधुरी सर्वेक्षण, २०७५)

५.८. उपेक्षित, उत्पिडित, दलित तथा जनजातीको स्थिति

वभाङ्ग जिल्ला धेरै दलित जनसंख्या भएको जिल्ला मध्येको एक हो । यहाँ १६.४३ प्रतिशत दलितहरूको जनसंख्या रहेको छ । थलारा गाउँपालिकाको कुल जनसंख्या मध्ये २६ प्रतिशत दलितको जनसंख्या रहेको छ । सामाजिक भेदभाव तथा छुवाछुतका कारणले दलितहरूको समग्र सामाजिक स्थिति कमजोर रहेको छ । शासन प्रक्रियामा सहभागिता र निर्णय प्रक्रियामा पहुँच कमजोर रहेको छ । हालका दिनहरूमा विभिन्न निकाय वाट संचालित सामुदायिक विकासका कृयाकलापहरूबाट सशक्तिकरणको पक्षमा सुधार आएको भएतापनि राजनीतिक कृयाकलापमा अर्थपूर्ण सहभागीता र प्रतिनिधित्व अबै सन्तोषजनक हुन सकेको छैन । यितीहरूको शिक्षा, स्वास्थ्य जस्ता सार्वजनिक सेवामा पहुँच कम छ । अधिकांश दलितहरू हलिया तथा भूमिहिन भएका कारणले यिनीहरूको आर्थिक अवस्था कमजोर रहेको छ । यस गाउँपालिकामा जनजातीहरूको वसोवास रहेको देखिदैन ।

५.९. बालबालिका तथा युवामा लागु पदार्थ दुर्व्यसनको स्थिति

यस थलारा गाउँपालिकामा बालबालिका तथा युवामा लागु पदार्थ दुर्व्यसनीको तथ्यांक उपलब्ध नभएता पनि दुर्व्यसनीमा फस्ने बालबालिका तथा युवाहरूको संख्या प्राय जसो गाउँ टोलमा वडै गएको देखिन्छ । लागु पदार्थमा विशेष गरी धुम्रपान मदिरा सेवेन र चरेश अत्यधिक मात्रामा देखिन्छ ।

५.१०. वडा अनुसार सामाजिक सुरक्षा भत्ता पाउने व्यक्तिहरूको विवरण आ व २०७४/०७५

तालिका नं. ५८ : सामाजिक सुरक्षा भत्ता सम्बन्धि विवरण

वडा.नं.	जेष्ठ नागरिक (अन्य)	जेष्ठ नागरिक (दलित)	एकल महिला	विधवा महिला	अतिअशक्त अपांग	पुर्ण अपांग	दलित बालबालिका	गैर दलित बालबालिका	जम्मा	७० वर्ष नाघेका जेष्ठ नागरिको औषधि उपचार खर्च संख्या
१	५३	१६	६९	२३	६	७	६४	२४६	४८४	९३
२	५२	३८	६४	२३	१	५	१२२	३४१	६४६	९२
३	६८	५७	३०	७२	२	२	६४	१९९	४९४	१०८
४	५९	३४	२१	५१	०	१	४१	२१३	४२०	८४
५	४३	५३	२२	४३	४	१	७६	१५४	३९६	८३
६	४८	३८	२५	५१	५	३	३०	१२८	३२८	८५
७	४५	९५	२२	३८	५	३	७३	१९१	४५०	१०३
८	७२	२६	३२	४५	३	१	२०	२०६	४०४	१०७
९	४९	४३	२६	४८	७	०	१३७	२०५	५२५	७८
जम्मा	४८९	४००	३११	४०४	३३	२३	६२७	१८८३	४१४७	८३३

स्रोत - थलारा गा पा कार्यालय

परिच्छेद ६ :

भौतिक विकासको अवस्था

यस परिच्छेदमा गाउँपालिका भित्रको पूर्वाधारको स्थिति र त्यसको उपयोगको अवस्थालाई प्रस्तुत गरिएको छ । जस अन्तरगत सडक, विद्युत, भवन, वस्ती, उर्जा जस्ता विषयहरु समावेश गरिएका छन् ।

६.१ सिचाई प्रणाली

तालिका नं. ५९ : नहर वा कुलोको विवरण

सि.नं.	सिचाई आयोजनाको नाम	वडा न	सिंचित क्षेत्रफल (हेक्टर)	साविक गा.वि.स.
१.	गोमती सिचाई आयोजना		४०	कोटभैरव
२.	पुचौडी सिचाई आयोजना		२५	कोटभैरव
३.	पिखेत सिचाई आयोजना		११५	कोटभैरव
४.	विस्खेत सिचाई आयोजना		६५	कोइरालकोट
५.	सेतीघार ठूलीचौर सिचाई आयोजना		३०	कोइरालकोट,
७.	कुच सिचाई आयोजना		६७	पाराकाटने
८.	दिपिल सिचाई आयोजना		४५	पाराकाटने
९.	पुजारीकोट सिचाई आयोजना		१३५	पाराकाटने
१०.	रेगम सिचाई आयोजना		४०	दंगाजी
११.	मालुमेला सिचाई आयोजना		२५	मालुमेला
१२.	फुमौ खोला सिचाई आयोजना		३२	मालुमेला
	जम्मा		६१९	

स्रोत : वार्षिक कृषि विकास कार्यक्रम तथा उपलब्धि पुस्तिका २०७२/०७३, जिल्ला कृषि विकास कार्यालय, बन्नाङ्ग

अन्य सिचाई प्रणाली

क्र.स	सिचाईको स्रोतको नाम	कुलो वा नहरको नाम	लम्वाई	वडा.न.
१	गोमती गाड	भुभ्यारौन वाट हाट हुदै गृप	१००० मि (कलो)	५
२	थलारी गाड	थलारी गाड देखि पिखेत सम्म	१००० मि (कलो)	६
३	वगड खोला	वगड खोला देखि गिठा सम्म	६०० मि (कलो)	६
४	गोमती गाड	गोमती खोला देखि मल्ली सडिल सम्म	७०० मि (नहर)	६
५	थलारी गाड	चुनापानी देखि सडिल	४०० मि	६
६	थलारी गाड	थलारी गाड देखि भाडी वगर कुलो	५०० मि कुलो	६

७	वगड खोला	पनाल्देउ देखि गुगै	३ किमि कुलो	६
८	गोमती गाड	गोमती गाड देखि दुवाली	८०० मि कुलो	५
९	गोमती गाड	गोमती गाड देखि वान्नेगाँउ	७०० मि कुलो	५
१०	गोमती गाड	कुनाखेत देखि चौडिल्ला भिडिगाँउ	१ किमि कुलो	५
११	गोमती गाड	गौडाको खोला वाट खुलम सम्म	७०० मि कुलो	५
१२	श्रीजीउली गाड	श्रीजिउला देखि मोईल सम्म	१५०० मि	४
१३	दौचड खोला	दौचड खोला देखि पलाई	५०० मि (नहर)	४
१४	डिक्लि खोला	डिक्लि खोला देखि तल्लो डिक्ला	१००० मि	४
१५	घट्टे खोला	घट्टे खोला देखि ठिड खेती सम्म	१००० मि	४
१६	डिक्लि खोला	डिक्लि खोला देखि दिपिल	१५०० मि नहर	३
१७	डिक्लि खोला	डिक्लि खोला देखि मडासैन	१५०० मि नहर	३
१८	डिक्लि खोला	डिक्लि खोला देखि गौर	५०० मि (नहर)	३
१९	मौभेरी खोला	मौभेरी खोला देखि वाज र देवल वाज सिमललेख	३००० मि कुलौ	४
२०	सुकाछडा	सुकाछडा देखि दंगाजी सम्म	१५०० मि नहर	२
२१	रानीगाड	रानीगाड देखि ढाणेगडा वेततोला सिमतोला रेगम मारायल सम्म	३००० मि नहर	२
२२	छातकोगा	छातकोडा चुथि देखि पिपलकोट	२ कि मि नहर	१
२३	वयासि गाड	वयासि गाड देखि वंगीजीउला	दुई हजार मि नहर	७ र ८
२४	वयासि गाड	सालाखेत देखि हनेटा	४ हजार मि नहर	८
२५	वयासि गाड	वयाडा देखि हनेटा	दुई हजार मि	८
२६	मौभेरी खोला	पानीखाल देखि खाडा सम्म	डेड किमि	८
२७	मौभेरी खोला	रुडिगाड देखि हनेटा	ढाइ किमि	८
२८	मौभेरी खोला	खातुखेत देखि वादसेरा	एक किमि	८
२९	वयासी गाड	वयाडा देखि ढडारी	दुई किमि	७
३०	वयासी गाड	डुड.री देखि देवस्थली	दुई	७
३१	वयासी गाड	वयासी खोला देखि डाडिया (गोठी गाड)	डेड किमि	७
३२	उदय गाड	धनागाड देखि स्यालदुला	डेड किमि	७
३३	उदय गाड	उदय गाड देखि घोडादाउना	एक किमि	७
३४	वयासी गाड	वयासी खोला देखि वाटेगडा ठाटी	दुई किमि	७
३५	साप्राखोला	साप्रा देखि चित्रु (साप्रा सिँचाईकुलो)	नहर	९
३६	जडार	खैराडा देखि जडार (ढिक सिँचाईकुलो)	नहर	९
३७	जडारी गाड	खोलामोरा देखि मालुमेला (मालुमेला सिँचाईकुलो)	नहर	९
३८	रावली खोला	रावली खोला देखि रावली जिउला सम्म	नहर	९
३९	भुप्प्रे खोला	भुप्प्रे खोला देखि ईमिली	नहर	९
४०	रेगम खोला	चामु सिचाइ कुलो	कुलो	१
४१	माथिल्लो राब्ली खोला	राब्ली जिउला	कुलो	९
४२	छडे गाड	टुडा देखि सेलीवाड	कुलो	८,५
४३	छडे गाड	कालिका प्रा वि देखि गिप सम्म	कुलो	८

(स्रोत : लक्षित समुह छलफल)

६.२ विद्युत तथा बैकल्पिक उर्जाको उपयोग

घरेलु प्रयोजनका लागि परम्परागत उर्जाका अतिरिक्त बैकल्पिक उर्जाको उपयोग गर्ने प्रचलन यस क्षेत्रमा रहेको देखिन्छ। जलविद्युत, गोबर ग्यास जस्ता सौर्य उर्जा जस्ता उर्जाको विभिन्न खालको उपयोगको बारेमा तल प्रस्तुत गरिएको छ।

६.२.१ विद्युत उर्जाको उत्पादन र प्रयोग

तालिका नं. ६० : विद्युत सम्बन्धि विवरण

सि.नं.	साविक गा.वि.स	क्षमता (कि.वा.)	घरघुरी संख्या	जनसंख्या	वर्तमान अवस्था
१.	कोटभैरव	६५	६१८	३१८५	बन्द रहेको
२.	मौभेरी खोला ज वि आ कोइरालकोट	३०	३८६	२१८७	चालु
३.	पाराकाटनेदवेलवाज लघुजलविद्युत आयोजना	११			
४.	रेगम खोला लघुजलविद्युत आयोजना	४२	४६७		चालु
५	देवलबाज	५			चालु
६	दोगाडे बैस खोला ७	२२	२४५		चालु
जम्मा		१७५			

विद्युत/सौर्य उर्जा आयोजनाहरूको स्थिति

क्र.स	विद्युत/उर्जाआयोजनाको नाम	क्षमता कि.वा.	क्षेत्र	लाभान्वित घरघुरी
१	मोयल लघु जलविद्युत आयोजना	१० कि	मोयल, डिक्ला, काण्डा	निर्माणाधिन
२	हावा वाट विजुली	२२	ठिड	निर्माणाधिन
३	कुच जलविद्युत आयोजना	२७	कुच वायल	निर्माणाधिन
४	रानीगाड जलविद्युत आयोजना	१८	तेडीमाडु	निर्माणाधिन
५	वयासी खोला जलविद्युत आयोजना	१४	साविक १२३ काईरालाकोट	निर्माणाधिन
६	जडारी गाड जलविद्युत आयोजना	५२		निर्माणाधिन

स्रोत लक्षित समुह

६.१.२ विभिन्न श्रोतबाट विद्युत सेवा प्राप्त गर्ने परिवार

६.१.३ घरमा प्रयोग हुने वत्तीको मुख्य स्रोत

यस सम्बन्धी विवरण देहाय बमोजिम उल्लेख गरिएको छ।

तालिका नं. ६१ : उपयोग गर्ने वत्तीको स्रोत अनुसार घरधुरी विवरण

वडा नं	उपयोग गर्ने वत्तीको स्रोत अनुसार घरधुरी संख्या					जम्मा घर परिवार
	मट्टितेल वा लाल्टिन	विजुली	वायोग्यास	सोलार	अन्य	
१	१	२७		१४३		४१५
२		३८२		१७५		५५७
३		२०३		२३०	२७	४६०
४		२		३७५	६९	४४६
५	११			१७७	१७९	३६७
६	१			२७३	९८	३७२
७		३५५		९८		४५३
८	१	३३१		१९	३	३५४
९		३		४११	२४	४३८
जम्मा	१४	१५४७		१९०१	४००	३८६२

(श्रोत : घरधुरी सर्वेक्षण, २०७५)

६.२.४ खाना पकाउन प्रयोग हुने मुख्य उर्जाको स्रोत

वडागत रुपमा यस्तो इन्धन उपयोग गर्ने घरधुरी विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ।

तालिका नं. ६२ : खाना पकाउने उर्जाको स्रोत अनुसार घरधुरी विवरण

क्र.स.	इनधनको प्रकार	घरपरिवार संख्या	प्रतिशत
१	दाउरा	३५६४	९७.६
२	मट्टितेल	३	०.०८
३	एल.पि.ग्यास	७	१.९४
४	गोवर ग्यास	१३	०.३६
५	विजुली	२	०.०५
जम्मा		३६५३	१००

(श्रोत : घरधुरी सर्वेक्षण, २०७५)

६.२.५ दाउराको प्रमुख श्रोत

यस गाउँपालिकाका वासिन्दाहरूको खाना पकाउने उर्जाको मुख्य स्रोत नै दाउरा हो । दाउराको मुल स्रोतका रूपमा सामुदायिक वन, सरकारी वन र राष्ट्रिय निकुञ्जको छेउछाउको भागलाई मान्न सकिन्छ । यसका साथै घरवारी भित्र वाट पनि दाउरा संकलन गरिन्छ, र नदी खोलाका किनारमा वसोवास गर्नेहरूले वर्षायाममा नदी खोलाले वगाएर ल्याएका काठका मुडाहरू संकलन गरेर पनि खाना पकाउन उपयोग गरिन्छ ।

६.२.६ घरमा प्रयोग हुने चुल्होको प्रकार

यस गाउँपालिकामा परम्परा देखी चल्दै आएको खुल्ला चुल्होको उपयोग गरेर नै खाना पकाउने प्रचलन रहेको पाइन्छ । यस समबन्धी विवरण तलको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका नं. ६३ : खाना पकाउन उपयोग गर्ने चुल्हो अनुसार घरधुरी विवरण

वडा नं	खाना पकाउन उपयोग गर्ने चुल्हो अनुसार घरधुरी संख्या							स्वच्छ चुल्हो प्रयोग गर्ने	
	खुल्ला चुल्हो	धुँवारहित चुल्हो	एल.पि	मट्टितेल स्टोभ	गोबर ग्यास	विद्युत हिटर	अन्य	घरधुरी संख्या	प्रतिशत
कोईरालाकोट		६१५			१			६१५	१००
कोटभैरव	५२२	१४०			६			६६८	२१.८५
मालुमेला		४१०						४१०	१००
पाराकाटने	७३७	४५			५			७८७	६.४
दंगाजी	७३२							७७२	
जम्मा	१९९१	१२१०			१२			३२५२	३७.२

(श्रोत : थलारा गाउँपालिका)

६.३ सुचना तथा सञ्चार

यस गाउँपालिकामा सञ्चार माध्यमका रूपमा विद्युतिय तथा छाप्रा दुवैको उपयोग हुन सकेको पाइएन । मोवाइल एक मात्र सञ्चार माध्यमका रूपमा यस क्षेत्रमा प्रयोग भएको छ । अभैपनि सबै वस्तीहरूमा मोवाइलको पहुँच पुग्न सकेको छैन । इन्टरनेट जस्ता आधुनिक सञ्चार माध्यमको उपयोग मोवाइलका माध्यमवाट गर्ने प्रवृत्ति बढ्दै गइरहेको छ ।

६.३.१ सञ्चार सुविधा उपलब्धता तथा उपयोग

रेडियो क्यासेट, टेलीभिजन, मोवाइल फोन, यस गाउँपालिकामा सञ्चार सुविधाका लागी उपयोग हुने गरेको देखिन्छ । मोवाइलको पहुँच दिन प्रति दिन बढ्दै गएकोले सञ्चार माध्यमको प्रमुख स्रोत र साधनका रूपमा लिइएको छ । यस सम्बन्धी थप विवरण वडागत रूपमा निम्न बमोजिम रहेको छ ।

तालिका नं. ६४: सञ्चार साधनको उपयोग र उपलब्धता अनुसार घरधुरी विवरण

वडा.न.	सञ्चार साधनको उपयोग अनुसार घरधुरी संख्या					
	रेडियो क्यासेट	टेलिभिजन	टेलिफोन मोबाइल	कम्प्युटर	गाडी	मोटर साइकल
१	१९२	३	३४४	१		
२	५५	२	४८३	१	१	१
३	२०९	८	४४५	११	४	३
४	१५४	१	३९३	१		३
५	१४६	१२	३०५	२	२	२
६	१७२	३४	३४४	२०	२	९
७	१८२	३१	३४७	५		
८	१७६	२४	३२४	१	१	१
९	३१३	४	४२३	२	१	१
जम्मा	१५९९	११९	३४०८	४४	११	२०

(श्रोत : घरधुरी सर्वेक्षण, २०७५)

६.४ सार्वजनिक सञ्चार तथा यातायातका साधनको विवरण

समुह छलफल हुँदा यस गाउँपालिकामा हुलाक सेवा बाहेक पिसिओ, साईबर, टेलि सेन्टर तथा कुरियर जस्ता कुनै पनि सञ्चारका साधनहरू उपलब्ध छैनन् । तापनि स्काई नमस्ते तथा एनसियलले थोरै मात्र भएपनि संचार सुविधा उपलब्ध छ ।

६.५ स्थानिय पूर्वाधारको अवस्था

कुनै पनि वडामा सडक सुविधा नपुगेको यस गाउँपालिकामा भोलुङ्गेपुल, कच्ची सडको जस्ता विभिन्न स्तरका पूर्वाधारहरू भने निर्माण भएका छन् । यस सम्बन्धी विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ ।

६.५.१ भोलुङ्गे पुलहरु

तालिका नं. ६५ : भोलुङ्गे पुलको विवरण

सि.नं.	पुलको नाम	लम्बाई (मिटर)	जोडने स्थान/गा.वि.स.	नदी वा खोलाको नाम
१.	लिस्ताडा वगर	१२७	मालुमेला-मटेला	सेती
२.	मालुमेला	७९	मालुमेला-मटेला	सेती
३.	जडारी गाड	२७	मालुमेला-लुयाँटा	जडारी गाड
४.	सिमारवगर	८२	पाराकाटने-रायल	सेती
५.	देउरा रेगम	१०५.४	दंगाजी-रायल	सेती
६.	रेगमगाड	११२	दंगाजी-दंगाजी	रेगमगाड
७.	कोलवगर	१२३	पाराकाटने-भैरवनाथ	सेती
८.	चुनापानी (कुच-पिखेत)	६५.५	पाराकाटने-कोटभैरव	थलारीगाड
९.	थलाराकोट-सडिल	५५	कोटभैरव-कोटभैरव	थलारीगाड
१०.	पौडी	८६	पाराकाटने-भैरवनाथ	सेती
११.	पिखेत-भनाना	१४६	थलारा-दुर्गाथली	सेती
१२.	भयाँवगर		थलारा-छविस पाथिभारा (वगडगाउँ)	सेती
१३.	मोयल		थलारा-केदारस्युँ (भल्ला)	सेती
१४.	मोरायल		थलारा-केदारस्युँ (पोथाडा)	सेती
१५.	मोयल (उत्गाडी)		थलारा केदारस्युँ (गर्जेपानी)	सेती
१६.	रानीगाड		थलारा-थलारा	रानीगाड दंगाजी

स्रोत वभाङ्ग जिल्ला पार्श्व चित्र २०७० र समुह छलफल

६.६ सडक संजालको विद्यमान अवस्था

वभाङ्ग जिल्लामा सदरमुकाम जोडने खोडपे चैनपुर सडक निर्माण पछि नै सडक संजालमा जोडिएको छ । हाल विभिन्न गाउँपालिका जोडने ग्रामिण कृषि सडक तथा दिपायल चैनपुर ताक्लाकोट सडक जस्तो रणनीतिक सडकहरु निर्माणाधिन छन् । यसका साथै यस गाउँपालिका भित्र एक गाउँ देखि अर्को गाउँ जोडने साना सडकहरु निर्माणाधिन अवस्थामा रहेका छन् ।

तालिका नं. ६६ : सडक सम्बन्धि विवरण

सडकको नाम	सडकको किसिम	अनुमानित लम्बाई कि मि	सडकका औषत चौडाई मि	सडकले सेवा पुग्न सक्ने वडा तथा वस्तीहरु
दिपायल चैनपुर (दंगाजी वाट जडार)	कच्ची	२५	४	साविकका ५ वटै गाविस
उत्गाडी देखि पडेस	कच्ची	३	४	मोराईल मोईल ठिड
कुच वाट महेन्द्रधार	कच्ची	५	४	कुच वायल दिपिल डिक्ला
पातीहाल्ला देखि शारदा मावि	कच्ची	३	४	वगाडा र थापागाड
भनाना हुदै सेरालागाउँ देखि देवस्थली	कच्ची	६	४	पिखेत सेरालागाउँ, भाटगाउँ, गुगै र देवस्थली

६.७ मुख्य व्यापारिक केन्द्रहरु

यस गाउँपालिकाको आसापासमा रहेका बजारहरुको अवस्था सामान्य पाइन्छ। तर गाउँपालिका भित्र भने एक स्थानमा पनि राम्रो र व्यवस्थित बजार नभएको पाइयो। यस सम्बन्धी थप विवरण तलको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका नं. ६७ : व्यापारिक केन्द्रको विवरण

क्र.सं.	व्यापारिक केन्द्रहरुका नाम	मुख्य व्यापारिक वस्तुहरु
१	भनाना	दैनिक उपभोग्य वस्तु, लत्ताकपडा निर्माण सामग्री
२	भोता	दैनिक उपभोग्य वस्तु, लत्ताकपडा निर्माण सामग्री
३	ढोडेखेत	दैनिक उपभोग्य वस्तु, लत्ताकपडा निर्माण सामग्री
४	देउरा	दैनिक उपभोग्य वस्तु, लत्ताकपडा निर्माण सामग्री
५	खोली	दैनिक उपभोग्य वस्तु, लत्ताकपडा निर्माण सामग्री
६	माडुकाटने	दैनिक उपभोग्य वस्तु
७	पातीहाल्ला	दैनिक उपभोग्य वस्तु
८	पाराकाटने	दैनिक उपभोग्य वस्तु
९	महेन्द्रधर	दैनिक उपभोग्य वस्तु
१०	भाडेवगर	दैनिक उपभोग्य वस्तु, लत्ताकपडा निर्माण सामग्री
११	मालुमेला	दैनिक उपभोग्य वस्तु, लत्ताकपडा निर्माण सामग्री

(स्रोत लक्षित समुह छलफल)

६.८. गाउँपालिका क्षेत्र भित्र रहेका होटलहरुको विवरण

तालिका नं. ६८ : होटल सम्बन्धि विवरण

क्र.सं.	विवरण	संख्या
१	चिया पसल	१७
२	चिया नास्ता	१८
३	चिया नास्ता खाना	८
४	नास्ता खाना र वास	२
५	रमा मासु पसल ५ खोली	१
६	डाडाबाग मासु पसल ३	१
	जम्मा	४७

(स्रोत लक्षित समुह छलफल)

परिच्छेद ७ :

वन तथा वातावरण

यस परिच्छेदमा गाउँपालिका भित्रको वन तथा वातावरणसँग सम्बन्धित वन, जैविक विविधता, फोहोर मैला व्यवस्थापनको अवस्था, जलवायु परिवर्तन, विपद्द्वयवस्थापन जस्ता विषय र क्षेत्र समावेश गरिएका छन् ।

७.१ खप्तड राष्ट्रिय निकुञ्ज

नेपालको सुदुर पश्चिममा रहेको प्रदेश न. ७ अन्तरगत पर्ने दुर्गम पहाडी जिल्ला बझाङ बाजुरा, अछाम र डोटी को विचमा अवस्थित जैविक विविधताले भरिपूर्ण एंवम प्राकृतिक सौन्दर्यको धनी खप्तड राष्ट्रिय निकुञ्ज ऐतिहासिक तथा धार्मिक दृष्टिले पनि ज्यादै महत्वपूर्ण छ । २०४१ सालमा स्थापना भएको यस राष्ट्रिय निकुञ्जको क्षेत्रफल २२५ वर्ग किलोमिटर रहेको छ । यस राष्ट्रिय निकुञ्जले थलारा गाऊ पालिका लाई पुर्व र दक्षिण तिर बाट धेरेको छ । थलारा गाउँपालिका क्षेत्र भित्र बग्ने थलारी गाड, गोमती गाड, गोया गाड, छडे गाड, मौभेरी गाड, डिक्लि गाड, रेगम गाड तथा अन्य स साना खोला हरु खप्तड राष्ट्रिय निकुञ्ज बाट नै उत्पत्ति भएका छन् ।

७.२ सामुदायिक वन विवरण

बझाङ जिल्लामा रहेको कुल वन तथा भुआडी क्षेत्र ३३१५८० हेक्टर मध्ये यस गाउँपालिकामा ७५४८ हेक्टर अर्थात कूल वन तथा भुआडी क्षेत्रको २.२८ प्रतिशत रहेको छ । त्यसैगरी ३३११२ हेक्टर सामुदायिक वन मध्ये १८४६.४ हेक्टर अर्थात ५.५८ प्रतिशत सामुदायिक वन क्षेत्र रहेको छ ।

तालिका नं. ६९ :सामुदायिक वन सम्बन्धि विवरण

सि.नं.	साविक गाविस	वनको नाम	साविक वडा नं.	हालको वडा नं.	क्षेत्रफल (हेक्टर)	घरधुरी संख्या	हस्तान्तर मिति
१.	मालुमेला	भेराभुथिका लेक	८,९	७	१०७.१५	२३	२०६०/३/२५
२.		अगरतोली कटेरा	२३,४		८९.७७	११९	२०५३/३/१४
३.		भावरा	२३,४		५८.४२	—	२०५३/३/२०
४.		साप्रौ	७		१९६.७१	४३	—
५.		सल्याडी	६		३४.७८	५२	२०५३/३/२२
६.		मष्टापातल	७		१४.३८	२२	२०५९/२/२
७.		लिङ्गे ओडार	९		२४.४	३५	२०५५/३/२३
८.		जाजर	६		१८.८१	५२	२०५३/३/२७
९.		चौडापहारौल	१		३.७६	३४	२०५५/९/१५
१०.		सल्याडी	५		१३२.६१	३२	२०५०/१/२१
		जम्मा			६८०.७९	४१२	
११.	कोइरालकोट	विप्रा वाता मष्टा	२,३,६		२३.७८	१४४	२०७१/३/२०
१२.		डाँडाबाघ	५,८		५४.५	८८	२०५५/३/२१
१३.		खापर देव	२		२७.६	५८	२०७२/२/५
		जम्मा			१०५.८८	२९०	
१४.	कोटभैरव	घोडेमेला	८	५	४३.६	७१	
१५.		डोब्रा	५	६	७.०४	२९	
१६.		मष्टामाडौं	९	५	१३.३	४३	
१७.		सडिल	४	६	२९.७२	४३	
१८.		डोब्रा गोगाल्या	२	६	१.२५	१११	
१९.		पिखेती	२	६	१३१	९३	
२०.	खार	३	५	३.९६	४५	२०५९/२/२	
		जम्मा			२२९.८७	४३५	

२१.	पाराकाटने	रुइसेडी वजायल	२	४	७९.५	७१	२०५८/३/१४
२२.		डिक्ला ओदाल	४	४	५.०	६८	२०५४/३/२४
२३.		राहदेव रातीखाली	२	४	१५.६	५८	२०५८/३/१४
२४.		वादीको भिट्टा	१,६,७	३	२५.०	१०६	२०५४/३/२५
२५.		कुच दसडाँडे	१	३	३७.४४	६७	२०५०/२/२
२६.		राहदेव पातीहाल्ला	५	४	१५.७२	६९	२०६३/३/१०
२७.		कोटडाँडा पलाईमेला	३	४	६९	५४	२०६८/१०/१०
२८.		चिरन्तोला	८,९	३	१५.७२	४८	२०५५/३/२१
२९.		कालिका	९	३	४५.२७	११३	२०६५/७/१५
३०.		पिपलतोला	७	३	३१.२४	६३	२०७२/०७३
		जम्मा			३३९.४९	७१७	
३१.	दंगाजी	भारसैनी दारेहुंगा	७,८		१४.५	१०६	२०५३/३/२१
३२.		मालिका भवानी	९		२१.८	९३	२०६७/३/१०
३३.		भेरामुनि थलाधार	२,५,७		१२.०	१०५	२०५३/३/२१
३४.		चुथी चाल्याखानी	२,४,५		२१३.४५	९६	२०७२/०७३
३५.		रेगमपिपलकोट दुधलपानी	५		१२१.१०	८३	२०७२/०७३
		जम्मा			३८२.८५	४८३	
		कुल जम्मा			१७३८.८८	२३३७	

७.३ कवुलियती वन

तालिका नं. ७० : कवुलियती वनको विवरण (२०७२/०७३ सम्म दर्ता भएका)

सि.नं.	साविक गाविस	वनको नाम	साविक वडा नं.	हालको वडा नं.	क्षेत्रफल	घरधुरी संख्या	हस्तारन्तर मिति
१.	कोटभैरव	पारीगोदा	४	वडा नं. ६	५.७	११	२०६८/१/१०
२.		मेडिपिपल	४		५.४९	११	२०६८/२/२१
३.		भगवति	५		९.५१	१७	२०६८/२/१५
४.		सैनभाड	४		६.९३	१२	२०६८/१/९
५.		विरावगर	४		२१.०७	१०	२०६८/१/५
		जम्मा			४८.७	६१	
६.	पराकाटने	सुन्तला गडो	४	४	१८.५	१६	२०६३/१०/१८
७.		माटिखानमेला	१	३	२०.५	१५	२०६५/४/७
८.		ऐराडी	१	३	१४.१४	२१	२०६७/१/३
९.		नवादेव हरियाली	१	३	१३.२३	२२	२०६७/१/४
१०.		वाघ हाल्ने	१	३	१५.५९	१५	२०६७/१/६
११.		दर्शन खोला	१	३	११.२३	१५	२०६७/१/५
		जम्मा			९३.१९	१०४	
		कुल जम्मा			१४१.८९	१६५	

स्रोत : वार्षिक पुस्तिका २०७२/०७३जि.व.का. वभाङ्ग

७.४ जलाधार तथा जलस्रोत र उपयोगको स्थिति

यस गाउँपालिका भित्र नदी, खोला र खहरेखोला जलस्रोतका रूपमा रहेका छन् । पिउने पानी तथा घरेलु प्रयोजनका लागि खासगरि नदी, खोला तथा मुललाई नै उपयोग गरिएको छ । यस सम्बन्धी थप विवरण तलको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका नं. ७१ :जलस्रोतको उपयोग

सि. न.	नदि, खोला	उपयोग
१	सेती नदी	माछा, पिउने पानी र सरसफाई
२	जडारी गाड	पानी घट, सिचाई कुलो, माछा, विजुली र सरसफाइ
३	थलारी गाड	पानी घट, सिचाई कुलो, माछा, विजुली र सरसफाइ
४	छडे गाड	पानी घट, सिचाई कुलो, माछा, विजुली र सरसफाइ
५	राक्से गाड	सिचाई कुलो र सरसफाइ
६	डिक्लिगाड	पानी घट, सिचाई कुलो, माछा, विजुली र सरसफाइ
७	रेगम गाड	पानी घट, सिचाई कुलो, माछा, विजुली र सरसफाइ
८	विस्खेत गाड	पानी घट, सिचाई कुलो, माछा, विजुली र सरसफाइ
९	गोया गाड	पानी घट, सिचाई कुलो, माछा, विजुली र सरसफाइ
१०	गोमती गाड	पानी घट, सिचाई कुलो, पिउने पानी र सरसफाइ

पानी घट्ट सम्बन्धि विवरण

साविक गाविस	वार्ड न	परम्परागत	सुधारिएको	जम्मा
दंगाजी	१,२	२०		२०
पाराकाटने	३,४	९	३	१२
कोटभैरव	५,६	१९	३	२२
कोइरालाकोट	७,८	४१		४१
मालुमेला	९	९	७	१६
जम्मा		९८	१३	१११

स्रोत : समुह छलफल

७.५ भुक्षय सम्भावित क्षेत्र

बझाङ जिल्ला हिमाल तथा खप्तड लेक बाट बग्ने विभिन्न साना ठुला नदिहरु ले भरिएको जिल्ला हो ।यहाका नदि खोलाहरु ले निर्माण गरेको अनेकौ फाटहरु (ज्युलाहरु) रहेका छन् । तर यि नदि खोलाहरुमा विभिन्न समयमा आएको वाढी ले व्यापक रूपमा कटान समेत गरेर ठुलो क्षेती पुरयाउने गरेका छन् । थलारा गाउँपालिकामा मुख्य रूपमा सेती नदि रहेको छ भने अन्य साना नदि (गाड) हरुमा थलारी गाड, गोमती गाड, गोया गाड, छडे गाड, मौभेरी गाड, डिक्लि गाड, रेगम गाड, जडारी गाड रहेका छन् । यी नदि तथा गाड हरुले जडार, अफ्ला, मालुमेला, खानी, लिस्ताडा, पिखेत, कुच, मोयल, मोरायल तथा रेगम ज्युलाको व्यापक रूपमा कटानी गर्ने गरेको भएता पनि नदि नियन्त्रणको क्षेत्रमा ठोस प्रयास हुन सकेको छैन । फलस्वरुप वर्षेनी उर्वरभुमी बालुवामा परिणत हुदैजादा स्थानीयवासीहरु विस्थापित हुनुपर्ने अवस्था रहेको छ ।

७.६ जैविक विविधता र वातावरणिय सेवा

यस सम्बन्धी विस्तृत विवरण निम्नअनुसार प्रस्तुत गरिएको छ ।

वासस्थानका आधारमा प्रमुख जनावर तथा चराचुरुङ्गीहरूको विवरण

सेती नदीको समतल सतह देखि उचाईमा रहेको खप्तड राष्ट्रिय निकुञ्जको विचमा अवस्थित थलारा गाउँपालिका जंगली जनावर र चराचुरुङ्गीहरूको वासस्थानका आधारमा विविधता पाउन सकिन्छ । निकुञ्जका कारण निकुञ्ज नजिकका वस्तीहरू नजिक वाघ, भालु, चितल, हरिण, वदेल, जस्ता जंगली जनावरहरू पाउन साथै सवै भागहरूमा वादर, स्याल, दुम्सी, मलसाप्रो, गुनावादर जस्ता जनावरहरूको वासस्थान रहेको पाईन्छ, भने यस गाउँपालिकामा जंगली चराचुरुङ्गीहरूमा कालीज, ढुकुर, मैना, चिल, काग, काडेभ्याकुर, जुरेली लामपुछुरे, तितरा, सुगा आदी पाईन्छन ।

७.७ विपद व्यवस्थापन

विपद व्यवस्थापन का हिसावले उच्च जोखिमयुक्त जिल्लाको रूपमा बभाङ्ग रहेको छ । हिमपात, बाढी, भूकम्प, पहिरो, असिना, खडेरी आगलागी जस्ता विपद् जोखिमका घटना हुने गरेको देखिन्छ । फलस्वरुप यसको प्रत्यक्ष प्रभाव महिला तथा बालबालिका र दलित तथा विपन्न समुदायमा पर्ने गरेको पाइन्छ । विपद्का कारण भौतिक पूर्वाधारमा क्षति, विद्यालय शिक्षा, खाद्य सुरक्षा, आवास व्यवस्थापन, खानेपानी तथा सरसफाईमा पहुँच, स्वास्थ्य क्षेत्रमा प्रभाव रहने गरेको पाइन्छ । थलारा गाउँपालिका पनि यसको असर ज्यादै परेको पाइन्छ ।

बभाङ्ग जिल्ला / थलारा गा.पा.मा विपद जोखिमको किसिम प्रभावित क्षेत्र, मिति तथा क्षतीको विवरण

तालिका नं. ७३ : विपदका घटनाहरूको विवरण

प्रभावित क्षेत्र	वर्ष	परेको विपद	मानवीय क्षती	आर्थिक क्षति	प्राप्त सहयोग
सवै गा.वि.स.	२०१८	हैजा	५० जना	४ लाख	सरकारबाट राहत सामग्री
सवै गा.वि.स.	२०२३	भूकम्प	१० जना	एक करोड	कुनै नपाएको
सवै गा.वि.स.	२०२३	सुक्ला र खडेरी	२० लाख	१५ लाख	नेपाल सरकारबाट
सवै गा.वि.स.	२०२८	सुक्खा र खडेरी		२० लाख	राहत सामग्री
मालुमेला, कोटभैरव	२०४०	वाढी		खानी, लिस्लाडा, मष्टामाण्डु, जिउलो कटान	केहीका लागि कैलालीमा पुनर्वासको लागि जग्गा वितरण
मालुमेला		वाढी		अफ्लावगर ज्युलो कटान	
४७ वटैमा गा.वि.स.	२०३७	भुकम्प	१५ जना	१.५ करोड	राहत सामग्री, आर्थिक सहायता

दंगाजी , पाराकाटने सहित १० गा.वि.स.	२०६५/ ०६६	वाढी र पहिर	१३ जना	७ करोड	रेडक्रस र सरकारबाट राहत
दंगाजी सहित १० गा.वि.स.	२०३३, २०६४ र २०६२	भाडा पखाला रेविज र आँधि वेहरी	५० जना १२ जना	६ लाख	राहत (सरकारबाट)
थलारा, छान्ना बाहेक अन्य ४ गा.वि.स.	२०६५	आँधी हुरी		२० लाख	जि.शि.का. बाट मर्मत सहयोग

स्रोत : बझाङ जिल्ला पाश्वचित्र २०७०

७.८ प्रकोपबाट भएको क्षति सम्बन्धी विवरण (आ.व. २०७४-०७५)
तालिका नं. ७४ : प्रकोपको विवरण

प्रकोपको किसिम	क्षतिको विवरण	वडा न	वस्ती	अनुमानित क्षेत्री (रकम रु.)	मानवीय क्षति	प्राप्त सहयोग
पहिरो	डिक्ला वडा न ४ मा अविरल वर्षा र पहिरो	३	डिक्ला		५ जनाको मृत्यु	२५ हजारका दरले ३ जनालाई वितरण
हावाहुरी	स्कूल घर र टनेलमा क्षती	३	मोईल	५ लाख		
हावाहुरी	विधालयको पाखा उडाएको	४	पाराकाटने	१ लाख		
हावाहुरी	घरको छाना उडाएको	७	अदुगाली	१ लाख		
हावाहुरी	घरको छाना उडाएको	५	वादी छोल	पचास हजार		
चट्यांग	चट्यांग	१	दंगाजी		५ जना घाईते	
असिना	गहुवाली नष्ट तरकारी खेती नष्ट	९ वटै वडामा	९ वटै वडामा	१ करोड		

: f|lynf/f upKlinsf

७.१ प्रकोप जोखिम विश्लेषण

विगतको विपद्वाट भएको प्रभावको अनुभवको आधारमा बझाङ जिल्लाको विभिन्न गा.वि.स.हरुको पहिरो आगलागी, असिना, खडेरी, वाढी र भाडापाखालाबाट संकटाभिमुखताको आधारमा जोखिमको विश्लेषण गर्न सकिन्छ । यस आधारमा पहिरोको हिसावले २२ गा.वि.स., आगलागीको हिसावले १ गा.वि.स., असिनाका हिसावले १५ गा.वि.स. खडेरीका हिसावले २३ गा.वि.स.हरु भाडा पाखालाका हिसावले १४ गा.वि.स.हरु अति जोखिममा रहक देखिएको छ । यस वमोजिम संभावित प्रकोपका दृष्टिकोणले थलाराका साविक गा.वि.स.को अवस्था यस प्रका रहेको छ ।

तालिका नं. ७५ : प्रकोप प्रभावित क्षेत्रको विवरण

गा.वि.स.	वाढी पहिरो	हुँरी वतास	आगलागी	भाडापाखाला	असिना	खडेरी	साडक दुर्घटना	भुकम्प	हिमपात	विगतमा विपदको प्रभाव	संकटको स्तर (न्युन, मध्यम, उच्च)
मालुमेला	३	२	२	३	१	२	१	१	१	वाढीबाट परिवार र विद्यालय विस्थापित	मध्यम
कोइरालको ट	४	२	१	३	१	२	१	१	१	वाढीद्वारा जमिन कटान पहिरो	मध्यम
कोटभैरव	३	३	४	२	१	१	१	१	१	वाढीबाट जमिन कटान	मध्यम
पाराकाटने	४	३	२	२	१	१	१	१	१		मध्यम
दंगाजी	५	३	२	२	१	१	१	१	१		मध्यम

स्रोत : बझाङ जिल्ला पार्श्वचित्र २०७०

परिच्छेद ८ : संस्थागत तथा सुशासनको स्थिति

यस परिच्छेदमा गाउँपालिका भित्रको संस्थागत तथा सुशासनको विद्यमान अवस्थाका विविध पक्षहरुका बारेमा विश्लेषण गरिएको छ ।

८.१ सरकारी कार्यालय सम्बन्धी विवरण

यस गाउँपालिकामा रहेका सरकारी कार्यालयको नाम, ठेगाना, जनशक्ति र कार्यक्षेत्र सम्बन्धी विवरण देहाय वमोजिम रहेको छ ।

तालिका नं. ७६:अचल सम्पति विवरण

क्रस	अचल सम्पति	ईकाइ (वटा, विगाह,रोपनी आदि)	स्वामित्वमा रहेको गापा नपा	कैफियत
१	भवन		छैन	
२	जमिन		छैन	
३	गाडी		छैन	
४	मोटर साईकल	१ वटा	छ	
५	अन्य मेशिन		छैन	
६	अन्य			

आयव्ययको विवरण			
		आ.व. २०७५/०७६	
		अनुसूची -१	
शीर्षक	आ.व. २०७३/०७४ को यथार्थ	आ.व. २०७४/७५ को संशोधित अनुमान	आ.व. २०७५/०७६ को अनुमान
आय:		३१३०९०३७१	३८७९९५०००
राजस्व:		४१४४५८९६	१२६४६९०००
आन्तरिक राजस्व		९२९८९१	२००००००
राजस्व बाँड फाँडबाट प्राप्त रकम		०	५७९६९०००
अन्य आय		४०५२४००५	६६५०००००
अन्तर सरकारी वित्तीय हस्तान्तरण		२७९६४४५५५	२६९५३४०००
नेपाल सरकारबाट प्राप्त		२७९६४४५५५	२५४७००००
प्रदेश सरकारबाट प्राप्त		०	६८३४०००
अन्तरस्थानिय तहबाट प्राप्त		०	०
जनसहभागिता :		०	०
नगद सहभागिता		०	०
श्रम तथा वस्तुगत सहायता		०	०
व्यय :		२८८५९०३७१	३८७९९५०००
चालु खर्च		१५०६८४०००	२४९९६९०००
पँजिगत खर्च		१३७९०६३७१	१३८८३४०००
बजेट बचत (+)/न्यून (-)		२४५०००००	

वार्षिक कार्यक्रम तथा वजेट	
गाउँपालिका परिषद वाट पारित कार्यक्रम तथा वजेट आ व २०७४/०७५	
गाउँपालिका वाट विनियोजित वजेट	
विवरण	वजेट
आर्थिक विकास	१२२५२३३०
सामाजिक विकास	३६७५६९९०
भौतिक तथा पूर्वाधार	५५९३५४८५
वातावरण तथा विपद व्यवस्थापन	९८०९८६४
सस्थागत विकास र सेवा प्रवाह	७३५९३९८
वित्तीय व्यवस्थापन स शुशान	१२२५२३३
जम्मा	१२२५२३३००

तालिका नं. ७७ :गापाका हालका भवनहरुको विवरण

क्रस	गापा नपाको नाम	भवनको प्रकृति वटा			गा पा रहेको स्थान	कैफियत
		गोटा	कच्ची	पक्क		
१	थलारा गाउँपालिका	२	१	१	५ वयालपाटा	थलारा बहुमुखि क्याम्पसको भवन

८.१.१ वडा कार्यालय देखि गाउँपालिका केन्द्र सम्म लाग्ने दुरी र समय

तालिका नं. ७८ :गाउँपालिका वाट वडाको दुरीको विवरण

वडा न.	वडा केन्द्र रहेको स्थान	वडा देखि गा.पा केन्द्र पुग्न लाग्ने समय (घण्टा)	वडा देखि गा.पा केन्द्र पुग्न लाग्ने दुरी (कि.मी)
१	मोतीपुर	५	६ कि.मी
२	दंगाजी	६	७ कि.मी
३	दिपिल	१.३	३ कि.मी
४	महेन्द्रधार	२.३	५ कि.मी
५	खोली	०	०
६	पिखेत	०.३	१ कि.मी
७	माडुकाटने	१.३	३ कि.मी
८	देवस्थली	१	२ कि.मी
९	मालुमेला	४	५ कि.मी

८.१.२ थलारा गाउपालिका अर्न्तगतका कर्मचारीहरुको विवरण

थलारा गापाका हालसम्मका कार्यालय प्रमुखहरु

तालिका नं.: ७९

सि.न	नाम	पद	अवधि		घरको ठेगाना
			देखि	सम्म	
१	गणेशराज जोशी	नि.प्रमुख प्रशासकिय अधिकृत	२०७३ / ११ / ६	२०७३ / १२ / १३	थलारा ७ वम्हाङ्ग
२	मार्शल पन्त	प्रमुख प्रशासकिय अधिकृत	२०७३ / १२ / १४	२०७४ / ४ / १२	कैलाली
३	गणेशराज जोशी	नि.प्रमुख प्रशासकिय अधिकृत	२०७४ / ४ / १३	२०७५ / ३ / १०	थलारा ७ वम्हाङ्ग
४	संजीव न्यौपाने	प्रमुख प्रशासकिय अधिकृत	२०७५ / ३ / १०		पाल्पा

तालिका नं. ८० : गाउपालिका कर्मचारी विवरण

सिन	कर्मचारीको नाम थर	पद	कार्यरत शाखा
१	सन्जिव न्यौपाने	प्रमुख प्रशासकिय अधिकृत	गाउपालिका
२	गणेशराज जोशी	नायब सुव्वा	गाउपालिका
३	कविराज उपाध्याय	नायब सुव्वा	गाउपालिका
४	हिक्मत खड्का	लेखापाल	गाउपालिका
५	शिवराज पाण्डे	स.ले.पा	गाउपालिका
६	रमाकान्त जोशी	खरिदार	गाउपालिका
७	पदम व ओली	सि.अ	स्वास्थ्य शाखा
८	सुरेश रावल	हे. अ	स्वास्थ्य शाखा
९	सुनिल कुमार यादव	कविराज	आर्युवेदिक औषधालय
१०	मदनराज उपाध्याय	स्रोतव्यक्ति	शिक्षा शाखा
११	गोरखराज उपाध्याय	प्रा.स	कृषि विकास शाखा
१२	बालमिकि प्रसाद जोशी	प.स्वा.प्रा	पशु सेवा शाखा
१३	किरण भण्डारी	प्राविधिक	गाउपालिका
१४	प्रकास भण्डारी	आई.टि अफिसर	गाउ पालिका
१५	नवराज रोकाया	का.स	गाउ पालिका
१६	प्रविन कडाल	का.स	गाउ पालिका

द.१.३ वडापालिका अर्न्तगतका कर्मचारीहरुको विवरण

तालिका नं. ८१ :वडापालिका अर्न्तगतका कर्मचारीहरुको विवरण

सिन	कर्मचारीको नाम थर	पद	कार्यक्षेत्र
१	नवराज गिरी	सचिव	वडा न १ र २
२	गगन बहादुर सिंह	सचिव	वडा न ३ र ४
३	डिल्लीराज पाण्डे	सचिव	वडा न ५
४	ज्ञान बहादुर विष्ट	सचिव	वडा न ६
५	मनिराम पाध्या	सचिव	वडा न ७ र ८
६	कलक भण्डारी	सचिव	वडा न ९
७	विर्खु दाहाल	का.स	वडा न २
८	लक्ष्मी भट्ट	का.स	वडा न ३
९	धनराज रोकाया	का.स	वडा न ५
१०	वम बहादुर रोकाया	का.स	वडा न ६
११	गोपी रोकाया	का.स	वडा न ७
१२	गणेशराज उपाध्याय	का.स	वडा न ७
१३	मिनु विष्ट	का.स	वडा न ९
१४	कमल मिजार	सामाजिक परिचालक	वडा न ५ र ६
१५	हर्क खडका	सामाजिक परिचालक	वडा न ७ र ८
१६	पार्वती महत	सामाजिक परिचालक	वडा न ९
१७	शेर व ख	सामाजिक परिचालन	वडा न १ र २
१८	सविता रावल	सामाजिक परिचालक	वडा न ३ र ४

द.२ सरकारी कार्यालयमा दरवन्दी र भौतिक संरचनाको अवस्था

द.२.१ हुलाक कार्यालय

तालिका नं. ८२ :सेवाकेन्द्र सम्बन्धि विवरण

क्र.स	सेवा केन्द्रको नाम	पद	दरवन्दी	भवनको प्रकृति वटा				कैफियत
				भवन संख्या	कोठा संख्या	कच्ची	पक्क	
१	इलाका हुलाक कार्यालय	खरिदार	१	१	२	कच्ची		भाडामा
		हुलाकी	२					
		कम्प्युटर अपरेटर	१					
		हल्कारा	१					
२	पाराकाटने अतिरिक्त हुलाक	हुलाकी	१					कार्यालय नभएको
		वैदार	१					
		हल्कारा	१					
		हुलाकी	१					
३	दंगाजी अतिरिक्त हुलाक	वैदार	१					कार्यालय नभएको
		हल्कारा	१					
		हुलाकी	२					
		हुलाकी	१					
४	कोईरालकोट अतिरिक्त हुलाक	वैदार	१					कार्यालय नभएको
		हल्कारा	१					
		हुलाकी	१					
		हुलाकी	१					

द.२.२ पशु सेवा शाखा

क्र.सं.	सेवा केन्द्रको नाम	पद	संख्या	भवन संख्या	कोठा
	पशु सेवा शाखा केन्द्र	पशु सेवा शाखा संयोजक	१	१	२
		पशा स्वास्थ्य प्राविधिक	२		
		नायव पशुसेवा प्राविधिक	२		
		का.स.	२		

द.२.३ कृषि सेवा शाखा

क्र.सं.	सेवा केन्द्रको नाम	पद	संख्या	भवन संख्या	कोठा
	कृषि विकास शाखा	कृषि विकास शाखा संयोजक	१	१	२
		ना.प्रा.स.	२		
		कार्यालय सहायक	१		

द.२.४ स्वास्थ्य शाखा

क्र.सं.	सेवा केन्द्रको नाम	पद	संख्या	भवन संख्या	कोठा
	स्वास्थ्य शाखा	स्वास्थ्य संयोजक	१	१	२
		सह संयोजक	१		
		अनमी	१		
	दंगाचौकी स्वास्थ्य चौकी	हे.अ.	१	१	६
		अ.हे.व.	२		
		अ.न.मि.	२		
		का.स.	१		
	पाराकाटने स्वास्थ्य चौकी	हे.अ.	१	१	३
		अ.हे.व.	१		
		अ.न.मी.	३		
		का.स.	१		
	कोटभैरव स्वास्थ्य चौकी	हे.अ.	१	१	३
		आ.हे.व.	२		
		सि.अ.न.मी.	१		
		अ.न.मी.	१		
		स्विपर	१		
	कोइरालाकोट स्वास्थ्य चौकी	हे.अ.	१		
		अ.हे.व.	१		
		सि.अ.न.मी.	१		
		अ.न.मि.	१		
		का.स.	१		
	मालुमेला स्वास्थ्य चौकी	हे.अ.	१	२	६
		अ.हे.व.	२		
		अ.न.मि.	२		
		अ.न.मि. करार	१		
		का.स.	१		
	कुलाकाटने	अ.हे.व. करार	१		
		अ.न.मि. करार	१		
		स्विपर	१		

द.३ सरकारी कार्यालयको नाम र टेलीफोन विवरण

तालिका नं. ७३ :सरकारी कार्यालयको विवरण

सिन	कार्यालयको नाम	फोन न (कार्यालय)	फोन न (निवास)
१	थलारा गाउँपालिका	९७४९१०४६२६/९७४९०४१८२०	
२	इलाका प्रहरी कार्यालय	९८४०३९५२५२/९७४९६५०३५२	
३	पशु सेवा शाखा	९७४९००२१०४	
४	कृषि विकास शाखा	९७४९११८३०२	
५	स्वास्थ्य शाखा	९८६८७७५५७५	
६	शिक्षा शाखा	९७४९००२५५९	
७	इलाका हुलाक कार्यालय	९७४९०४१८६२	
८	आर्युवेद औषधालय	९७५९५०७३९१	

द.४ थलारा गाउँपालिकाका निर्वाचित कार्यपालिका पदाधिकारीहरूको विवरण

तालिका नं. ८४ निर्वाचित कार्यपालिका पदाधिकारीहरूको विवरण

सि.न	पदाधिकारीको नाम	पद	वडा न	फोन न
१	भुवनेश्वर उपाध्याय	अध्यक्ष	८	९७४९१०४६२६
२	गंगुदेवी खडायत	उपाध्यक्ष	४	९७४९०२४७६३
३	धर्मराज भट्ट	सदस्य	१	९८६८६१२४८८
४	हेम बहादुर खडका	सदस्य	२	९७४९५१७१३२
५	गणेशराज जोशी	सदस्य	३	९७४१००४२८९
६	विष्णु विष्ट	सदस्य	४	९७४९०४२७९५
७	दिर्घराज जोशी	सदस्य	५	९७४९०७४१४२
८	अनिल विष्ट	सदस्य	६	९७४९०८८२३७
९	भिम बहादुर रोकाया	सदस्य	७	९७४९१२९७८९
१०	दिल बहादुर सिंह	सदस्य	८	९७४९१२०००५
११	मोहनराज जैशी	सदस्य	९	९७४१३३९०२९
१२	श्याम सुनार	सदस्य	८	९७४९०४१७२८
१३	हिरा थापा	सदस्य	३	९७४९००२९४२
१४	निर्मला कु थापा (विष्ट)	सदस्य	५	९७४९०५९९१९
१५	रेखा खडका	सदस्य	९	९७४१०९२११९
१६	रामदल वि.क	सदस्य	४	९७४९०७६०४९
१७	हिरा सुनार	सदस्य	३	९७४९०३९८०३

८.५ गाउँपालिका स्तरिय न्यायिक समितिका पदाधिकारीहरुको विवरण

तालिका नं. ८५ न्यायिक समितिको विवरण

सि.न	पदाधिकारीको नाम	पद	वडा न
१	गंगुदेवी खडायत	संयोजक	४
२	कमला देवी उपाध्याय	सदस्य	७
३	विर्ख बोहरा	सदस्य	४

८.६ राजनैतिक सम्पर्क व्यक्तिहरुको विवरण

तालिका नं. ८६ राजनैतिक दलको विवरण

स्थानिय राजनैतिक दलहरु				
सिन	दलको नाम	प्रमुख वा सम्पर्क व्यक्ति	पद	फोन न
१	नेकपा एमाले	मोहनराज जैशी	संयोजक	९७४१३३९०२९
२	नेपाली कांग्रेस	राम बहादुर खाती	संयोजक	९७४११०२१८४
३	नेकपा माओवादी केन्द्र	शेर बहादुर साउँद	इलाका इन्चार्ज	९७४९०९९८३२
४	नयाँ शक्ति	कलक बहादुर रोकाया		
५	जनमोर्चा नेपाल	राम बहादुर धामी		
६	नेकपा एकिकृत	गौतम विष्ट		

८.७ गाउँपालिकामा विभिन्न राजनैतिक दलहरुको प्रतिनिधित्व

तालिका नं. ८७ दलको प्रतिनिधित्व

१.	अध्यक्ष	१	एमाले									१
२.	उपाध्यक्ष	१	एमाले									१
	वडा नं.	१	२	३	४	५	६	७	८	९		जम्मा
३.	वडाअध्यक्ष	१ मा.के.	१ ने.का	१ एमाले	१ एमाले	१ ने.का.	१ एमाले	१ ने.का.	१ ने.का.	१ ने.का.	१ एमाले	९जना
४.	वडासदस्यहरु											
	महिला	१ एमाले	१ एमाले	१ एमाले	१ एमाले	१ ने.का.	१ ने.का.	१ एमाले	१ ने.का.	१ ने.का.	१ एमाले	
	दलित	१ मा.के.	१ ने.का	१ एमाले	१ एमाले	१ ने.का.	१ एमाले	१ ने.का.	१ ने.का.	१ ने.का.	१ एमाले	
	अन्य	२ मा.के.	२ ने.का	२ एमाले	२ एमाले	१ ने.का.	१ ने.का.	१ ने.का.	१ ने.का.	१ ने.का.	२ एमाले	३६ जना
५.	मनोनित सदस्यहरु			२ एमाले	१ एमाले	१ एमाले				१ एमाले	१ एमाले	६

८.८ गाउँपालिकामा दलगत प्रतिनिधित्व

तालिका नं. ८८ दलगत प्रतिनिधित्व

दल पद	एमाले	नेपाली काँग्रेस	माओवादी केन्द्र	जम्मा
अध्यक्ष	१			१
उपाध्यक्ष	१			१
वडा अध्यक्ष	४	४	१	९
वडा सदस्य				
महिला	६	२	१	९
दलित महिला	४	४	१	९
अन्य सदस्य	९	७	२	१८
मनोनित सदस्य	६			६
जम्मा	३१	१७	५	५३

८.९ निर्वाचित जनप्रतिनिधिहरूको विवरण

तालिका नं. ८९ जनप्रतिनिधिहरूको विवरण

पद	वडा नं	उम्मेदारको नाम	लिंग	राजनितिक दलको नाम/स्वतन्त्र
अध्यक्ष		भुवनेश्वर उपाध्याय	पुरुष	नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी (एमाले)
उपाध्यक्ष		गंगु देवी खडायत	महिला	नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी (एमाले)
वडा अध्यक्ष	१	धर्म राज भट्ट	पुरुष	नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी (एमाले)
वडा अध्यक्ष	२	हेम बहादुर खडका	पुरुष	नेपाली कांग्रेस
वडा अध्यक्ष	३	गणेश राज जोशी	पुरुष	नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी (एमाले)
वडा अध्यक्ष	४	विष्णु बहादुर विष्ट	पुरुष	नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी (एमाले)
वडा अध्यक्ष	५	दिर्घ राज जोशी	पुरुष	नेपाली कांग्रेस
वडा अध्यक्ष	६	अनिल कुमार विष्ट	पुरुष	नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी (एमाले)
वडा अध्यक्ष	७	भिम बहादुर रोकाया	पुरुष	नेपाली कांग्रेस
वडा अध्यक्ष	८	दिल बहादुर सिंह	पुरुष	नेपाली कांग्रेस
वडा अध्यक्ष	९	मोहन राम जैशी	पुरुष	नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी (एमाले)
महिला सदस्य	१	जानु देवी कुर्वर	महिला	नेपाली कम्युनिष्ट पार्टी (माओवादी)
महिला सदस्य	२	हर्कु देवी सायर	महिला	नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी (एमाले)
महिला सदस्य	३	हिरा देवी थापा	महिला	नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी (एमाले)
महिला सदस्य	४	मेन्का कुमारी धामी (साउद)	महिला	नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी (एमाले)
महिला सदस्य	५	निर्मला कुमारी थापा	महिला	नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी (एमाले)
महिला सदस्य	६	उजली देवी गिरी	महिला	नेपाली कांग्रेस
महिला सदस्य	७	कमला देवी उपाध्या	महिला	नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी (एमाले)
महिला सदस्य	८	हरिना देवी पाध्या	महिला	नेपाली कांग्रेस
महिला सदस्य	९	रेखा खडका	महिला	नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी (एमाले)
दलित महिला सदस्य	१	पार्वती कामी	महिला	नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी (माओवादी
दलित महिला सदस्य	२	फुडी देवी कामी	महिला	नेपाली कांग्रेस
दलित महिला सदस्य	३	हिरा देवी सुनार	महिला	नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी (एमाले)
दलित महिला सदस्य	४	दुर्गा देवी बि.क.	महिला	नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी (एमाले)
दलित महिला सदस्य	५	शारदा देवी बादी	महिला	नेपाली कांग्रेस
दलित महिला सदस्य	६	मन्सरा देवी साकी	महिला	नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी (एमाले)
दलित महिला सदस्य	७	पानसरा आग्री	महिला	नेपाली कांग्रेस
दलित महिला सदस्य	८	दिर्खु देवी सुनार	महिला	नेपाली कांग्रेस
दलित महिला	९	चाखुडी चनारा	महिला	नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी (एमाले)
सदस्य	१	प्रेम बहादुर बोहरा	पुरुष	नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी (माहावादी केन्द्र
सदस्य	१	हरिभक्त गिरी	पुरुष	नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी (माओवादी केन्द्र
सदस्य	२	कल बहादुर खाती	पुरुष	नेपाली कांग्रेस
सदस्य	२	धन बहादुर बानिया	पुरुष	नेपाली कांग्रेस
सदस्य	३	कमला देवी चौहान	महिला	नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी (एमाले)
सदस्य	३	कृष्ण बहादुर चौहान	पुरुष	नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी (एमाले)
सदस्य	४	जय बहादुर बोहरा	पुरुष	नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी (एमाले)
सदस्य	४	बिर्खु बहादुर बोहरा	पुरुष	नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी (एमाले)
सदस्य	५	लक्ष्मी राज उपाध्याय	महिला	नेपाली कांग्रेस
सदस्य	५	राम बहादुर जेठारा	पुरुष	नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी (एमाले)
सदस्य	६	सिद्ध कामी	पुरुष	नेपाली कांग्रेस
सदस्य	७	सुरेन्द्र राज उपाध्याय	पुरुष	नेपाली कांग्रेस
सदस्य	७	केशव राज उपाध्याय	पुरुष	नेपाली कांग्रेस
सदस्य	८	मोती लाल पाध्य	पुरुष	नेपाली कांग्रेस
सदस्य	८	खडका बहादुर सिंह	पुरुष	नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी (एमाले)
सदस्य	९	विरेन्द्र खडका	पुरुष	नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी (एमाले)
सदस्य	९	भिम बहादुर भण्डारी	पुरुष	नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी (एमाले)

८.१०. विभिन्न समुह सम्बन्धी विवरण

८.१०.१ विभिन्न सहकारी संस्था

यस गाउँपालिका भित्र सहकारी डिभिजन कार्यालयमा दर्ता भएका सहकारी संस्थाहरूको विवरण तालीकामा प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका नं. ८४ : सहकारी संस्थाको विवरण

क्र.स	वडा नं.	सहकारीको संस्थाको नाम	स्थापना	सदस्य संख्या			गत वर्षको कारोवार रकम
				महिला	पुरुश	जम्मा	
१	५, ६	कोटभैरव साना किसान कृषि सहकारी संस्था	२०७२			३५०	
२	३	थलारा साना किसान सहकारी संस्था	२०७२			१३२	
३	७,८	भवानी वचत तथा ऋण सहकारी संस्था	२०६३			१०४	
४	७,८	खप्तड उपभोक्ता सहकारी संस्था	२०६५			८६	
५	९	अपि साईपाल वचत तथा ऋण सहकारी संस्था	२०६३			६५२	
६	९	उरै भञ्ज्याङ वचत तथा ऋण सहकारी संस्था	२०६९			४५०	

स्रोत : समुह छलफल

८.११ विकास साभेदार तथा गैर सरकारी संस्था

यस गाउँपालिका भित्र आर्थिक तथा सामाजिक विकासमा सहयोग र सहकार्य गर्ने विकास साभेदार तथा गैर सरकारी संस्थाहरू रहेका छन् । शुसासन, लक्षित वर्ग सशक्तिकरण, सामाजिक न्याय, आर्थिक समुन्नतिका क्षेत्रमा काम गरिरहेका यस्ता संस्था सम्बन्धी थप विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ ।

तालिका नं.९० : गैसस को विवरण

गैर सरकारी संस्थाको नाम	कार्यक्रमको विषयगत क्षेत्र	कार्यक्षेत्र
ग्रामिण जलस्रोत व्यवस्थापन परियोजना	खानोपानी,सरसफाई तथा जिविकोपार्जन	गाउँपालीका भित्र
सुआहारा / USAID	पोषण स्वास्थ्य सरसफाई	गाउँपालीका भित्र
प्रगतिशिल युवा समाज सिमखेत	अपांगता सम्बन्धि	वडा नं ५,६,७ र ८
सिर्जना महिला समुह	महिला सशक्तिकरण	सवै वडाहरु
ग्रामिण विकास समाज	एकिकृत विकास कार्यक्रम	सवै वडाहरु

(स्रोत : समुह छलफल, २०७५)

द.१२ सामुदायिक भवनको विवरण

तालिका नं. ९१ : सामुदायिक भवनको विवरण

क्र.सं.	सामुदायिक भवनहरूका नाम	वडा वा वस्तीको नाम	हालको उपयोग
१	जामवाज सामुदायिक भवन	जमवाज ३	वैठक संचालन
२	देवलवाज सामुदायिक भवन	देवलवाज ३	वैठक संचालन
३	धामीगाउ सामुदायिक भवन	धामीगाउँ ३	वैठक संचालन
४	मोयल सामुदायिक भवन	मोईल ४	वैठक संचालन
५	दलित भवन	माडुकाटने७	वैठक संचालन

द.१३ सामुदायिक संस्था

तालिका नं. ९२ : सामुदायिक संस्थाको विवरण

सामुदायिक संस्था							
क्र.स	सामुदायिक संस्थाको नाम	वडा न	सदस्य संख्या	क्र.स	सामुदायिक संस्थाको नाम	वडा न	सदस्य संख्या
१	श्री खराल तेडीमाण्डु सा.स	१	३३	२	श्री स्मृती वचत सा.स	१	३३
३	श्री सेती वचत सा.स	१	२४	४	श्री मालिका वचत सा.स	१	३३
५	श्री कालिका दलित सा.स	१	३६	६	श्री मष्टा वचत सा.स	१	३८
७	श्री खापर वचत सा.स	२	२८	८	श्री भैरव वचत सा.स	२	२०
९	श्री कैलास उन्नतिशिल सा.स	२	२४	१०	श्री तडी भवानी वचत सा.स	२	२०
११	श्री भवानी सा.स	२	१७	१२	श्री खप्तड वचत सा.स	२	२२
१३	श्री वाटवाला सा.स	२	१४	१४	श्री कापरा भवानी सा.स	२	२२
१५	श्री कालिका भवानी सा.स	२	२२	१६	श्री कालिका सा.स	३	३८
१७	श्री जय दुर्गा सा.स	३	२१	१८	श्री नवदुर्गा सा.स	३	३१
१९	श्री दिव्य ज्योती सा.स	३	३२	२०	श्री प्रगतिशील सा.स	३	२९
२१	श्री दलित उत्पिडित सा.स	३	१५	२२	श्री भगवती सा.स	३	१६
२३	श्री लालि गुराँस सा.स	३	१४	२४	श्री सर्यदय सा.स	३	३२
२५	श्री नवादेव सा.स	३	३६	२६	श्री शिवधारा सा.स	४	१८
२७	श्री दलित सुधार सा.स	४	३२	२८	श्री जयलक्ष्मि सा.स	४	१७
२९	श्री सृजना दलित सा.स	४	२७	३०	श्री भगवती महिला सा.स	४	२१
३१	श्री दुर्गा देवी सा.स	४	१६	३२	श्री तेडीवाठवाला सा.स	४	१९
३३	श्री खापर देव सा.स	४	३४	३४	श्री कालिका सा.स	४	२९
३५	श्री वेताल सा.स	४	२२	३६	श्री जनज्वती सा.स	४	२२
३७	श्री दलित सुधार सा.स	४	१९	३८	श्री तेडी भवानी सा.स	४	२१
३९	श्री त्रिशक्ति नमुना वाखा पालन सा.स	४	१४	४०	श्री भगवती सा.स	५	३६

४१	श्री कालिका वचन तथा रिण सा.स	५	२२	४२	श्री खापर देव सा.स	५	
४३	श्री वादी कल्याण सा.स	५	२९	४४	श्री दलित मुक्ति सा.स	५	२५
४५	श्री भिमलधार सा.स	५	२३	४६	श्री सक्रिय महिला सा.स	५	२४
४७	श्री नवदुर्गा सा.स	५	२८	४८	श्री चित्रकला सा.स	५	२३
४९	श्री ग्वाला देवी सा.स	५	२३	५०	श्री खप्तड सा.स	५	२२
५१	श्री भिमसेन सा.स	६	२१	५२	श्री नवप्रगती सा.स	६	२६
५३	श्री नवादेव सा.स	६	२०	५४	श्री घरदैलो सा.स	६	१३
५५	श्री जयमष्टा सा.स	६	३४	५६	श्री सरस्वती सा.स	६	२१
५७	श्री वाठपाला सा.स	६	११	५८	श्री प्रगतिशिल सा.स	७	२७
५९	श्री समाज सुधार सा.स	७	२३	६०	श्री सृजनशिल सा.स	७	३७
६१	श्री परिवर्तनशिल सा.स	७	३०	६२	श्री नवज्योती सा.स	७	१६
६३	श्री सिर्जनशिल सा.स	७		६४	श्री कालिका सा.स	७	२३
६५	श्री खप्तड सा.स	७	२४	६६	श्री नवदुर्गा सा.स	७	३४
६७	श्री लाली गुराँस सा.स	८	१९	६८	श्री प्रगती सा.स	८	१३
६९	श्री चादनी भवानी सा.स	८	२१	७०	श्री भगवती सा.स	८	१८
७१	श्री सान्ति सा.स	८	१६	७२	श्री भर्ना सा.स	८	२१
७३	श्री डाडावाघ सा.स	८	२०	७४	श्री जयलक्ष्मी सा.स	८	१४
७५	महालिंग सा स	९	३३	७६	लालीगुराँस सा स	९	१८
७७	साईपाल सा स	९	१३	७८	प्रगतीशिल सा स	९	१९
७९	नवादेव सा स	९	१८	८०	दलित विकास सा स	९	३६
८१	शितलपाटी सा स	९	१९	८२	खापर सा स	९	१८
८३	भवानी सा स	९	१२	८४	कुलाकाटने सा स	९	१३
८५	मष्टा सा स	९	२०	८६	नवप्रतिभा सा स	९	४२
८७	त्यडी सा स	९	२१	८८	प्रगतीशिलनारी सा स	९	२०
८९	ग्रामिण विकास सा स	९	२०	९०	कालिका सा स	९	२८
९१	सयपत्री सा स	९	१९	९२	श्री भगवती देवल गरिवी निवारण तरकारी उत्पादन तथा वितरण केन्द्र	३,४	१५३

८.१४ जात जातीगत समुदायको वर्गिकरण सम्बन्धी विवरण

क्र.सं.	जातिगत समूह	प्रमुख जात जातीहरु
१.	पहाडी दलित	१. गन्धर्व (गाईने) २. परियार (दमाई, दर्जी, सुचीकार, नगर्ची, ठोली, हुड्के) ३. बादी ४. विश्वकर्मा (कामी, लोहार, सुनार, ओड, चुनूरा, पार्की, टमाटा) ५. सार्की (मिजार, चर्मकार, भूल)
२.	मधेशीदलित	१. कलर २. दुसाध (पासवान, हजरा) ३. ककैहिया ४. धोवी (रजक) हिन्दू ५. कोरी ६. पत्थरकट्टा ७. खटिक ८. पासी ९. खत्वे (मण्डल, खङ्ग) १०. बाँतर ११. मुसहर १२. चमार (राम, मोची, हरिजन, रविदास) १३. चिडिमार १४. मेस्तर (हलखोर) १५. डोम (मरिक) १६. सरभङ्ग (सरवरिया) १७. तत्मा (ताँती, दास)
३.	पहाडी जनजातीआदीवासी	१. कुशवाडिया, बनकरिया, कुसुण्डा, राउटे, सुरेल, हायु, राजी, लेप्चा, २. चेपाङ, थामी, बोटे, दनुवार, बरामु, ल्होमी, माभी, दराई, सियार, थुदाम ३. सुनुवार, तामाङ, भुजेल, कुमाल, भोटे, पहरी, ताप्केगोला, डोल्पो, फ्रि, मुगाल, लार्के, ल्होपा, दुरा, बालुङ ४. गुरूङ, मगर, राई, लिम्बु, छैरोतन, ताडवे, तिनगाउले थकाली, बान्ह गाउले, माफालीथकाली, शेर्पा, याक्खा, छन्त्याल, जिरेल, व्यासी, ह्योल्मो ५. नेवार, थकाली
४.	मधेशीजनजातीतथाआदीवासी	१. किसान, मेचे (वोडो) २. धानुक, भाँगड, सतार (सन्थाल) ३. थारू, राजवंशी, गन्गाई, धिमाल, ताजपुरिया
५.	पहाडी बाह्मण तथा क्षेत्री	सबै पहाडी मूलका बाह्मण, क्षेत्री र ठकुरी
६.	मधेशी बाह्मण तथा क्षेत्री	भा, राजपुत, त्रिपाठी, मिश्रा, शुक्ला, कायस्थ
७.	मुस्लिम	मुस्लिम, चुरौटे
८.	पहाडी अन्यजाती	गिरी, पुरी, भारती, सन्यासी, योगी, नाथ
९.	मधेशीअन्यजाती	यादव, तेली, कलवार, सुढी, कुमिर, कानु/हलवाई, हजाम/ठाकुर, बढही, राजभर, केवट, मल्लाह, नुनिया, कुम्हार, कहर, लोध, विड/विण्डा, गडेरी/भेडीहयार, माली, कामर, धुनिया, वराय, मुण्डा, बडाई, पञ्जावी, बंगाली, मारवाडी, नुराङ, कायस्थ, जैन, बानिया, अमात, कशवानिया, राजवोध, कुशवाहा

